

Space for Available
for Advertising

WWW.PREETNEWS.COM
WWW.PREETNAMA.COM

preetnamausa
@gmail.com

ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ: ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
ਖੁਰਾ ਸ਼ੰਕਰ

Online and Print Media +1 201-312-4180 +1 917-328-8436

ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ
ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ
ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ
ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ
ਦਾ ਕਰੋ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਕਦੇ ਵੀ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ
ਦਿੰਦੇ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
Preetnamausa@gmail.com

ਸਾਲ 4, ਅੰਕ 292, ਮਿਤੀ: 21 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 27 ਫਰਵਰੀ, 2025

ਵੈਬਸਾਈਟ: www.preetnama.com, www.preetnews.com ਈਮੇਲ preetnamausa@gmail.com

ਪੰਜਾਬੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪਨਾਹ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ, ਗੁਣ ਪਨਾਹ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਿਉਂ ਹੋਇਆ

ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਰਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਦੋ ਮੁੱਖ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਹਨ। ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਐਰੀਜ਼ੋਨਾ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਅਤੇ ਟੈਕਸਸ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੱਖਣੀ ਸਰਹੱਦ @ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਵਾਸੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੀ ਸਰਹੱਦ 11 ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੈਲੀ ਅਮਰੀਕਾ-ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਹੱਦ ਹੈ। 2010 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਵਾਂ ਸਰਹੱਦਾਂ @ਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਐਨਕਾਊਟਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਨ। ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ 1,000 ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। 2010 ਤੋਂ, ਭਾਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਐਨਕਾਊਟਰ ਅਮਰੀਕਾ-ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੱਖਣੀ ਸਰਹੱਦ @ਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2024 ਦੌਰਾਨ ਉੱਤਰੀ ਸਰਹੱਦ @ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਐਨਕਾਊਟਰ ਵਿੱਚ 36 ਫੀਸਦ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਿਰਫ 4 ਫੀਸਦ ਸੀ। ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਣਾ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੁਖਾਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਸਮਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 2021 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਸਰਹੱਦ @ਤੇ ਐਨਕਾਊਟਰ 2023 ਵਿੱਚ ਸਿਖਰ @ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਨ। ਕਪੂਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, -ਇਹ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਬਾਇਡਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ @ਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਵੀ ਇਸੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ।-

ਡੌਨਲਡ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬਿਆਨ ਮੁਤਾਬਕ ਲਗਭਗ 18,000 ਅਜਿਹੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਆਨ ਮੁਤਾਬਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ @ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਨੈੱਟਵਰਕ @ਤੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਫੋਰੀ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ, -ਇਹ ਸਭ ਆਮ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਵੱਡੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਅਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਕਰਕੇ ਭਰਮਾਵੇ @ਚ ਆ ਗਏ ਸਨ।-

ਭਾਰਤੀ ਮੈਕਸੀਕੋ ਅਤੇ ਐਲ ਸਲਵਾਡੋਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੀਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਮੂਹ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਮਾਈਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪਾਲਿਸੀ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਵੱਲੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 375,000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਪੰਜਵੇਂ ਸਥਾਨ @ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆਫ਼ ਹੋਮਲੈਂਡ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ (ਡੀਐੱਚਐੱਸ) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀ ਮੁਤਾਬਕ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ 2022 ਤੱਕ 220,000 ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਰਤੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਰਤੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਛੋਟਾ ਹਿੱਸਾ ਭਾਰਤੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਿਊ ਅਤੇ ਸੀਐੱਮਐੱਸ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਸਹੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਪਰਵਾਸੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਅਧਿਐਨ ਮੁਤਾਬਕ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਅਸੰਭਵ ਵਾਂਗ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। (ਭਾਰਤੀ ਪਰਵਾਸੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੇ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਨ, ਜੋ 1990 ਵਿੱਚ 6 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 2022 ਵਿੱਚ 32 ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋ ਗਏ ਹਨ)। ਡੀਐੱਚਐੱਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ 2022 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 2016 ਦੇ ਸਿਖਰਲੇ ਅੰਕੜੇ ਤੋਂ 60 ਫੀਸਦ ਘੱਟ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਣ ਅੰਕੜਾ 5,60,000 ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 2,20,000 ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। 2016 ਤੋਂ 2022 ਤੱਕ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਉਣ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ? ਕਪੂਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੰਕੜੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤਸਵੀਰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ, ਪਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਈ ਲੋਕ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਕਾਰਨ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਗਏ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਹੱਦਾਂ @ਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ 2023 ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਗਿਣਦੇ, ਭਾਵ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਹੋਰ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੇ ਵਧਦੇ ਐਨਕਾਊਟਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ 2020 ਤੋਂ 2022 ਤੱਕ ਕੁੱਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਰਤੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਨਕਾਊਟਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਮਾਮਲੇ ਜਦੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮੈਕਸੀਕੋ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 2016 ਤੋਂ ਵੀਜ਼ਾ ਓਵਰਸਟੇਅ (ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ) ਰਹਿ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 1.5 ਫੀਸਦ @ਤੇ ਸਥਿਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਡਿਫਰਡ ਐਕਸ਼ਨ ਫਾਰ ਚਾਈਲਡਹੁੱਡ ਅਰਾਈਵਲ ਦੇ ਭਾਰਤੀ

ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 2017 ਵਿੱਚ 2,600 ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 2024 ਵਿੱਚ 1,600 ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਰਤੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧੀ ਹੈ, ਇਹ 1990 ਵਿੱਚ 0.8% ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 2015 ਵਿੱਚ 3.9% ਹੋ ਗਈ, ਪਰ 2022 ਵਿੱਚ ਘਟ ਕੇ 2% ਰਹਿ ਗਈ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਰਤੀ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ? ਅਧਿਐਨ ਮੁਤਾਬਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਰਤੀ ਪਰਵਾਸੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸੂਬੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (1,12,000), ਟੈਕਸਸ (61,000), ਨਿਊ ਜਰਸੀ (55,000), ਨਿਊਯਾਰਕ (43,000) ਅਤੇ ਇਲੀਨੋਇਸ (31,000) ਹਨ। ਓਹੀਓ (16%), ਮਿਸ਼ੀਗਨ (14%), ਨਿਊ ਜਰਸੀ (12%) ਅਤੇ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ (11%) ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਭਾਰਤੀ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ 20% ਤੋਂ ਵੱਧ

ਭਾਰਤੀ ਪਰਵਾਸੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਟੈਨੇਸੀ, ਇੰਡੀਆਨਾ, ਜਾਰਜੀਆ, ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਅਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕਪੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਨਸਲੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਕੰਮ ਲੱਭਣਾ ਆਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਗੁਜਰਾਤੀ ਕਿਸੇ ਗੁਜਰਾਤੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ/ਸਿੱਖ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਲੱਭ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਨਾਹ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਕੌਣ ਹਨ? ਅਮਰੀਕੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੁਝ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ -ਫੋਰਮ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ- ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਹੱਦ @ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕੀਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਨਾਹ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਸਰਹੱਦੀ ਦਾਖਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਨਾਹ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅੰਕੜੇ ਪਨਾਹ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੇ ਪਰ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਕੁਝ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 2001 ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਪਨਾਹ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਬਦਬਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਨਾਹ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਾਰਤੀ ਹਿੰਦੀ (14%), ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ (8%) ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤੀ (7%) ਬੋਲਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2001-2022 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗੁਣ ਤੱਕ 66 ਫੀਸਦ ਪਨਾਹ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

40 ਲੱਖ ਲੈ ਕੇ 'ਡੌਕੀ' ਲਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਮਜ਼ਬੂਰ, ਜਾਣੋ ਕਿੰਨਾ ਰਿਹਾ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਮੁੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਅਧੂਰਾ ਸਫਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਤਾਂ ਮਿਲਿਆ ਪਰ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਗਰਮੱਛਾਂ ਅਤੇ ਸੱਪਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪਿਆ, ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦਾੜੀ ਕੱਟਣੀ ਪਈ ਅਤੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਭੁੱਖੇ ਢਿੱਡ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ। ਪਰ ਜੱਗੋਂ ਤੇਰਵੀਂ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਅੱਕੜਾਂ ਝੱਲਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ 27 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਟੁੱਟ ਗਿਆ, ਉਸਨੂੰ ਮੈਕਸੀਕੋ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਯੂਐਸ ਬਾਰਡਰ ਪੈਟਰੋਲ ਵੱਲੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਇਹ ਅੱਕੜਾਂ ਭਰੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ 112 ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਫੌਜੀ ਮਾਲਵਾਹਕ ਉਡਾਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪ ਬੀਤੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਿਆਂ ਮਨਦੀਪ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਟਰੇਵਲ ਏਜੰਟ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਡੌਕੀ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਜੋਖਮ ਭਰਿਆ ਰਸਤਾ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਨਦੀਪ (38) ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਟਰੇਵਲ ਏਜੰਟ ਅਤੇ ਸਬ-ਏਜੰਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲੰਘਾਉਣ ਵਾਲੇ ਖਤਰਨਾਕ ਸਫਰ ਦੀਆਂ ਕਈ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਦਿਖਾਈਆਂ। ਮਨਦੀਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਏਜੰਟ ਨਾਲ

ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੈਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਏਜੰਟ ਨੇ 40 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਲਾਈਟ ਰਾਹੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਗਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ, ਮੈਨੂੰ ਮੁੰਬਈ, ਫਿਰ ਨਾਇਰੋਬੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਐਮਸਟਰਡੈਮ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਉੱਥੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸੂਰੀਨਾਮ

ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਸਬ-ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉੱਥੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਫਰ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮਨਦੀਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਸੂਰੀਨਾਮ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਇਕ

ਵਾਹਨ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਆਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਕਈ ਲੋਕ ਸਨ। ਸਾਨੂੰ ਗੁਆਨਾ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਉੱਥੋਂ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਨਾਨ-ਸਟਾਪ ਸਫਰ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਇਕਵਾਡੋਰ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਆਨਾ, ਫਿਰ ਬੋਲੀਵੀਆ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਪਨਾਮਾ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸਮੂਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਡੌਕੀ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ "ਸਾਨੂੰ ਸਾਥੀ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 13 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਉਲਝਵੇਂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 12 ਨਹਿਰਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਮਗਰਮੱਛ, ਸੱਪ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ। ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਸੱਪਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਡੰਡੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮਨਦੀਪ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧ-ਪੱਕੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਨੂਡਲਜ਼ ਖਾ ਕੇ ਦਿਨ ਵਿੱਚ 12 ਘੰਟੇ ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਮਨਦੀਪ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਖਾਣ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਟਿਜ਼ਾਨਾ ਪਹੁੰਚਣ ਮੌਕੇ ਉਸਦੀ ਦਾੜੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕੱਟੀ ਗਈ। ਆਪਣੇ ਸੁਪਨੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਕੜਾਂ ਭਰਿਆ ਸਫਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 27 ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਸਵੇਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਰਡਰ ਪੁਲੀਸ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ "ਵਾਪਸ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 5 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਮਾਲਵਾਹਕ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਉਤਰਿਆ

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਮੁੜ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਵਤਨ ਭੇਜੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਹੁਣ ਤੱਕ 333 ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਡਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਲੰਘੀ ਰਾਤ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਭੇਜੇ 112 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਉਤਰਵਾ ਕੇ ਵਤਨ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੰਗੇ ਸਿਰ ਆਏ ਸਿੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਦਸਤਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਲਗਪਗ 50 ਛੋਟੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 25 ਦਸਤਾਰਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਡਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਲੰਗਰ ਅਤੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਇੱਕ ਉੱਚ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਡਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੱਥ ਪੈਰ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਤ ਅਮਰੀਕੀ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਹਾਜ਼ ਭਾਵੇਂ ਲਗਪਗ 10 ਵਜੇ

ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਫੇਲ੍ਹ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਰ ਨਾ ਸਜਾਉਣ ਦੇਣਾ ਮੰਦਭਾਗਾ: ਕੁਲਤਾਰ ਸੰਘਵਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਵਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਡਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਰਾਂ ਸਜਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੰਦਭਾਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਤੇ ਲੱਤਾਂ 'ਚ ਬੋੜੀਆਂ ਪਾਉਣਾ ਵੀ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਗੂਣੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਖਰਚ ਕਰਨ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਕੋਈ ਸਿਆਣਪ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਕੌਰਸਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਿਹਤਰ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਗੈਰ ਮਨੁੱਖੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਡਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰੇਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਥੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਵੀ ਅੱਗੇ ਮੋਰਿੰਡਾ ਸਥਿਤ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਬਲਾਕ ਸਮਿਤੀ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਬਲਾਕ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸਾ ਹੈ: ਟਰੰਪ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਅਰਥਪਤੀ ਐਲਨ ਮਸਕ (Alon Musk) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੇ ਯੂਐਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆਫ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਐਫੀਸ਼ੀਐਂਸੀ (DOGE) ਦਾ ਮੁਖੀ ਚੁਣਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ, DOGE ਨੇ 15 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ 'ਐਕਸ' ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਾਲੇ ਕਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਰੱਦ ਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ "ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਵਧਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਉੱਚ ਟੈਕਸ ਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟਰੰਪ (Donald Trump) ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ "ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 21 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਕਿਉਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪੱਖੋਂ ਉਹ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੈਰਿਫ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਮੈਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਵੋਟਰ ਟਰਨਆਊਟ ਲਈ ਅਸੀਂ 21 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ? ਟਰੰਪ (Donald Trump) ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਮਸਕ

ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆਫ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਐਫੀਸ਼ੀਐਂਸੀ (DOGE) ਦਾ ਮੁਖੀ ਚੁਣਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ, DOGE ਨੇ 15 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ 'ਐਕਸ' ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਾਲੇ ਕਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਰੱਦ ਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ "ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਵਧਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਉੱਚ ਟੈਕਸ ਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟਰੰਪ (Donald Trump) ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ "ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 21 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਕਿਉਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪੱਖੋਂ ਉਹ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੈਰਿਫ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਮੈਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਵੋਟਰ ਟਰਨਆਊਟ ਲਈ ਅਸੀਂ 21 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ? ਟਰੰਪ (Donald Trump) ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਮਸਕ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 292

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

21 FEB TO 27 FEB, 2025

ਪੰਜ ਤਰਤਨ ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਮਸਕੀਨ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮਤਾ ਬਦਲਾ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਿਲਾਪ ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ਼ U.S.A. ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕੁਰ ਵਿਚਾਰ (ਅਮੈਰੀਕਾ) ਅਲਫਤ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰੀ ਵਿਖੇ ਸੇਵਕੀ ਸਿਕਲੀਗਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਨਿਆਵੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੁਰਕਾਈ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।
ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਮਸਕੀਨ ਜੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹਕ ਸਿਰ ਬੈਠਣੀ ਹੈ ਆਉ ਰਾਜ ਸਿਲ ਕੇ ਸੇਵਕੀ ਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਖਾਹ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ਼ ਦਾ ਸੰਗਰ ਲਾਈਏ।
ਜੱਸ ਕਸੇ ਦੀ ਸਿਰ ਸੇਵਕ ਹੈ ਜਿ ਕਾਏ ਕੰਠੇ ਪੜ੍ਹੇ ਕ੍ਰਿਏ ਹੋਣ ਕ੍ਰਿਉਮੀ ਕਾਨ ਗਿਆਨ ਕੁਰੁ ਬਥਵ ਹੈ। ਕੁਰਕੁਆਕਾ ਕੁਰੁ ਸਿਲਾਪ ਸਿੰਘੇ ਹਕ ਕੁਰਕਾਏ ਨੂੰ ਕੁਰਕਮਿ ਟੀਆਂ ਕ੍ਰਿਕਾਏ ਕਾਮ ਤੇ ਤੇ ਕਰਕੀਆਂ ਹਨ।
ਇਹਨਾ ਕਾਏ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁੱਪ ਕਾਏ ਹੋਏ ਕੁਰਕੁਆਕਾ ਕੁਰੁ ਸਿਲਾਪ ਸਿੰਘੇ ਦੇ ਹੋਕਾ ਕੁਰਕਮਿ ਸਾਕਾਮ ਤੇ ਅਤੇ ਤੇ ਆਰਥ ਨੂੰ ਹੋਣ ਜਾ ਕ੍ਰਿਕਾ ਹੈ।
ਸਿਲ ਸਿਰ ਪੰਥ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕੀਰਤਨੀ ਕਸੇ ਅਤੇ ਕਾਕਾਕਾਕ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰੁ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਕੁਰਕਾਈ ਨਾਲ ਸੇਕਲੀ।
ਇਹ ਕਾਨ ਉਪਕਾਨਾ ਕੁਰੁ ਸਿਲਾਪ ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ਼ U.S.A. , ਇਹ ਪੰਥ ਇਹ ਸਿਰ ਅਤੇ ਸੇਕੀਕੋਰਲੀਆ ਟੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਕਸੇ ਹਕ ਸਿਲ ਕੇ ਸਿੱਖ ਜਾ ਕ੍ਰਿਕਾ ਹੈ।

kirtan ਕਰਮਾਗੁਮਾਗੁ

1, 2 MARCH 2025

Gurdwara Guru Milaap Fresno California USA
3618 N Chateau Fresno Ave, Fresno, CA 93723

SATURDAY 1st MARCH
4:00PM - 4:30PM GURU ANGAD SAHIB ACADEMY STUDENTS
4:30PM - 5:00PM BHAI GOVIND SINGH JI
5:00PM - 5:30PM BHAI BALWINDER SINGH JI
5:30PM - 6:00PM BHAI PRAKASH SINGH PREMI
6:00PM - 6:45PM USTAD JOGINDER SINGH JI
BHAI HARVINDER SINGH JI
6:45PM - 7:45PM BHAI NIRANJAN SINGH JI
JAWADDI KALAN WALE
7:45PM - 9:00PM BHAI ONKAR SINGH JI UNA WALE

SUNDAY 2nd MARCH
10:00AM - 10:30AM BHAI GOVIND SINGH JI
10:30AM - 11:00AM BHAI DALIP SINGH DARDI
11:00AM - 11:30AM BIBI KULWANT KAUR & BALVINDER KAUR
11:30AM - 12:00PM BHAI HARVINDER SINGH JI
12:00PM - 12:30PM KATHA GURNAM SINGH JI
12:30PM - 12:45PM PARAMPAL SINGH JI
12:45PM - 02:00PM BHAI ONKAR SINGH JI UNA WALE

ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ Curry House

SPECIAL THANKS TO GURUDWARA MANAGEMENT & ALL SPONSORS

FOR MORE INFORMATION CONTACT SEWADARS

JAGDISH SINGH: 760 403 4537 II
PARAMPAL SINGH: 559-795-8757 II
Email: gurumilasporg@gmail.com

LIVE ON

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

ਖਰਾ ਸੱਚ

Vol 4, Issue 292

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

21 FEB TO 27 FEB, 2025

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਇੱਕ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਹੋਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਨਿਊ ਹਾਈਡ ਪਾਰਕ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਬਣੇਗੀ ਇਮਾਰਤ

ਨਿਊਯਾਰਕ : ਹਰ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਦਾ ਅਕੀਦਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵੇਰੇ ਉਠਣ ਸਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਨਿਊ ਹਾਈਡ ਪਾਰਕ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਨਵੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ

ਗੁਰੂ ਘਰ ਲਈ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਕਾਰਜ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆ ਅਤੇ ਫੁੰਮਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੋ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਲਗਭਗ

ਢਾਈ ਮਿਲੀਅਨ ਦਾ ਖਰਚ ਆਉਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਗਤਾਂ ਤੋਂ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਮੰਗਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਬੋਰਡ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਫਿਲਹਾਲ 35 ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਇਹ 51 ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ।

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 292

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

21 FEB TO 27 FEB, 2025

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਇੱਕ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਹੋਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਨਿਊ ਹਾਈਡ ਪਾਰਕ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਬਣੇਗੀ ਇਮਾਰਤ

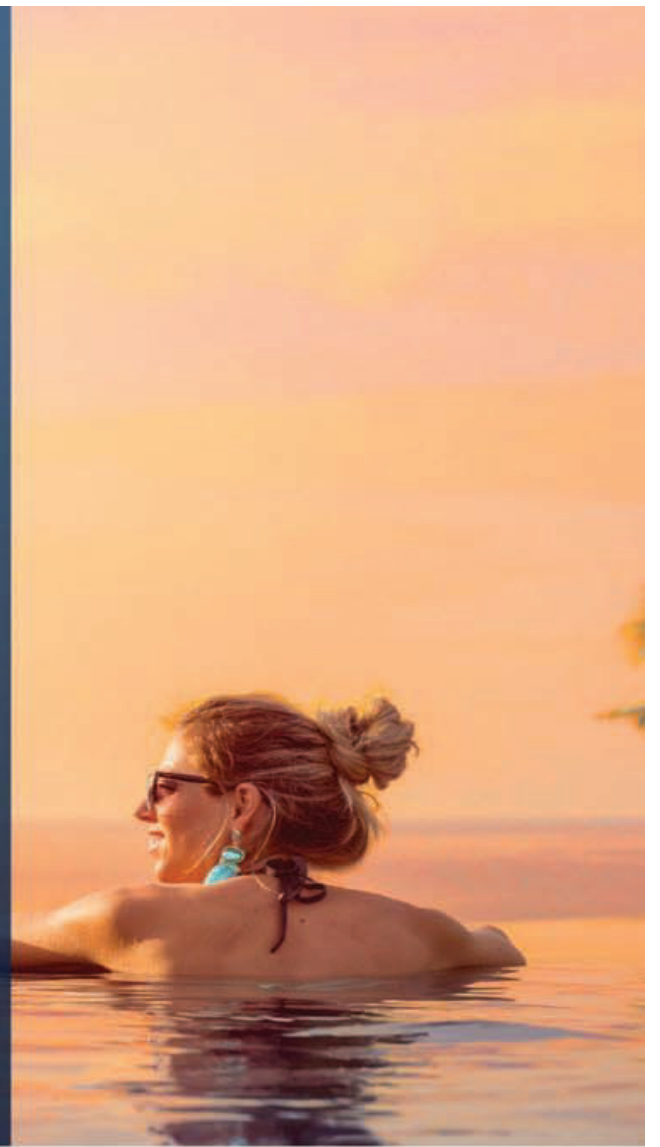
BALI TOUR

7 Night & 8 Days Tour

5 Star Luxury Accommodations

Valid in March

Bali Swing

Ubud Palace

INCLUSIONS

- 7 Nights in Bali
- All Breakfast and Dinner
- English Speaking Guide
- Bottled water throughout
- All Tours and Transfers

HIGHLIGHTS

- ✓ Ubud Market
- ✓ Ubud Palace
- ✓ Bali Swing
- ✓ Bounty Dinner Cruise
- ✓ Lake Beratan
- ✓ Handara Gate
- ✓ Tirta Gangga
- ✓ Kintamani
- ✓ Tegalalang
- ✓ Tegenungan
- ✓ Ulun Danu
- ✓ Tanah Lot
- ✓ Lempuyang

ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Weekly Preetnama www.preetnama.com
+1 (201) 312-4180

PRITPAL KAUR
Editor-In-Chief
+1 201-312-4180
+1 917-328-8436

ADVISORY BOARD

- Joga Singh
*****
Jaswinder Singh New Jersey
*****
- Mindi Manak
NewYork
*****
- Jagjit Singh Dasuya
*****
- Gurmeet Singh Dhalwan
Chicago
*****
- G. S Singh Punjab
*****
- Sujan Nag, USA
*****
- Dr. Jagdeep Dhimaan, India
*****
- Sarabjit Kaur Punjab
*****
- Sukhmandar Brar
(Bhagata Bhaika) Vancouver,

- *****
Sunil Kumar Gund
(Journalist) India
*****
- Raj Rani
Video editor
*****
- Jagmeet Kaur
97817-41631
*****

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵਿੱਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਈਮੇਲ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾੱਟ ਛਾੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਸਮਗਰੀ ਲਈ ਇਸਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕੀਮਤ, ਵਰੰਟੀ, ਕੁਆਲਿਟੀ, ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

The Preetnama is not responsible or legally liable for any news, article, advertisement or typing mistakes in the news or articles

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਲਈ ਖਿਮਾ ਦੇ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਲੇਖ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਢੁੱਕਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

Preetnamausa@gmail.com
www.preetnama.com

ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ?

ਪਰਵਾਸ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਲਈ ਬੰਦਾ ਪੁੱਛੀਆਂ ਵਾਂਗ ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜਾਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ; ਬੇਸ਼ੱਕ, ਪਰਵਾਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਅਨੇਕ ਦਿਕਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਰਵਾਸ ਦੌਰਾਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਣ ਸਦਕਾ ਅਨੇਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤੋਂ ਵੀ ਹੱਥ ਧੋਣ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਰਵਾਸ ਦਾ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ-ਭੇਦ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪਰਵਾਸ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੰਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਕੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਪੈਰ ਟਿਕਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਏ ਪਰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ 5 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਜਹਾਜ਼ 104 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਉੱਤਰਿਆ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੈਰਾਨੀ ਭਰੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋਈਆਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਿਪੋਰਟ ਹੋ ਕੇ ਆਏ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇੜੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸੀ। ਇਹ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਤੇ ਬੇੜੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਰ ਉਸ ਪਰਵਾਸੀ ਨੂੰ ਲਾਈਆਂ ਹੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਫੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਸ ਹੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਸਿੱਧੇ ਢੰਗ (ਡੌਕੀ) ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਇਸ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਬਣਾ ਸਕਣ। ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਬੱਝੇ ਦੇ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਵਾਪਸ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਆਉਣਾ ਪਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਧੋਬੀ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਵਾਲੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਘਰ ਦੇ ਰਹੇ, ਨਾ ਘਾਟ ਦੇ।

ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਪਰਤੇ ਇਹ ਪਰਵਾਸੀ ਸਭ ਕੁਝ ਗੁਆਉਣ ਮਗਰੋਂ ਹੁਣ ਕੀ ਕਰਨ, ਇਹ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਡਿਪੋਰਟ ਹੋਏ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਦਸ਼ਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਵੀ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਕਰਜ਼ਾ ਕਿੱਥੇ ਲਾਹੁਣਗੇ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਕੋਲ ਤਾਂ ਦੋ ਚਾਰ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇੱਕ ਅੱਧਾ ਕਿੱਲਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਗਹਿਣਾ ਗੱਟਾ ਵੇਚ-ਵੱਟ ਕੇ ਇਸ ਆਸ ਨਾਲ ਜਹਾਜ਼ ਚੜ੍ਹੇ ਸਨ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਸੈੱਟ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਯਾਰਾਂ ਦੋਸਤਾਂ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪੰਡ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਉਤਾਰ ਕੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣਗੇ ਪਰ ਹੁਣ ਡਿਪੋਰਟ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਲ ਉਮਰਾਂ ਲਈ ਸੀਨੇ ਲੈ ਆਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲਾਹੁਣਾ ਅਸੰਭਵ ਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਮਲੋਹ ਦਾ 30 ਸਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਤਾਂ ਅਜੇ ਇਸੇ ਵਰ੍ਹੇ 15 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੋਲ ਸਿਰਫ 9 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਉਹ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਾ ਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੁਖਦਾਇਕ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਹੋਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਜੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਵਰਗੇ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਲੇਖਕ : ਲੈਕਚਰਾਰ ਅਜੀਤ ਖੰਨਾ,
ਸੰਪਰਕ: 76967-54669

ਡਿਪੋਰਟ ਹੋ ਕੇ ਆਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ 33-33, ਪੰਜਾਬ ਦੇ 30, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੇ ਯੂਪੀ ਦੇ 3-3 ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ 2 ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 24 ਅੰਰਤਾਂ ਅਤੇ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ 12 ਬੱਚੇ ਵੀ ਹਨ। ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਜਹਾਜ਼ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਅਜੇ 18000 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਡਿਪੋਰਟ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਲਟਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੀ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਪੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ਹੈ? ਅਮਰੀਕਾ, ਭਾਰਤ, ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਫਿਰ ਡਿਪੋਰਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਖੁਦ? ਜੇ ਗੌਰ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਭਾਵੇਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਸੰਖਿਆ 43 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਨੇਤਾ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੋਣ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਲਾਹੇ ਤਾਂ ਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਮਗਰੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ; ਨਾ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਨਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦਾ ਰੁਖ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ 40 ਤੋਂ 60 ਲੱਖ ਲਾ ਕੇ ਪੁੱਠੇ

ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਪਰਵਾਸੀ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੋਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪਣੀ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ। ਅਗਲੀ ਗੱਲ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਚੈੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ; ਅਗਰ ਇਹ ਅਪਰਾਧੀ ਹੁੰਦੇ, ਫਿਰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਿਪੋਰਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੌਣ ਘਰ-ਬਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕੀ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਦੋਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਏਜੰਟਾਂ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਹੀ ਸਲਾਹ ਨਾ ਦੇ ਕੇ, ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਬਟੋਰ ਕੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦਾਂ ਟੱਪਣ-ਟਪਾਉਣ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਚੌਥੀ ਗੱਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਲੋਕ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਖੁਦ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ 40 ਤੋਂ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਾ ਕੇ, ਉਹ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਵੋ। ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਲਾ ਕੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਜੋਖਿਮ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ 'ਚ ਹੀ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਾ ਗਹਿਣੇ ਵੇਚਣੇ ਪੈਣ, ਨਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਪਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੋਖਿਮ 'ਚ ਪਵੇ।

Preetnama Talk Show

News

Talk Show

Interview

Social

Preetnama TV

Political

Music

Current Issue

Host : Pritpal Kaur Preet

Web : www.preetnama.com, Email : Preetnamausa@gmail.com

LIVE

Live on Facebook
page PreetnamaTv

+1 201-312-4180
+1 917-328-8436

एलन मस्क बड़ी बैठकों में बच्चों को इसलिए रखते हैं अपने साथ

एलन मस्क के बच्चे ऐसी जगहों पर गए हैं, जहां कई लोग कभी नहीं पहुंच पाएंगे। विदेशी नेताओं के साथ मुलाकात से लेकर स्पेसएक्स लॉन्च के कंट्रोल रूम तक, मस्क के बच्चे तकनीक, कारोबार और अब राजनीतिक जगहों पर अपने पिता के साथ लगातार दिख रहे हैं। अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रंप ने जब से टेक अरबपति और टेस्ला के सह-संस्थापक को नए सरकारी विभाग डीओजीई (डिपार्टमेंट गवर्नमेंट एफिशिएंसी) का नेतृत्व सौंपा है, तब से मस्क के बच्चे अक्सर देश की राजधानी में दिखाई देते रहे हैं। मस्क के चार साल के बेटे %लिटिल एक्स% बुधवार को ओवल ऑफिस में कॉलर वाली शर्ट और कोट पहने रेसोल्यूट डेस्क के कोने में खड़े थे। गुरुवार को जब मस्क प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी के साथ टेक्नोलॉजी और इनोवेशन से जुड़े मुद्दों पर चर्चा कर रहे थे, तब लिटिल एक्स और उनके दो और भाई-बहनों ने भारतीय पीएम के साथ तोहफों का आदान-प्रदान किया। अमेरिका में ट्रंप प्रशासन का हिस्सा बनने से पहले भी मस्क को अक्सर अपने बच्चों के साथ देखा गया है। जैसे तुर्की के राष्ट्रपति के साथ बैठक में, ऑशविट्ज कॉन्सल्टेशन कैम्प में एक

मेमोरियल सर्विस के दौरान और साल 2021 में मस्क को पर्सन ऑफ़ द ईयर का खिताब देने वाली टाइम मैगज़ीन के समारोह में भी। लेकिन मस्क इतनी अहम जगहों पर अपने बच्चों के साथ क्यों जाते हैं? अमेरिकन यूनिवर्सिटी के पब्लिक कम्युनिकेशन के प्रोफेसर कर्ट ब्रैंडॉक कहते हैं, कई सार्वजनिक कार्यक्रमों में बच्चों को शामिल करना एक राजनेता का उठाया गया राजनीतिक कदम है। ताकि वह थोड़ा और मिलनसार दिखें और जनता की नज़र में वह अधिक मानवीय दृष्टिकोण अपनाने वाले लगें।

सार्वजनिक जगहों पर बच्चे क्यों?

फिर भी ब्रैंडॉक का मानना है कि मस्क का अपने छोटे बेटे को ओवल ऑफिस में ले जाने का निर्णय असामान्य था। तीस मिनट की प्रेस ब्रीफिंग के दौरान %लिटिल एक्स% ऊबे हुए दिखाई दिए। वह अपने पिता की नकल उतारते दिखे, कभी वह फर्श पर बैठे थे तो बीच-बीच में वह अमेरिकी राष्ट्रपति की तरफ एक टक देखते हुए मुस्करा रहे थे। एक कमरे में किसी से कहा कि वह अपना मुंह बंद करें: ब्रैंडॉक ने कहा कि उनके हिसाब से बच्चों को

जानबूझकर इन सार्वजनिक मौकों में शामिल किया गया है। ये एक ऐसा भटकाव है, जो मस्क और ट्रंप दोनों के लिए फायदेमंद है। उन्होंने कहा, मुझे लगता है कि इसके पीछे एक रणनीति है। इसके ज़रिए कुछ चीजों पर ध्यान खींचने और बाकी चीजों से ध्यान हटाने की कोशिश हो रही है। जॉन हैबर एक स्ट्रैटजिक कम्युनिकेशन सलाहकार हैं। उन्होंने पाँच राष्ट्रपति चुनावों के कैंपेन में काम किया और हार्वर्ड में पढ़ाते हैं। वह कहते हैं कि मस्क के बच्चों का बार-बार दिखाई देना और इसको वायरल मोमेंट बनाना, ट्रंप के लिए फायदेमंद है। हैबर ने कहा, ट्रंप के लिए ये कारगर है कि अधिक से अधिक खलबली या हलचल दिखे। इससे वास्तव में उनपर कम ध्यान दिया जाता है। मस्क की पूर्व प्रेमिका और लिटिल एक्स की मां ग्रिम्स ने ओवल ऑफिस में अपने बेटे की मौजूदगी की आलोचना की। उन्होंने सोशल मीडिया प्लेटफॉर्म एक्स पर लिखा, उसे इस तरह सार्वजनिक रूप से नहीं होना चाहिए। लेकिन मुझे खुशी है कि वह इस दौरान विनम्र था। साल 2022 में ग्रिम्स ने वैनिटी फेयर के लिए एक लेख में लिखा था कि उन्हें अपने बेटे को सुर्खियों में देखना पसंद नहीं है। उन्होंने लिखा,

परिवार के साथ जो कुछ भी हो रहा है, मुझे लगता है कि बच्चों को इससे दूर रखना चाहिए और एक्स बस वहां है। मेरा मतलब है, मुझे लगता है कि असल में उसे अपने उत्तराधिकारी के रूप में देख रहे हैं और उसे हर जगह ले जा रहे हैं। एक्स वहां है। उसकी स्थिति ऐसी ही है। लेकिन हाँ, मुझे नहीं पता।

मस्क और उनके बच्चे

राजनीति में आने से बहुत पहले, मस्क ने अपने बच्चों को साथ लेकर चलना शुरू कर दिया था। एक दशक पहले, जब वह अपनी पहचान बना रहे थे और अपनी इलेक्ट्रिक वाहन बनाने वाली कंपनी टेस्ला की ओर ध्यान खींचने के लिए उत्सुक थे, तो उन्हें कई कार्यक्रमों में देखना सामान्य हुआ करता था। साल 2015 में जब विश्लेषक और रिपोर्टर सिलिकॉन वैली में टेस्ला के खुलने का इंतज़ार कर रहे थे, उस वक्त मस्क के पाँच बच्चों को कंपनी के परिसर में एक-दूसरे के पीछे भागते, हंसते, चीखते और पुकारते देखा जा सकता था। वहां मौजूद लोग घंटों से इंतज़ार करने को मजबूर थे लेकिन मस्क के बच्चों की

उपस्थिति से आरामदायक और खुशी भरा माहौल बना। ये आमतौर पर कंपनियों के उन कड़े और औपचारिक कार्यक्रमों के आयोजन से एकदम अलग था, जहाँ किसी संस्थापक के बच्चों का दिखना अजीब सा होता है। मस्क के तीन अलग-अलग महिला पार्टनरों से 12 बच्चे हैं। उनके जिन बच्चों को सार्वजनिक जगहों पर देखा जाता है उनमें एक्स, ईई, ए-12 और लिटिल एक्स हैं। अपने चार साल के बेटे को मस्क खुद ही भावनात्मक सपोर्ट देने वाला बता चुके हैं। मस्क की जीवनी लिखने वाले वॉल्टर इसाकसन न द डायरी ऑफ़ ए सीईओ पॉडकास्ट में कहा कि मस्क अपने बच्चों के लिए गहराई से प्रतिबद्ध हैं। वो उनके लिए लगभग जुनूनी हैं। इसाकसन ने कहा, अपने बच्चों, अपनी प्रेमिकाओं, पत्नियों के लिए वो जो कुछ भी करते हैं वो डूबकर करते हैं। उनका कहना है, वह हमेशा अपने बच्चों को अपने आस-पास रखना पसंद करते हैं। उन्हें हमेशा एक साथी रखना पसंद है लेकिन इसका मतलब यह नहीं है कि उन्हें शांति पसंद नहीं है।

बांग्लादेश के अखबार ने ट्रंप और मोदी की मुलाकात पर ऐसा क्या लिखा था कि मांगनी पड़ी माफ़ी

अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रंप और पीएम मोदी की व्हाइट में प्रेस कॉन्फ्रेंस के दौरान बांग्लादेश से जुड़े सवाल पर ट्रंप के जवाब को लेकर कई तरह की बातें कही जा रही हैं। ट्रंप के जवाब का अर्थ क्या था या फिर ट्रंप क्या कहना चाह रहे थे कि अलग-अलग लोग मतलब निकाल रहे थे। इसी मामले में बांग्लादेश के अखबार द डेली स्टार को माफ़ी मांगनी पड़ी है। बीते गुरुवार को व्हाइट हाउस में अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रंप और प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी ने साथ बैठकर पत्रकारों के सवालों के जवाब दिए थे। इस दौरान बांग्लादेश से जुड़े सवाल पर डोनाल्ड ट्रंप ने टिप्पणी की थी जबकि प्रधानमंत्री मोदी ने इस पर कोई बयान नहीं दिया था। बांग्लादेश से जुड़े सवाल का जवाब देने के बाद ट्रंप ने इस पर कुछ ऐसा कहा, जिसको लेकर बांग्लादेश समेत कई विश्लेषकों के बीच बहस छिड़ गई थी। इसी मुद्दे पर बांग्लादेश के मीडिया समूह द डेली स्टार ने अब माफ़ी मांगी है। मीडिया समूह का कहना है कि 14 फरवरी को उसकी ऑनलाइन प्रकाशित की गई रिपोर्ट में बांग्लादेश को लेकर ट्रंप के बयान पर उनकी कवरेज ग़लत और भ्रामक थी।

जवाब पर छिड़ी बहस

ट्रंप के बयान के बाद थिंक टैंक द विल्सन सेंटर में साउथ एशिया इंस्टिट्यूट डायरेक्टर माइकल कुगलमैन ने एक्स पर पोस्ट किया था कि मैं इसका मतलब ये निकाल रहा हूँ कि उन्होंने इस सवाल को पीएम मोदी के आगे जवाब देने के लिए पेश कर दिया था। शायद वो ऐसी किसी चीज़ पर टिप्पणी नहीं करना चाहते थे

जिसके बारे में वो ज़्यादा नहीं जानते हैं। इसी पोस्ट पर जवाब देते हुए अंतरराष्ट्रीय मामलों के जानकार जॉन डेनिलोविज़ ने लिखा था कि इस सवाल पर मोदी ने जवाब देना बेहतर नहीं समझा और इसका अर्थ कुछ लोग ये निकाल रहे हैं कि ट्रंप ने बांग्लादेश मोदी को दे दिया जो कि मुझे लगता है कि सही नहीं है। वहीं बांग्लादेश के अंग्रेज़ी दैनिक अखबार ढाका ट्रिब्यून के संपादक ज़फ़र सुब्हान ने भी कुगलमैन की पोस्ट पर कमेंट किया। उन्होंने लिखा कि उनका आशय सवाल से था, देश से नहीं। वहीं अंग्रेज़ी अखबार द हिंदू की डिप्लोमैटिक अफ़ेयर्स एडिटर सुहासिनी हैदर ने एक्स पर ट्रंप के जवाब को पोस्ट करते हुए लिखा था कि %ट्रंप संकेत दे रहे थे कि मोदी बांग्लादेश के सवाल का जवाब देंगे लेकिन मोदी ने बांग्लादेश के सवाल पर कोई जवाब नहीं दिया। % वहीं सोशल मीडिया एक्स पर ही कई लोग ये अंदाज़ा लगा रहे थे कि राष्ट्रपति ट्रंप ने बांग्लादेश के मुद्दे को पूरी तरह से पीएम मोदी पर छोड़ दिया है। वहीं कुछ लोग ये भी कह रहे थे कि ट्रंप ने इशारों-इशारों में संकेत दिया है कि उनकी बांग्लादेश के मुद्दे में दिलचस्पी नहीं है और भारत ही इस मुद्दे को देखे। अल्बनी यूनिवर्सिटी में पॉलिटिकल साइंस के असोसिएट प्रोफ़ेसर क्रिस्टोफ़र क्लेरी ने एक्स पर पोस्ट किया कि ट्रंप भारत-पाकिस्तान के लिए पहले भी %सौ से अधिक सालों% वाली बात कह चुके हैं लेकिन हैरत की बात है कि जवाब के दौरान वो बांग्लादेश और पाकिस्तान का घालमेल कर रहे थे।

भारत ने क्या कहा?

राष्ट्रपति ट्रंप के जवाब पर अमेरिका या बांग्लादेश की ओर से कोई आधिकारिक बयान नहीं आया था लेकिन उसी दिन शाम में भारतीय विदेश सचिव विक्रम मिसरी ने बांग्लादेश को लेकर एक सवाल का जवाब ज़रूर दिया था। उन्होंने बयान में कहा था, बांग्लादेश पर दिए गए बयान के बारे में हम क्या सोचते हैं। यह एक ऐसा विषय था जिस पर दोनों नेताओं के बीच चर्चा हुई। प्रधानमंत्री ने बांग्लादेश में हाल की घटनाओं के संबंध में अपने विचार और वास्तव में अपनी चिंताएं साझा कीं और बताया कि भारत इस स्थिति को कैसे देखता है। मुझे लगता है कि हम उम्मीद करते हैं कि बांग्लादेश में भी स्थिति ऐसी दिशा में आगे बढ़ेगी, जहां हम उनके साथ रचनात्मक और स्थिर तरीके से संबंध बना सकेंगे। लेकिन हालात को लेकर चिंताएं हैं। प्रधानमंत्री ने राष्ट्रपति ट्रंप के साथ उन विचारों को साझा किया। हालांकि अब द डेली स्टार की माफ़ी के बाद इस मुद्दे पर विराम लगता दिख रहा है। अखबार ने एक्स पर अपने माफ़ीनामे को भी प्रकाशित किया है। इसमें लिखा है, हम अपने पाठकों, संरक्षकों और शुभचिंतकों से अमेरिकी राष्ट्रपति ट्रंप की भारतीय प्रधानमंत्री मोदी से वॉशिंगटन में हुई मुलाकात पर 14 फरवरी को ऑनलाइन प्रकाशित अपनी रिपोर्ट के लिए खेद व्यक्त करते हैं और ईमानदारी से माफ़ी मांगते हैं। हम मानते हैं कि राष्ट्रपति ट्रंप की बांग्लादेश के मामले में की गई हमारी कवरेज ग़लत और भ्रामक थी। हमने मामले की

आखिर ट्रंप ने कहा क्या था?

बांग्लादेशी मीडिया समूह द डेली स्टार की माफ़ी से पहले ये जान लेना ज़रूरी है कि अमेरिकी राष्ट्रपति ने आखिर कहा क्या था? ट्रंप से एक पत्रकार ने सवाल किया था कि वो बांग्लादेश के मुद्दे पर क्या कहना चाहेंगे और बांग्लादेश के हालात पर डीप स्टेट ने क्या भूमिका निभाई? इस पर उन्होंने जवाब दिया कि %हमारे डीप स्टेट की इसमें कोई भूमिका नहीं थी। इस पर प्रधानमंत्री (मोदी) काफ़ी लंबे समय से काम करते रहे हैं, और सौ से अधिक सालों से काम किया जा चुका है। मैं इसके बारे में पढ़ रहा हूँ लेकिन मैं बांग्लादेश को प्रधानमंत्री के लिए छोड़ता हूँ, यहां डीप स्टेट का मतलब है कि किसी वैसे प्रभाव से जो अनाधिकारिक रूप से इस्तेमाल किए जाते हैं। किसी सरकार को बनाने में या बिगाड़ने में। भारत के कई विश्लेषकों का मानना है कि बांग्लादेश में शेख हसीना की बेदखली और मोहम्मद युनूस के आने के पीछे बाइडन प्रशासन का हाथ था। भारत के पत्रकारों ने इसी डीप स्टेट का हवाला देते हुए सवाल पूछा था। इस बयान की बांग्लादेशी मीडिया में ख़ासी चर्चा होने लगी, जिसके बाद द डेली स्टार ने एक रिपोर्ट प्रकाशित की जिसमें लिखा गया था- ट्रंप ने बांग्लादेश का विषय मोदी के हाथ में छोड़ दिया है। डेली स्टार की इस पोस्ट पर बांग्लादेश में बवाल होने लगा और आखिरकार अखबार को माफ़ी मांगनी पड़ी। लोगों का कहना था कि द डेली स्टार ने ट्रंप के बयान को भ्रामक तरीके से पेश किया क्योंकि ट्रंप ने बांग्लादेश पर पूछे गए सवाल को मोदी के हवाले किया था न कि बांग्लादेश को। वहीं कई विश्लेषकों ने भी सवाल पूछा कि ट्रंप का जवाब समझ में नहीं आया कि वो किस चीज़ को पीएम मोदी के हवाले छोड़ना चाहते थे। थिंक टैंक द ब्रूकिंग्स इंस्टिट्यूशन की सीनियर फेलो तन्वी मदान ने एक्स पर पोस्ट लिखकर कहा था कि ये साफ़ नहीं है कि राष्ट्रपति ट्रंप का मतलब बांग्लादेश का सवाल पीएम मोदी पर छोड़ना था या बांग्लादेश या एशिया का मैनेजमेंट उन पर छोड़ना था।

गहनता से जांच की है और समझा कि ट्रंप बांग्लादेश के मामलों ग़लती को सुधारने के लिए को भारत पर छोड़ रहे हैं। अखबार डिजिटल न्यूज़रूम में कदम ने बांग्लादेश में अपनी पत्रकारिता उठाए हैं। अखबार के इस की विश्वसनीयता से समझौता किया है। ऐसा नहीं है कि बांग्लादेश का माफ़ीनामे की भी कइयों ने निंदा की है। इस पोस्ट पर सिटिज़न्स अगेंस्ट डिस्क्रिमिनेशन नामक पहली बार विवादों में रहा हो। बीते एक प्रोफ़ाइल ने कमेंट किया साल नवंबर में द डेली स्टार पर है जो अन्याय और हिंसा के भारत का समर्थन करने के आरोप लगे थे, जिसके बाद इसके दफ़तर के बाहर विरोध प्रदर्शन हुए थे। वहीं है। उसने लिखा है कि बीते साल फरवरी में ही द डेली %बांग्लादेशी होने के नाते हम स्टार के एग्ज़िक्यूटिव एडिटर सैयद किसी भी चर्चा में अपने देश के अशफ़ाकुल हक़ को पुलिस कस्टडी में कोर्ट में ले जाने के दौरान इस और विचारों को सुनना पसंद मीडिया समूह के पत्रकारों ने दूसरे करते हैं। हममें से कइयों ने समझा मीडिया समूह के पत्रकारों के साथ कि ट्रंप ने मोदी का ज़क्रि सिर्फ़ धक्का-मुक्की की थी। इस घटना को इस सवाल को मोदी पर टालने के लेकर भी द डेली स्टार की ख़ासी लिए किया था। हालांकि आपने इसे निंदा हुई थी।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 292

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

21 FEB TO 27 FEB, 2025

The bonds of family relationships break due to excessive ambition

There have been a lot of changes in the family structure in the recent past. But this weakening of the foundation of families has become dependent on many things. Being too ambitious is the main reason for breaking relationships. When there is competition in families the feeling of mutual competition arises more than the happiness and sorrow of each other. Understand that the family or relationship is counting its last breaths. The reasons for breaking up a family do not arise suddenly. Many times there can be other problems like money, property, likes-dislikes, etc. Often there is discord in families due to small fights, neglect of a member etc. But whatever it is, family is one of the biggest support systems. Therefore, efforts should be made to keep the basic concept of family alive and it should not be limited only to Man's Day, Father's Day, or social media. Today there is a dire need for everyone to think and understand about family values and family as an institution and also to find out the reasons for the decline of these values and correct them. For this, the leaders of society, poets/writers/singers/heroes/heroines/teachers, and other social workers as well as politicians should write and think about the implications of the decline of the family as an institution. There should be discussions on open forums as to what are the reasons for this decline. And how can we recover from this decline? The young poet Dr. Satyavan Saurabh has rightly written this situation in his own words-

"Families are breaking up, moods are changing.

Expressing love to strangers, separation from loved ones.

All the stoves are falling apart, the courtyard is shrinking every day. This is what the new century is making, Saurabh what kind of discovery."

Family, in Indian society, is an institution in itself and has been a distinctive symbol of India's collective culture since ancient times. Along with moral strength, it provides the individual with the flexibility to rely on his family members, and relatives in difficult times without any hesitation. It prevents the use of

unethical means to deal with difficulties. Family helps people to develop a feminine approach towards worldly problems. But in the present times, we are facing the bitter experience of the decline of family as an institution.

" There is discord in every home, there is no love left now.

Division and strife have drawn walls in every courtyard.

There is a conflict between love and blessings.

The garden of desires is filled with the bitterness of jealousy."

Today, as a symbol of degradation, the family is breaking up, marital relations are breaking up, there is an increase in enmity between brothers, and legal and social disputes in all kinds of relationships. Today, individualism has taken over collectivism. In the present situation, a promiscuous attitude is the main reason for the disintegration of families. Higher-income and less responsibility to other family members have divided the extended families. Today, most of the social functions, such as child rearing, education, vocational training, care of the elderly, etc., have been taken over by outside agencies, such as creches, media, nursery schools, hospitals, vocational training centers, hospice

institutions, as contractors, which were once the responsibility of the elders of the family.

" Elders don't talk, younger ones have the rights.

Leaving the feet and touching the knees, what kind of tradition is this?

Where is the bond of love now, where is the essence of union?

The family members themselves

Priyanka Saurabh

have become the enemies, they attack secretly."

The collapse of the institution of family has disrupted our emotional relationships. The unifying bond in a family is mutual affection and blood ties. A family is a closed unit that holds us together because of emotional ties. Moral degradation is a major factor in the breakdown of families as they fail to inculcate in children a sense of self-respect and respect for others. The blind race for position and money has today wiped out socio-economic support and assistance. Families have become limited to providing financial and material support necessary for the growth and development of their members, especially infants and children. Every day we hear and see the collapse of the incapable and

weak family system to take care of the elderly and other dependents when they need utmost care and love.

In the future the decline of the family as an institution will bring structural changes in society. On the positive side, Indian society may see a decrease in population growth and this may be the effect of the decline of the family as an institution. However, there is a need to understand the structural changes of the family from joint family to nuclear family, in some cases, it cannot be called the decline of the family system. Where the family system changes from a joint family to a nuclear family for any positive change. Anyway, Indian society also inhabits the unique feature of fusion and fragmentation of family in which even if some members of the family live separately in different places, still live as a family.

" If the family is saved then harmony is maintained.

Everyone is together in sorrow, and everyone is fond of happiness.

If someone third person attacks, Saurabh whenever.

Stay with the family and leave all disputes behind."

The family is a very fluid social institution and is in a process of con-

stant change. Modernity is witnessing the emergence of same-sex couples (LGBT relationships), cohabitation or live-in relationships, single-parent households, a large proportion of divorcees living alone or with their children. Such families do not necessarily function as traditional kinship groups and may not prove to be good institutions for socialization. In this materialistic age, competition for each other's comforts has scorched the relationships of the mind.

The high walls of houses changing from kutchha to pucca have made conversation disappear. Every courtyard turning into stone is witnessing the orgy of discord. Mutual differences have created deep divisions in the minds. In the absence of good teachings from the elders, people have started making decisions by ignoring small relationships in the house. As a result, today the family members themselves are bent on cutting their own people. On one hand, the neighbors are enjoying happiness while we have to bear the sorrows alone. We have to think and understand that if we want to live a meaningful life, then we have to understand the importance of family and stand with the family leaving aside the mutual disputes, only then we will be saved and this society be worth living.

Board Exam blues? eat, sleep, play... repeat!

It's board exams time. Obviously, stress, anxiety, sleepless nights, come with the territory. And as the kids struggle with revision and revision to ensure good scores, parents and family members have a bigger responsibility – to take care of their mental well-being and avoid adding peer pressure to the mix.

Playing with a pet is a great way to unwind

Balance studies & breaks

Studying non-stop for long hours can lead to mental fatigue, which can do more harm than good. And parents and experts we spoke to agree it's healthy to take breaks. "Overlearning can be harmful," says counselling psychologist Garg, "It helps if parents surprise the child with a movie outing, take them out for grocery shopping or to the mall or take TV breaks together."

Listening to music can help take a

child's minds off studies and process what they have learnt
What's a break?

After every hour of study, allow your child to take a short and fun timeout to give their eyes & brain a break.

Here are a few things they can do:

Have a fun call/chat with a friend

Stretch or do light yoga

Take a short walk or go cycling

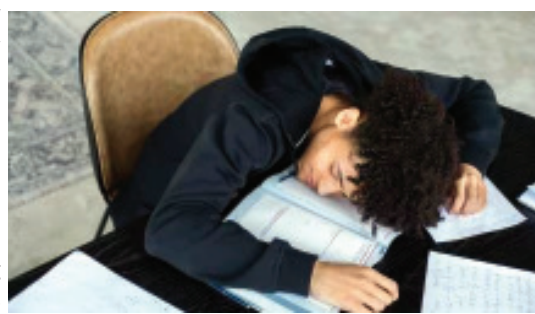
Dance to their favourite song

Take a power nap

Play with a pet, if you have one
Basically, anything that takes their mind off studies

Most kids tend to ignore their body

clock during exams. Even their usual food cycle goes out the window, leading to health issues. According to dietician & critical care nutritionist Dr Payel Kumar Roy, it's all about fuelling them up with

Vijay Garg

Retired Principal Educational columnist
street kour Chand MHR Malout Punjab

a diet packed with whole grains, lean protein, healthy fats, fruits, and veggies during exam time. Home-cooked meals can work wonders for a child appearing in exams. Keep things light with small, easy-to-digest frequent meals. Avoid excess sugar and processed food—Dr Payel Kumar Roy, dietician & critical care nutritionist
Advantages of good sleep
Another vital aspect of a good study routine is ensuring good sleep. In fact, sleep research in the last 20 years by some of the top institutions across the world, right from University of Berkeley to MIT, indicates that sleep does more than simply give students the energy they need to study and perform well in exams. These studies agree that good sleep helps students learn, memorise, retain, recall, and use their new knowledge to come up solutions to even the most complex questions. So, make sure your kid gets at least eight hours of good sleep every night, and not just the night before the exam date.

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 292

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

21 FEB TO 27 FEB, 2025

GURDHAM YATRA PAKISTAN

OFFICE
La Salle MB

ONLY
\$1300
PER PERSON

Package Include :

- Sponsorship
- Luxury Hotel , Food
- Luxury Transport
- 2 Person Sharing Room

ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ

Gurudwara Janam Asthan Nankana Sahib,
Gurudwara Patti Sahib, Gurudwara Tambu Sahib,
Gurudwara Sri Kiara Sahib, Gurudwara Mal ji sahib,
Gurudwara Sri Sacha Sauda Sahib, Gurudwara Rori
Sahib, Gurudwara Panja Sahib, Bhai Lalu ji da,
Ghar, Janam Asthan Guru Ram Das Ji, Gurudwara
Dera Sahib, Gurudwara Sri Kartarpur Sahib, Janam
Asthan Bebe Nanki Ji and much more

REGISTER NOW

Mandhir Kaur

+1-204-295-3327

mandhirkaur7@gmail.com

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 292

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

21 FEB TO 27 FEB, 2025

The legacy of leadership: What truly endures

Greatness in leadership is not merely about personal glory—it is about creating a legacy that endures across time, geographies and generations

Anyone who has attempted to perpetuate his memory in any institution or community has believed himself to be an institution builder. To be an institution builder, as the words themselves will show, one has to build a purpose, establish a process, gather resources, and pull them together in pursuit of an objective.

This pursuit cannot be the pursuit of self-glorification. Usually, a successor tries to outdo his predecessor; this can be by upscaling, ignoring, or finding flaws in the predecessor's efforts. Sooner or later, this destroys everyone involved because everyone must necessarily end up with a successor. That successor, sooner or later, becomes a competitor to the predecessor.

This may be an obvious truth, but not many people seem to have recognized it. Hence, if one is seeking glorification, perhaps the most important pursuit should be the

search for a successive successor who is not only in sympathy with one's approach but will carry the mission forward. The great leaders of the world have recognized this instinctively, and the epithet 'Great' has come their way. Martin Luther was a good example, as was Mohandas Karamchand Gandhi. Nelson Mandela could also be a good illustration.

The examples are many. In each case, the conclusion is the same. Each so-called great leader needed a succession of people generously following them who proclaimed their greatness from the treetops. This may be easy to propound but difficult to action. One reason for this is that it needs a succession of people after one's own life who would concur with the approach, and indeed have been beneficiaries of that person's influence.

Mohandas Karamchand Gandhi has been widely celebrated for his theories of agitation against foreign rule.

There is evidence of his having worked together in tandem, where the situation so demanded, with the rulers. This has since been noted and at times overlooked.

There is a hypothesis which has done the rounds in certain quarters that the title of "Mahatma" was conferred upon him because of his request by the foreign rulers. Such observations are difficult to critically appraise decades or centuries later. However, one approach remains. Recognition of one's leadership and contributions is a complex process that has yet to be fully understood. One's greatness is therefore a matter of consensus building which is always difficult in its fullness. The bottom line is there must be something enduring in the actions of an individual to receive kudos across communities generations and geographies.

That something must include what is noble in human existence. The succeeding leaders may be helpful

but they cannot determine the full range of perceptions. The long and short of it is that petty pursuits of petty objectives for limited periods rarely have given enduring recognition for one's greatness. Sooner or later, for most aspiring leaders, some process of a counterpoint emerges as other contenders for the spot of greatness arise.

Very often, these people, as alternate leaders, are from a different vantage point of perception, and debate is generated. Few have claimed eminence for greatness without having survived the crucial test of times and acceptance across generations. History is a telltale testament as to how the pre-eminence of one's contribution or the significance of one's contribution can change with the changing cultures of the times. One may not be so well recognised in one's lifetime, but subsequent generations awaken to that greatness as per their vision and their own needs. The case of

Birsa Munda is an interesting example. Not so long ago, he was one of the freedom fighters who was remembered in certain parts of India only by certain people. But times changed, and now he is being celebrated with the glory of a true visionary leader who fought for the independence. Times change, and so does the vision. However, if one thing remains constant, it is that few have attained leadership across generations and geographies without having a sound streak of spiritual vision. One may be celebrated for martial glories or administrative contributions, and there is nothing wrong with that. However, for loftiness beyond the constraints of time and space, some elevated spiritual insights valid across people and generations seem a common need. It is obvious that the subject matter of the greatness of leaders and what constitutes the same needs continuing depths of research, iteration and honest conviction.

Celebrating Linguistic Diversity: International Mother Language Day

(21st February Special)

International Mother Language Day, observed annually on February 21st, is a UN initiative that celebrates linguistic diversity and promotes multilingualism. It commemorates the students who were killed in Dhaka, Bangladesh, in 1952 while protesting for the recognition of Bengali as their mother tongue. The day was proclaimed by the General Conference of UNESCO in November 1999 and first observed in 2000. It serves as a reminder of the importance of linguistic rights and the preservation of mother tongues worldwide.

From an international perspective, International Mother Language Day highlights the rich tapestry of human languages and cultures. It emphasizes that language is not just a tool for communication, but also an integral part of cultural identity, heritage, and social cohesion. The day encourages research, education, and cultural exchange related to languages, particularly those that are endangered

or marginalized. By promoting multilingualism, it fosters greater understanding, tolerance, and dialogue between different communities and nations. It recognizes that linguistic diversity is a valuable asset that contributes to a more vibrant and inclusive world.

In India, a nation renowned for its linguistic pluralism, International Mother Language Day takes on special significance. India recognizes 22 official languages, with hundreds of other mother tongues spoken across its diverse landscape. The day serves as an opportunity to celebrate this linguistic wealth and to promote the preservation of all Indian languages, including Hindi and Punjabi. While Hindi serves as the official language of the Union, Punjabi, spoken predominantly in Punjab, holds a strong cultural and historical significance. International

Mother Language Day encourages efforts to develop and promote these lan-

guages, ensuring that they continue to thrive and are passed on to future generations. It also highlights the impor-

ance of multilingualism, enabling individuals to connect with different cultures and communities within India and beyond. Looking to the future, International Mother Language Day serves as a call to action. It underscores the need for continued efforts to document, revitalize, and support endangered languages. It encourages the development of language-friendly policies in education, media, and public life. The day also highlights the importance of leveraging technology to preserve and promote linguistic diversity. By raising awareness and fostering collaboration, International Mother Language Day strives to create a world where all languages are valued and respected, ensuring that future generations can enjoy the richness of our shared linguistic heritage.

Sunil Kumar Gund
Journalist
NannuNeeL77@gmail.com
+91-94184-70707

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 292

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

21 FEB TO 27 FEB, 2025

Mental Decay: The Rise of Blind Faith and Superstition

The fabric of society is fraying, unraveling under the weight of psychological distress, moral decay, and widespread indifference. We live in an era where unethical behavior, irrational actions, and a general disregard for values no longer shock us. The normalization of such behaviors signals a deeper crisis—one that extends beyond individual failures to a collective loss of consciousness. The real tragedy is not merely the decline of ethical and social structures but our growing indifference toward this loss. Allama Iqbal (R.A) captured this peril in his verse:

"Waaye nakaami! mataa-e-kaarvaan jaata raha,

Kaarvaan ke dil se ehsaas-e-zayaan jaata raha."

Iqbal's words serve as an alarm bell, warning that a nation is not ruined solely by external enemies but by its own negligence. He likens a nation to a caravan being stripped of its wealth while its travelers remain blind to the plunder. The greatest catastrophe is not material loss but the death of awareness (ehsaas-e-zayaan).

The Mental Health Epidemic and Societal Collapse

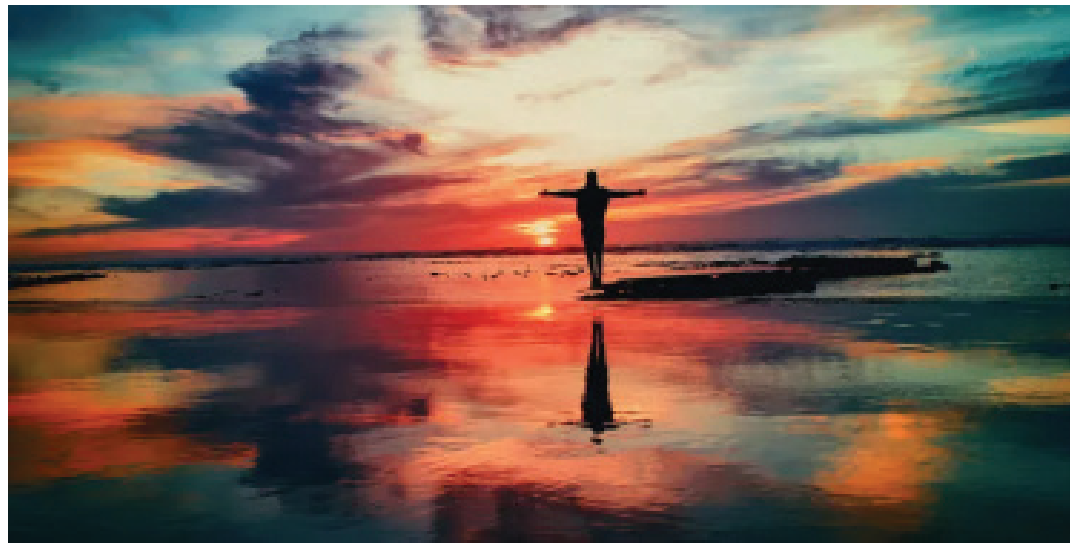
A growing crisis looms large: mental illnesses, depression, anxiety, and trauma are reaching unprecedented levels. Economic instability, social pressures, broken family structures, and the excessive influence of materialism have left people feeling hopeless and disconnected. The fast-paced nature of modern life bombards individuals with distractions, yet the sense of emptiness remains unshaken.

Society now equates success with material gains, sidelining ethical consciousness, emotional intelligence, and mental well-being. The loss of spiritual grounding has led to a vacuum where moral corruption thrives. Many individuals no longer differentiate between right and wrong, and social media has exacerbated this condition by rewarding self-centeredness, manipulation, and shallow interactions.

A Nation Ensnared by Deception

Recently, an incident in Kashmir exposed the dangerous depths to which blind faith can drag a society. A self-proclaimed 'Baba' convinced his followers to participate in an outrageous act of deception—performing a fake 'Umrah' around a replica of the Kaaba. He gathered people, made them circumambulate the structure, and instructed them to stay for seven days as part of their 'spiritual journey.'

What makes this incident truly alarming is not just the act itself but the ease with which

people were deceived. Many educated individuals, instead of questioning the absurdity of it, glorified the so-called 'Baba,' sharing his videos and presenting him as a saintly figure. This is a disturbing reflection of how deeply superstition has infiltrated our minds.

Faith Exploited: When Superstition Overrides Religion
The Quran explicitly warns against associating partners with Allah:

"O my son! Do not associate anything with Allah. Indeed, shirk is a great injustice." (Surah Luqman: 13)

Yet, despite these clear teachings, many continue to put their trust in self-proclaimed saints—individuals who neither possess religious knowledge nor demonstrate any true piety. Instead, they use theatrics, an unkempt appearance, and bizarre behavior to convince people of their 'spiritual' status.

This is not a new phenomenon. Throughout history, fake saints, corrupt scholars, and deceitful religious figures have preyed upon the weak. They thrive not because of their wisdom but because of society's willingness to follow without questioning.

The rise of figures like Razaq Baba is not just a failure of individuals but a collective failure of our religious and educational institutions.

The Role of Education in Sustaining Ignorance

One might assume that education would shield people from such deception, yet time and again, we see that even educated individuals fall into the trap of blind faith. The reason? Our education system focuses on rote learning rather than critical thinking. People memorize religious texts but fail to understand their meaning. They follow traditions without questioning their validity.

When logic is removed from education, superstition fills the void. The result is a soci-

ety where a man covered in ashes, roaming the streets naked, is revered as a saint rather than recognized as someone in need of psychological help.

Breaking the Chains of Deception

The recent demolition of the fake Kaaba by

courageous individuals was a necessary act. It symbolized a rejection of ignorance and a stand against the corruption of

faith. However, destroying a structure is easy; eliminating the mindset that created it is the real challenge.

If we truly wish to honor our religious heritage, we must return to the teachings of Islam in their purest form—rooted in knowledge, guided by reason, and free from superstition. The destruction of a false shrine is a start. The real victory will be when people no longer fall for such deception in the first place.

The Role of Society and Institutions in Revival

A civilization that does not recognize its decline is doomed to perish. The revival of lost awareness is essential. Institutions, families, educators, and policymakers must work collectively to restore the core values that once formed the backbone of society.

Strengthening Family and Community Bonds

The family unit serves as the foundation of any society. Parents must take responsibility for instilling moral values in children. Open conversations about ethics, faith, and mental well-being should become part of daily life. Communities should foster a culture of mentorship where elders guide the youth toward wisdom rather than leaving them to be influenced by social media trends.

Reforming Education for Moral and Psychological Growth

Education must go beyond academic success to nurture holistic development.

Schools should integrate:

Mental health awareness programs

Ethical and value-based education

Emotional intelligence training

A curriculum that promotes self-reflection and social responsibility. Merely producing graduates without moral or social responsibility will only contribute to a society filled with lost and disillusioned individuals.

Reviving Spiritual and Ethical Teachings
Religious and spiritual wisdom has always provided humanity with a sense of direction. Islam, for instance, teaches self-accountability (muhasabah), patience (sabr), gratitude (shukr), and the pursuit of knowledge (ilm). Religious leaders and scholars must guide people toward self-awareness and personal growth, rather than restricting their influence to ritualistic practices.

Mental Health Awareness and Accessible Healthcare

Governments and policymakers must recognize mental health as a societal emergency. Awareness campaigns, affordable therapy, and accessible counseling centers should be made available to all. Psychological distress must be treated with the same urgency as physical ailments. Responsible Use of Media and Technology

Social media and entertainment industries play a crucial role in shaping public consciousness. Content creators must be encouraged to promote ethical values, empathy, and responsible behavior. Instead of glorifying negativity, media should focus on content that fosters self-improvement and social harmony.

Breaking the Cycle of Indifference

Iqbal's warning remains more relevant today than ever before. Nations that lose their sense of purpose become passive in their own destruction. The first step toward revival is recognizing the disease—acknowledging that mental decay, moral corruption, and societal numbness are not isolated issues but interconnected symptoms of a greater collapse. If we do not wake up now, future generations will inherit a world devoid of ethical principles, mental resilience, and spiritual grounding. The need for action is immediate. As Iqbal reminds us, the moment ehsaas-e-zayaan (sense of loss) dies, so does the hope of revival. This verse is not mere poetry—it is a desperate call to awaken before it is too late. The time to act is now. The question remains: Will we heed the call, or will we let indifference seal our fate?

Aubaid Ahmad Akhoun
akhoun.aubaid@gmail.com

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 292

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

21 FEB TO 27 FEB, 2025

ਵੈਸਾਖੁ ਭਲਾ ਸਾਖਾ ਵੇਸ ਕਰੇ ॥ ਧਨ ਦੇਖੈ ਹਰਿ ਦੁਆਰਿ ਆਵਹੁ ਦਇਆ ਕਰੇ ॥

Vaisakhi Celebrations in Panja Sahib

TRAVEL DATES: APRIL 11 - APRIL 20, 2025

Gurdwara Yatra + Relive Heritage and Renaissance of Khalsa

INCLUSIONS

- 10 DAYS PACKAGE
- 5 STAR HOTELS ON DOUBLE OCCUPANCY
- DAILY BREAKFAST AND DINNER
- PUNJABI SPEAKING TOUR GUIDE
- AIR-CONDITIONED LUXURY TRANSPORT COACH
- DAILY MINERAL WATER BOTTLES
- SECURITY ESCORT THROUGHOUT THE TRIP
- ALL GURUDWARA DARSHAN AS PER ITINERARY
- PAKISTAN VISIT E-VISA

INTERNATIONAL FLIGHTS ARE EXCLUDED

Starting from
\$1395
Per Person on
Double
Occupancy

MOHINDER SINGH MIGLANI

516-690-1257
516-216-4433

22 W Marie St,
Hicksville, NY 11801

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website

WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor

Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 292

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

21 FEB TO 27 FEB, 2025

The story of Rama : A Man of Dharm

However, totally unperturbed, Rama accepted the challenge. He picked up the Vishnu Danus with ease from the hand of Parashurama, mounted the arrow, pulled the string and aimed it against Parashurama. With words brimming with anger, Rama addressed Parashurama: "Now I have done what you have challenged me to do. The arrow mounted and drawn on this great bow shall not go waste without hitting a target. Great Parashurama, tell me what should I hit with it; I don't want to kill you because you are a Brahmin and hence respectable; with this I can either destroy the power you have attained to be a deathless and swift wanderer or the privilege of higher worlds you are entitled to enjoy gained by you through your austerities"

Parashurama stood stupefied; his pride thus crushed by Rama, he became sober; he immediately understood that the person who handled

Vishnu Danus with such

an ease was none other than lord Vishnu in human form. He prayed to Rama: "Hail, hail, Oh Vishnu, the lord of all Gods! I wish to retain my prowess to be a swift wanderer on this earth. You may please destroy my path to reach the higher worlds with arrow!" Rama shot the arrow and destroyed the fortune of higher worlds and Parasurama. After reverently circumambulating Rama, Parashurama swiftly left the place to return to Mehendra hills where he was meditating earlier.

The marriage party soon returned to Ayodhya. A grand reception awaited them there.

Happy life at Ayodhya The newlywed royal couples settled in their palaces in Ayodhya and enjoyed their life thoroughly. Sita, who was verily the incarnate of Lakshmi (the consort of Lord Vishnu) showered love on Rama with her beauty, behavior and words; She was so much tuned to Rama that she could read Rama's mind and act according to his wish without the need of words. Rama with his pleasing manners and manly personality loved Sita from the bottom of his heart. After some days passed, Yudajith, the maternal uncle of Bharata visited Ayodhya with the intention of taking Bharata with him to his father's kingdom Kekeya. Accompanied by Shatrughna, Bharata bid farewell to parents and brothers and left for Kekeya. Rama assisted his father in the administrative aspects of Government. King Dasaratha was captivated by Rama's maturity, mental poise, care and concern for the welfare of citizens and so on. King Dasaratha seemed to be the happiest of all.

End of BalaKandam.

Faith's double-edged sword: Reflections on the Mahakumbh

The Mahakumbh presents a profound paradox: can a moment of divine immersion truly cleanse years of sin, or have we reduced the quest for spiritual evolution to mere ritual

In the predawn darkness, millions of pilgrims converge at the sacred confluence of the Ganges, their faith burning brighter than the stars above. The Mahakumbh, humanity's largest gathering of spiritual seekers, presents a profound paradox of our times – the sublime beauty of collective devotion juxtaposed against the perils of unquestioning faith. What compels ordinary men and women to undertake arduous journeys, risking life and limb in pursuit of divine grace?

The answer lies perhaps in our eternal quest for transformation – that deep-seated belief that a single moment of sacred communion can wash away the accumulated weight of our transgressions. The Mahakumbh's promise is alluring in its simplicity: A holy dip in the Ganges during this auspicious period can cleanse one's soul of sin. Yet, as tragedy strikes in the form of stampedes and accidents, we must pause to examine whether blind faith has led us astray from spirituality's true essence.

These incidents are not merely statistical casualties; they are poignant reminders of how religious fervour, when unchecked by reason, can transform the path to salvation into a road to suffering. There is something deeply moving about the unwavering conviction that draws millions to these

sacred waters. Yet, as I watch the faithful immerse themselves in the river's embrace, I cannot help but wonder: Can the complex tableau of human actions, choices, and consequences truly be undone by a moment's submersion?

Does spiritual transformation work in such absolute terms, where years of misconduct can be erased in an instant? The Ganges itself presents another layer of this spiritual paradox. In our rush to cleanse our souls, have we forgotten our duty to preserve the very source of that purification? The question that haunts me is not whether faith has value – it undoubtedly does – but whether we have reduced the profound journey of spiritual evolution to mere ritual. True transformation, I believe, lies not in momentary acts of devotion but in the sustained practice of compassion, integrity and mindful living. The real pilgrimage is not to a geographical location but to the depths of our consciousness, where we confront our shadows and choose, day after day, to act with kindness and purpose. What if the purest form of spiritual practice is simply this: to live each day with such awareness and empathy that we leave every person and place better than we found them? To cultivate a heart so clear that no wily thought finds root there,

to build relationships so genuine that they become temples of mutual growth?

Perhaps this daily practice of goodness is the true holy dip our souls need. None of this is to diminish the power of faith or the beauty of religious tradition. The Mahakumbh remains a remarkable proof of human spirituality, a mirror reflecting our deepest yearnings for connection with the divine. But perhaps its greatest lesson lies not in the promise of instant release but in showing us how collective faith can move millions to action. Imagine if this same power could be channelled into sustained ethical living, into creating communities of care and consciousness. As the sun sets over the Mahakumbh, casting long shadows over the devoted masses, I am reminded that faith, like the Ganges itself, must flow between the banks of reason and compassion. When it overflows these boundaries, it risks becoming a force of destruction rather than salvation. The challenge before us is not to abandon faith but to evolve it – to transform it from a series of external rituals into an internal compass that guides us toward genuine goodness. The true miracle, perhaps, is not in the holy dip but in the daily choice to live with such purity that our very existence becomes a prayer, our actions a continuous act of worship.

Bangladesh wipes out history, shuns India at its own peril

As a Mukti Jodha (freedom fighter – that's what Bangladeshis call Indian Army personnel who fought the Liberation War), I'm appalled at the recent turn of events, the mayhem in Dhaka and many parts of Bangladesh following Sheikh Hasina's virtual address to her party supporters from somewhere near Delhi which provided the pretext for the students of the protest movement and parties opposed to Awami League to set ablaze 32 Dhanmondi residence of Mujibur Rehman and a museum in his name.

Perhaps nothing 'physical' remains of Mujib's legacy even as Hasina said: "History cannot be wiped out". Mahfuz Alam, one of the student advisors to Mohammad Yunus, noted that symbols of fascism were being dismantled. Surprisingly BNP Secretary General Faqru Aslam Alamgir protested the disorder and violence at a meeting with Yunus where he sought early elections. Later, he asked India to hand over Hasina and her accomplices to the government in Dhaka for trial. Army Chief, Gen Waqer uz Zaman also commented on the negative effect on internal stability by adverse law and order situation but significantly noting that India is a big country and important

neighbour. It is important for good relations for the security interests of both countries, he added. India has called the violence as 'regrettable' attracting a summoning of its acting High Commissioner in Dhaka.

India-Bangladesh relations will get a lot worse before they get any better despite Foreign Secretary Vikram Misri's visit to Dhaka in December and Foreign Minister S Jaishankar's meeting with Touheed Hasan, acting advisor to the interim government in Bangladesh last Sunday in Muscat. One thing is becoming clear: a new Bangladesh is evolving and this is the real one, unlike the new Nepal expected after the 10-year civil war. Last August in one week the face of Bangladesh changed and is changing by the day by design.

The Americans were being blamed for regime change. The US and India were never on the same page in the last many decades here. In an interview with The Hindustan Times, Lisa Curtis, a Trump 1.0 White House NSC chief of South and Central Asia, has dismissed any US role in Hasina's ouster. Last week, PM Modi raised concerns about Bangladesh with President Trump who denied any role of US Deep State in it. But for India, there are lessons

from events in Bangladesh that the establishment is silent about because there was non-partisan support for Hasina and Awami League with the country's liberation linked to Mujib and India.

After Mujib's assassination in 1975, Hasina and her sister Rehana were provided refuge in India; history repeated itself in 2024. I was invited in November 2023, two months before the elections, to speak at the Liberation War Museum on the role of Chancellor Willy Brandt of Germany. One of the trustees of the museum, Dr Mofidul Hoque, took me around the museum. There was a section completely devoted to the political movement against Rawalpindi led by Sheikh Mujib called Story of Liberation Under a Genocide. The accent of the display depicted the liberation war fought by Bengali Mukti Jodhas with India in a support role. But it did have a gallery on the training of Mukti Bahini by the Indian Army. During my five-day visit, the BNP was out of the streets every other day coupling with garment factory workers and their unions demanding higher wages. A virtual war was being fought on the streets with the dominant Awami League counter-protestors unleashed.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 292

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

21 FEB TO 27 FEB, 2025

Journalists should get a uniform pension across the country

To get a pension, you must be recognized by the Haryana government for a period of five years. Under this order, journalists working in this field for twenty years will get a pension. After reporting for a newspaper for 30 to 40 years, journalists who have not been recognized by the Haryana government for five years will not get any benefit. To ensure that all journalists get government recognition, the Haryana government should give journalist pensions to all journalists who reach the age of sixty. To do this, there should be a consensus on recognizing journalists at the tehsil level. Therefore, in relation to social security and pension, the government should form a national team. Which will research the policies of the states and the Center and provide a decent pension to all journalists instead of giving a piecemeal amount. Which will study the schemes of the Center and the states and give a respectable pension to all journalists instead of giving something to some in a piecemeal manner.

The government still considers pensions as its responsibility. It has not abolished pensions. It gives many types of pensions. Both MLAs and MPs get pensions. After becoming an MLA, MP, and Rajya Sabha member, you are entitled to get three types of pension. Some people get three types of pension, and some do not get any. In some states, award winners also get pensions. What kind of justice is this? The voice of the poor and oppressed people has been raised through journalists. These people have done many things with the power of their words. Now it is important that other public representatives and communities also raise their voices for journalists. They should

raise the issues of journalists and fight for fundamental rights to improve their standard of living. It is sad that our journalists advocate for the rights of the deprived. They risk their lives to do their work. They run from morning to evening to avoid the worries of their loved ones.

They do not stop working until they resolve a problem. However, they are unable to write about their issues. So far, the Labour Resources Department has not included journalists in the list of skilled workers. Specifically, there are three important issues facing journalists that need to be resolved. The rules regarding work experience for pensions should be relaxed to eliminate the need for government recognition. Also, the government should include blocks after district and subdivision in its gazette to recognize rural journalists. Journalists should also be part of the Labour Resources Department. The list of skilled workers includes skilled workers who prepare content. Journalists work round the clock in hot, cold, and rainy conditions. There is a working time for a worker, but the working hours of a journalist are not fixed. Both journalists and journalism are going through a transitional period.

The Government of India as well as the state governments should take steps to protect the interests of journalists. The government should formulate a plan to address journalist harassment, as it is a serious issue. All journalists working today urgently need medical facilities, security for journalists, pensions, and press accreditation for desk workers. Rural journalists should be recognized as journalists by the government. The Department of Labour Re-

sources should publish a list outlining the status of skilled workers and amend its gazette. The journalist community should soon be able to avail itself of benefits such as insurance and other worker-provided facilities. Journalists are also competent professionals. They contribute content, which is later converted into a newspaper. A newspaper is a product, and our journalists play a role in creating it as expert workers. Therefore, the government should consider it immediately. The Journalist Pension Scheme and Journalist Insurance Scheme are two important programs for the welfare of journalists that the government should also implement properly.

Some journalists get the benefit of the Journalist Pension Scheme. However, many journalists are not eligible for the pension scheme. For this, the rules of the Journalist Pension Scheme need to be relaxed. At present, different states have different conditions for those receiving journalist pensions. For example, in Haryana, apart from twenty years of work experience, five years of government recognition are required. A large number of senior journalists have to suffer the brunt of this. As a result, if this rule is relaxed, journalists should get pensions on the basis of affidavits like the Journalist Insurance Scheme. Pension eligibility should be based on the senior journalist's ten years of work experience, with an age limit of 60 years. According to the Journalist Pension Scheme, they should get a pension on the basis of their affidavit and sixty years of age. Regarding the work experience certificate, the government should provide a list from the District Information Public Relations Department

of each district. Whenever journalists go to the election, they submit the identity card issued by the District Election Officer through the Election Commission.

Apart from this, journalists cover the Prime Minister, Chief Minister, and other major events. Various major political parties and district governments issue special identity cards during news coverage. As a result, the government keeps a record of news coverage and election-related work experience. Journalists should get a pension from the government based on their performance. Apart from offering free transportation in government buses and insurance programs for journalists, media centers should be established in each district so that media persons can do their work without any hassle. The government runs many types of social security programs. Some federal and state-level programs are running. Some are giving 6,000 to farmers; some are giving 10,000. Some give unemployment allowance; some give something else. Some have an old age pension of one thousand, some two thousand. Some are organizing pilgrimages; some are organizing aarti. Many senior journalists write that they are not able to earn a regular living. They will somehow control their expenses after retirement. If children are unable to help, then God is the only option. Not every child is able to earn enough money to support everyone. This results in family discord. Therefore, the government should form a national team for social security and pension. Which will research the schemes of the Center and the States and provide a good pension to all journalists instead of giving only a few to some journalists.

Confronting the escalating migration and refugee crises

The paradoxes of rapid global changes are proving to be a contemporary reality, one that sheds light on the philosophical aphorism proposed by Samuel P. Huntington, that of "Political Decay." This concept is becoming increasingly evident in highly developed societies, particularly in the face of numerous challenges concerning security. The issue of illegal migration, human trafficking, and the plight of refugees has become a significant concern, with its implications stretching across borders, creating tension among nations, and fueling rising anxieties about national security.

A few years ago, the discovery of fifty refugees dead near eastern Austria, along the Slovakia-Hungarian border, prompted widespread discussion on the issue of illegal migration and related crimes. This tragic event highlighted a larger issue facing European countries-illegal migration and the security

risks that come with it. Many individuals from underdeveloped regions, in their search for survival and opportunities, attempt to migrate to European countries, often taking illegal routes. The tragic drowning of more than 80 illegal migrants in a boat off the coast of Libya is just one example of the deadly risks faced by those desperate for a better life. In light of these challenges, it is imperative that European nations develop more sophisticated mechanisms to address this issue, one that has already caused significant tension between countries.

The broader problem of migration and refugees, particularly in regions such as Afghanistan and Central Asia, has created a complicated and often violent dynamic. As refugees flee war and persecution, they find themselves subject to not only economic exploitation but also social discrimination. According to reports, over 70 per cent of the

26 million refugees worldwide are women and children. These individuals are uprooted and displaced due to wars, ethnic conflicts, political instability and religious persecution. Since the mid-20th century, the number of refugees has dramatically increased, driven by factors such as civil wars, regional conflicts, and natural disasters. The refugee crises have been particularly severe in regions like Africa, Southeast Asia and the West Asia, with countries such as Afghanistan, Rwanda, Vietnam, Bosnia and Iraq seeing millions displaced. These refugees often seek shelter in neighbouring countries, adding pressure to already fragile systems.

While refugees are often subjected to exploitation and abuse, the refugee crisis has also attracted the attention of illegal and anti-social actors who exploit the vulnerability of displaced populations. The rise of global connectivity and the post-modernisation phase

calls for new frameworks and models of governance to address these challenges.

The world is increasingly interconnected, and young generations must be equipped with the tools and understanding to overcome divisive and biased perceptions that arise from ignorance. It is essential that global societies shift their focus to new models that emphasise reforms in democracy, the environment, globalisation, and governance. These reforms should prioritise finding solutions that reduce manipulation and nepotism, addressing the core needs of vulnerable populations.

The refugee problem is a complex and multifaceted issue, and efforts have been made to create legal definitions and frameworks for addressing the crisis. The United Nations has provided a general consensus on defining refugees as individuals who are forced to leave their country due to war, foreign invasion, or other forms of aggression.

ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਨਾਲ ? ਉਸਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਅਮੀਰ ਖਜ਼ਾਨਾ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਤੱਕ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀਆਂ ਖੱਟੀਆਂ-ਮਿੱਠੀਆਂ ਤੇ ਆਨੰਦਮਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੇੜ ਨਾਲ ? ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਦਲਾਅ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਇਹ ਅਕਸਰ ਵਾਪਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਮਨੁੱਖ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰੇਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਨਵਾਂਪਨ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅੱਜ ਜੇ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲ ? ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਖਾਦ ਪਦਾਰਥਾਂ 'ਚ, ਆਵਾਜਾਈ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ 'ਚ, ਕੱਚੇ ਮਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪੱਕਿਆਂ 'ਚ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸੁਖਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁੱਖ-ਸਾਧਨਾਂ 'ਚ। ਪਿੱਛੇ ਗੁਜ਼ਰ ਚੁੱਕੇ ਸਾਦਗੀ ਤੇ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਸਭ ਕੁੱਝ ਛੇਤੀ-ਛੇਤੀ, ਕਾਹਲ ? ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਹਿਜ ਰਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੋੜ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਜਹਾਨ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਭੱਜ-ਦੌੜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬਸ ਜੋ ਕੁੱਝ ਬਚਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਦਰਾਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਮਿੱਟ ਸਾਦਗੀ ਭਰਪੂਰ ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਸਰਮਾਏ

ਕੱਪੜੇ ਵਾਲੇ ਬੂਟ (ਲੇਖ)

ਦਾ ਅਕਸ ਜੋ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਉੱਭਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਛੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ, ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਣ ਦਾ ਬੜਾ ਚਾਅ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਕੋਈ ਚਾਰ, ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ, ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ? ਜਾਣ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣਦਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਜੁਆਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਣ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਮੋਟਰ ਗੱਡੀਆਂ, ਕਾਰਾਂ, ਬੱਸਾਂ ਆਦਿ ਦੇਖ ਕੇ ਉਥੀਂ ਅੰਦਰੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਚੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਭਾਂਤ-ਭਾਂਤ ਦੀਆਂ ਫਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਦੁਕਾਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਖਿਡੌਣੇ ਲਟਕੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ, ਦੇਖ ਕੇ ਲੈਣ ਨੂੰ ਬੜਾ ਜੀਅ ਲਲਚਾਉਂਦਾ ਪਰ ਡਰਦੇ ਮਾਰੇ ਬਸ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਮਨ ਪਰਚਾਅ ਲੈਂਦੇ, ਸਾਡੀ ਇੱਠੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਮਾਂ ਜਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਇਹ ਲੈ ਕੇ ਦੇ ਦਿਉ, ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅੱਗੋਂ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜਵਾਬ ਮਿਲਣਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਉਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਠੀ ਕਮਾਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਖਾਸਕਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੁਆਕਾਂ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਪੂਰੇ ਕਰ ਦੇਣ, ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਘਰਾਂ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੱਕੜਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ

ਹੈ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮਾਂ ਨੇ ਘਰ ਦਾ ਸੌਦਾ ਪੱਤਾ ਲੈਣ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਵੀ ਨਾਲ ? ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਜੁਆਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਣ ਦਾ ਬੜਾ ਚਾਅ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਜਦੋਂ ਬੂਟਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਕੋਲ ? ਦੀ ਲੰਘੇ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਬੂਟ ਲੈਣ ਲਈ ਬੜਾ ਜੀਅ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਦੂਜੇ ਹਮਜ਼ਮਾਤੀ ਮਿੱਤਰ-ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਪਾਏ ਦੇਖਦੇ ਤਾਂ ਬੜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ

ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ (ਸੰਗਰੂਰ)
86995 35708

ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ? ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੂਟ ਹੋਣ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਵਧੀਆ ਲੱਗੇ। ਜਦੋਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਕੋਲ ? ਦੀ ਲੰਘ ਰਹੇ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਮੈਨੂੰ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਫੀਤਿਆਂ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਬੂਟ ਲੈ ਦਿਉ। ਉਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਬਹੁਤ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਵੀ ਮੇਰੀ ਇਹ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ। ਮੇਰੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮਾਂ ਨੇ

ਕਿਹਾ, ਨਹੀਂ, ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਲੈ ਕੇ ਦੇਉ। ਫਿਰ ਬੜੀ ਮੋਟੀ ਕੋਈ ਖਾਣ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਲੈ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਬੂਟਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ। ਬੋਲਕ ਅੱਜ ਲਗਨ ਨਾਲ ? ਕੀਤੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਮਿਹਰ ਸਦਕਾ ਉਸ ਮੁਕਾਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਜੀਅ ਚਾਹੇ ਪਹਿਨ-ਹੰਢਾਅ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਉਹ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਬੂਟ ਨਾ ਮਿਲ ਸਕਣ ਦਾ ਮਲਾਲ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਜਿਹਨ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਵੀ ਰੜਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਦੀ ਇੱਕ ਹੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਕੁੱਝ ਬਣ ਜਾਵਾਂ। ਆਪ ਬੋਲਕ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ? ਮਿੱਟੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਖਰਚੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਮੈਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਰਿਆਇਲੀ ਦਾ ਕਦੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉੱਠਾਇਆ ਸੀ ਕਈ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸੌ-ਪੰਜਾਹ ਰੁਪਏ ਮੇਰੇ ਬੂਟੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ ਕਈ ਵੀ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਿਤੇ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੇ। ਜਦੋਂ ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨਮੋਲ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ

ਦਿਵਾਏ ਗਿਆਨ ਸਦਕਾ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿਰਸਾਂ (ਬੱਚਤਾਂ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ? ਵਿੱਦਿਆ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ, ਹੁਣ ਚਾਨਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹੀ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਆਪ ਬੋਲਕ ਤੰਗੀਆਂ ਤੁਰਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ? ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਅਭੁੱਲ ਯਾਦਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਬਕ ਵੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਸਲ ਗਹਿਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਿੱਦਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਨਮੋਲ ਗਹਿਣੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਇੱਥੇ ਕਹਿਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਨਾਲ ? ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ, ਸਗੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੋਰਵੀ ਕਰਨੀ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿਵਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੀ ਜੋ ਰਸਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦੀ ਜਾਚ ਤੇ ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬਕ ਵੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਆਲ ?-ਦੁਆਲ ? ਫੈਲੀਆਂ ਭੇੜੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ? ਲਗਾਤਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਚੰਗੇਰੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਆਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

**ਮਿੱਠੀ ਕਹਾਣੀ
ਮਨ ਹੋਰ ਮੁਖ ਹੋਰ**

ਅਦਬੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸਾਂ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਲੇਖਕ/ਸਰੋਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। ਕਈ ਪੁਰਾਣੇ ਮਿੱਤਰ ਮਿਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਗੀਵਿਉ, ਕਹਾਣੀਆਂ/ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਤੇ ਛਪਵਾਏ ਸਨ। ਸਭ ਨੇ ਬੜੀ ਅਪਣੱਤ ਨਾਲ ਘਰ ਆਉਣ ਦਾ ਸੌਦਾ ਦਿੱਤਾ, ਕਦੇ ਘਰ ਆਓ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਕੇ। ਜੀ, ਮੈਂ ਹੁਣ ਏਥੇ ਹੀ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ। ਅੱਡਾ ? ਫਿਰ ਉਹ ਸੱਜਣ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੇ ਛਾਈ-ਮਾਈ ਹੋ ਗਏ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਲੇਖਕਾ ਮਿਲੀ, ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੇਰੇ ਵਟਸਐਪ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬਚਕਾਨਾ ਰਚਨਾਵਾਂ ਭੇਜਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵੀ ਕਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ ! ਜ਼ਰੂਰ, ਕੱਲ੍ਹ ਮਿਲਦਾ ਹਾਂ... ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੀ ਕਾਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਕਰ ਲਈ ਹੈ... ਠੀਕ ਹੈ, ਮੈਂ ਜ਼ਰਾ ਕਾਹਲੀ ਵਿੱਚ ਹਾਂ। ਫੇਰ ਮਿਲਦੇ ਹਾਂ... ਤੇ ਹੁਣ ਉਹਦਾ ਕਦੇ ਵਟਸਐਪ ਤੇ ਕੋਈ ਸੰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਕੁਲੀਗ ਨੂੰ, ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੇਰੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਸੀ ਤੇ ਫੇਸਬੁਕ ਤੇ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਵੀ ਕੋਨੀ ਕਤਾਰਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਫੋਨ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ, ਅੱਜ ਬਾਹਰ ਹਾਂ, ਅੱਜ ਫਲਾਣੇ ਥਾਂ ਹਾਂ... ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਜਦ ਵੀ ਆਇਆ, ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਾਂਗੇ... ਤੇ ਫਿਰ ਉਹਨੇ ਫੋਨ ਚੁੱਕਣਾ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪ੍ਰ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ
9417692015.

ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦਾ ਵਿਗੜਿਆ ਰੂਪ

ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਐਵੇਂ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਪੰਚਾਇਤ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਹੈ। ਪਰ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੁੱਲੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਪਿੰਡ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਹੁਣ ਪੰਚਾਇਤ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਧੜਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਮਿੱਠੀ ਸੰਸਦ ਹੈ ਇਸਦੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਚੈਲੰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸਿਆਸੀਕਰਨ ਹੋਇਆ, ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਣ ਲੱਗਾ, ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੰਨਦ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਘੱਟ ਗਿਆ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਕਿੱਧਰੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੱਧਰੇ ਐਸ ਸੀ, ਪਰ ਇਕੱਠੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਘਰ ਦੇ ਮਰਦ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਸਿਰਫ ਖਾਨਾਪੂਰਤੀ ਹੀ ਹੈ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੈਟਾਗਰੀ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਕਠਪੁਤਲੀ ਬਣਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਤੱਕ ਹਰ ਚੋਣ ਨਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਗਲੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਮ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਪਰ ਕਈਆਂ ਦਾ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਦਾ ਪੱਧਰ

ਜ਼ਰੂਰ ਉੱਚਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਜੇਕਰ ਧੜੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ ਤਾਂ ਸਰਪੰਚ (ਪੰਚਾਇਤ) ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਐਸ਼ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਫੰਡ ਅਤੇ ਪੈਸਾ ਸ਼ਰੇਆਮ ਖਾਧਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫੰਡ ਲੋਕਾਂ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਹਨ। ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਹੱਕ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੈਸੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਮੰਗੀਏ। ਜੇਕਰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਦਰਵਰਤੋਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ, ਪੰਚਾਇਤ ਸੈਕਟਰੀ, ਐਸ ਡੀ ਐਮ ਅਤੇ ਡੀ ਸੀ ਤੱਕ ਸ਼ਕਾਇਤ ਕਰੋ। ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਜਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕੀ, ਇਸਨੇ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲੈਣਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਮਤੇ ਪਾਸ ਹੋਣ। ਜੇਕਰ ਸਰਪੰਚ ਇਸਦੀ ਹਾਮੀ ਨਹੀਂ ਭਰਦਾ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਜੋ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਨਗੇ, ਉਸ ਦੀ ਵੀ ਉਹ ਹੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ। ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਂਝੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦਾ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਰਪੰਚ ਕਸੂਰਵਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਲਈ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਵਿੱਚ ਵਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇਹ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਦਰਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿੱਧੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਏ ਤਾਂ ਦਾਲ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਕਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਾਲ ਹੀ ਕਾਲੀ ਹੈ। ਪਿੱਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਮੈਂ ਸਸਕਾਰ ਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਗਈ, ਬੇਹੱਦ ਗੰਦਗੀ। ਪੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ। ਚਾਰ-ਪੰਜ ਫੁੱਟ ਭੰਗ ਦੇ ਬੂਟੇ, ਬੈਠਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਬੇਹੱਦ ਗੰਦੀ। ਮਿੱਤਕ ਦੇ ਹ ਸਸਕਾਰ ਲਈ ਰੱਖਣ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਬੂਟੇ ਪੱਟੇ ਗਏ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਲਈ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਰਪੰਚ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਹਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ ਹੀ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਫੰਡ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਪਿੰਡ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪਾਰਕ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦਰੱਖਤ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਨੇ, ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਰਿਸ਼ਵਤ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਭੇਟ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਚੜ੍ਹ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਆਉ ਆਪਣੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਯਾਦ ਦਵਾਉਂਦੇ ਰਹੀਏ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਨਾ ਸਮਝੇ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜਾਂ ਪਾਰਕ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਹੁਣ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਸੱਸਾਂ ਨੂੰ ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਟੀਆਂ ਗਿਣ ਕੇ ਤੇ ਦੁੱਧ ਮਿਣ ਕੇ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ

ਸਮੇਂ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਬੋਲਕ ਦੁਨੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਚਲਦੀ ਚਲਦੀ ਰੁੱਕ ਜਾਵੇ ਪਰ ਸਮਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਰੁੱਕਦਾ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਣੀ ਬਣਨ ਵਾਸਤੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਚੱਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਡੇ ਕਈ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਮਰਿਆਦਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਟੱਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਵਰਗੇ ਖੋਰ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਤਾਂ ਕਈ ਵਰਕੇ ਭਰ ਜਾਣਗੇ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਇੰਨਾਂ ਸਮਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਸਕਣ। ਅੱਜ ਸਿਰਫ ਮੈਂ ਉਸ ਪਵਿੱਤਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਹੀ ਤੇ ਸੱਸ ਦੀ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਤੋਂ ਆਪਾਂ ਜਨਮ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਅਸੀਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕੁੱਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਰਤਦੀਆਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਰੂਹ ਕੰਬ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਕੁ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਦੇ

ਹਾਂ ਕਿ ਮਨ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੀਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਤਰਾਂ ਯਾਦ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ - ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੌ ਕੇ ਰਾਤ ਗੁਜ਼ਾਰ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਹੋ ਕੇ ਰਾਤ ਗੁਜ਼ਾਰ ਲਈ। ਰਾਤ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਹੀ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਪਲ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਲੰਘਣੇ ਦੂਸਰੇ ਦੁੱਖੀ ਹੋ ਕੇ ਲੰਘਾਉਣੇ, ਫਰਕ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨੂੰ ਹ ਸੱਸ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਕਈਆਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨੂੰ ਹ ਸੱਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁਈ ਵੀ ਲੰਘਦੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਘੁਲਮਿਲ ਕੇ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਰੋਂ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ਜੱਜਮੈਂਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਵਾਂ ਧੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਾਂ ਨੂੰ ਹ ਸੱਸ ਹੋਣਾ ਵੀ ਇੱਛ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਧੀ ਤਾਂ ਬਿਗਾਨੇ ਘਰ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਲੜ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜਿਆਦਾ ਪਿਆਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਉੱਚੀ ਨੀਵੀਂ ਗੱਲ

ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬੈਠ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਬੀਬੀਆਂ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਕੋਠੇ ਚੜ ਕੇ ਰੋਲਾ ਪਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੜਵਾਹਟ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਮੁਹੋਂ ਕੱਢ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਕੱਢਦੀ ਹਾਂ ਕੀ ਕਦੇ ਮਾਵਾਂ ਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਨੂੰ ਹ

ਸੂਬੇਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁਲੇਰੀਆ
ਮਸਦੋਟ 7589155501

ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਪੁਚਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਨੂੰ ਹ ਗੱਲ ਕਰ ਵੀ ਲਵੇ ਤਾਂ ਸੱਸ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਾਡਾ ਭਾਰਤੀ ਵਿਰਸਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਹੈ ਇਹ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ ਕਿ - ਕੋਣ ਮਾਂ ਕੋਣ ਪਿਉ - ਕਿਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਇਥੇ ਤਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਬੜੀ ਮਹਾਨਤਾ ਹੈ ਹੁਣ ਜ਼ਮਾਨਾ ਪੜਿਆ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸਮਝ ਹੈ ਕਿ - ਕੀ ਕਰਨਾ ਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ - ਹੁਣ ਸੱਸਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਨੂੰ ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖਰਵੇਪਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਰੇੜ ਆ ਜਾਵੇ ਫਿਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਿਭਾਉਣੀ ਬੜੀ ਅੱਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅੱਜ ਬਹੁਤੇ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਖਰਵੇਪਣ ਦੀ ਦੇਣ ਹਨ ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਲੋੜਵੰਦ ਤਾਂ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਲਵੇ ਤਾਂ ਗੱਲ ਬਣਦੀ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਤਾਂ ਨੂੰ ਹਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਤੇ ਭਾਰ ਪਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ ਹੁਣ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਸੱਸ ਨੂੰ ਉਤੇ ਨਾਦਰਸ਼ਾਹੀ ਵਰਗੇ ਹੁਕਮ ਚਲਾਏ ਸੱਸਾਂ ਨੂੰ ਨੂੰ ਹ ਧੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਤੇ ਨੂੰ ਹ ਸੱਸ ਮਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 292

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

21 FEB TO 27 FEB, 2025

EVENT
MANAGED BY

LONG ISLAND PUNJABI CIRCLE
PRESENTS

GET A CHANCE TO WIN A CAR
IN VAISAKHI MELA
24 MONTHS LEASE OR EQUIVALENT
AMOUNT CAN BE COLLECTED*

NEW YORK BIGGEST

5th Annual

VAISAKHI MELA IN LONG ISLAND

FREE
ENTRY

... celebrating our rich culture ...

FREE
ENTRY

FUN DAY FUN DAY FUN DAY

LIVE MUSIC CONCERT

LIVE PERFORMANCE

KIDS ACTIVITY

VENDORS

LOCATION

SCAN ME

SUN • MAY 18TH, 2025

12:00PM TO 6:30PM

NASSAU COMMUNITY COLLEGE

PARKING
LOT 4A

(RIGHT ACROSS FROM NASSAU COUSEUM)

1 EDUCATION DR, GARDEN CITY, NY 11530

FOR SPONSORSHIP OR MORE INFO CALL

Onkar Singh
212-300-6511

Rajeev Maini
917-335-7133

Jay Singh
516-857-5297

Deepak Bansal
516-304-8808

Jay Sharma
516-808-6440

EVENTMASTER/ © | WWW.EVENTMASTER.NYC

ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ

ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ) 'ਮੇਟਕ ਚਾਨਣਾ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਪ੍ਰੋ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖੀ ਸੀ। 1966 ਵਿਚ ਉਹਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਸੱਤਾ ਨਾਗ' ਛਪਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਪੀਰ, ਸੁਖਬੀਰ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਜੈ ਚੌਹਾਨ ਆਦਿ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਨ। 1970 ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਵਲ 'ਪਰਦਾ ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ' ਛਪਿਆ।

31 ਅਗਸਤ 1990 ਨੂੰ ਉਹ ਕਰੀਬ ਛੱਥੀ ਸਾਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਰ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਨਿਰੰਤਰ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਮੰਤਵ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੇ 1993 ਦੀ ਆਖਰੀ ਤਿਮਾਹੀ ਤੋਂ 'ਕਹਾਣੀ ਪੰਜਾਬ' ਨਾਂ ਦਾ ਤ੍ਰੈ-ਮਾਸਿਕ ਪਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਣਖੀ ਨੇ ਇਸਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅੰਗ ਵਜੋਂ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ: -ਕਹਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਹੋਣ ਲਈ ਛਪਦਾ ਹੈ...-ਪਰ ਇਹ ਪਰਚਾ ਹਰ ਤਿਮਾਹੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਮਹੀਨੇ ਨਿਰਵਿਘਨ (ਉਸਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ) ਛਪ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਪਾਦਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ/ ਅਧਿਆਪਕ ਸਪੁੱਤਰ ਡਾ

ਪ੍ਰੋ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ
1, ਲਤਾ ਗਰੀਨ ਐਨਕਲੇਵ ਪਟਿਆਲਾ-147002. (9417692015)

ਕ੍ਰਾਂਤੀਪਾਲ ਦੇ ਸਿਰ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸੇਵਾਂ ਅੰਕ 2018 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪੜ੍ਹਾਈ, ਪਰ ਸਾਹਿਤ- ਸੇਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੀ ਕੀਤੀ। ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ-ਚੌੜੀ ਫਰਿਸ਼ਤ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 16 ਨਾਵਲ (ਸੁਲਗਦੀ ਰਾਤ, ਕੱਖਾਂ ਕਾਨਿਆਂ ਦੇ ਪੁਲ, ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਅਤੀਤ, ਕੋਠੇ ਖੜਕ ਸਿੰਘ, ਵਿੱਡ ਦੀ ਆਂਦਰ, ਜਿਨਿ ਸਿਰਿ ਸੋਹਨਿ ਪਟੀਆਂ, ਪਰਤਾਪੀ, ਦੁੱਲੇ ਦੀ ਢਾਬ, ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਾਲੇ, ਬਸ ਹੋਰ ਨਹੀਂ, ਗੋਲੇ, ਬਾਰਾਂ ਤਾਲੀ, ਕਣਕਾਂ ਦਾ ਕਤਲਾਮ, ਭੀਮਾ ਆਦਿ), 350 ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ 14 ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ (ਕੈਦਣ, ਕਿੱਲੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਆ ਆਦਮੀ, ਸੁਗੰਧਾਂ ਜਿਹੇ ਲੋਕ, ਸਫੈਦ ਰਾਤ ਦਾ ਜ਼ਖਮ, ਤੂੰ ਵੀ ਮੁੜ ਆ ਸਦੀਕ, ਰੋਸ਼ਮ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ, ਕਾਮਰੋਡ ਮਨਸ਼ਾਰਾਮ, ਚਿੱਟੀ ਕਬੂਤਰੀ ਆਦਿ), 2 ਸਵੈ ਜੀਵਨੀ ਪੁਸਤਕਾਂ (ਮਲ੍ਹੇ ਝਾੜੀਆਂ, ਆਪਣੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਰੁੱਖ), ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ (ਮੋਏ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਖੋਜ-ਪੁਸਤਕ (ਦੇਸ਼ ਮਾਲਵਾ) ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਛੇ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਤਿੰਨ ਲੇਖ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਇੱਕ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਥਾ-ਪੁਸਤਕਾਂ, ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਯੋਗਦਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਅਣਖੀ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਕੋਠੇ ਖੜਕ ਸਿੰਘ' ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ 1987 ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਸਕੂਲ-ਅਧਿਆਪਕ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤਣਾ ਫ਼ਖ਼ਰਯੋਗ ਗੱਲ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨਾਵਲ ਦੋ ਜਿਲਦਾਂ ਵਿਚ ਛਪਿਆ। ਹੁਣ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਦਸ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਵਲ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਗਾਥਾ ਹੈ। ਅਲਫਾ ਟੀ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇ ਉਸਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਾਵਲ 'ਪਰਤਾਪੀ' ਨੂੰ 70 ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੜੀਵਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

1970 ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਥਾ-ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ 'ਸਾਰਿਕਾ' ਨੇ ਉਹਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਛਾਪੇ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਲੇਖਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਹਿਚਾਣ ਮਿਲ ਗਈ। ਅਣਖੀ ਨੇ ਖੁਦ ਆਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਛਾਪੇ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਦੁਜੈਲਾ ਜਾਂ ਘਟੀਆ ਦਰਜੇ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਮੌਲਿਕ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਰ ਨਵੇਂ-ਪੁਰਾਣੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਸਦਾ ਹੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ। 'ਕਹਾਣੀ ਪੰਜਾਬ' ਦੇ ਤੀਜੇ ਹੀ ਅੰਕ (ਮਈ 1994) ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਹਿੰਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ 'ਨਵਾਂ ਹਿਸਾਬ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਅਣਖੀ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਸਾਂਝ ਹੋਰ ਵੀ ਪੁਖ਼ਤਾ ਹੋ ਗਈ। ਫਿਰ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਮੈਥੋਂ ਹਿੰਦੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਵਾ ਕੇ 'ਕਹਾਣੀ ਪੰਜਾਬ' ਵਿਚ ਛਾਪਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦੇ 49ਵੇਂ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਅਣਖੀ ਨੇ ਮੈਥੋਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਚਾਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਛਾਪੀਆਂ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਪੰਨੇ ਉੱਤੇ ਫੋਟੋ-ਸਹਿਤ ਮੇਰੇ ਅਨੁਵਾਦ-ਕਾਰਜ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ 63-64 ਅੰਕ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਕਥਾ-ਸ਼ੈਲੀ ਵਾਲਾ ਪੂਰੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਵਲ 'ਰਾਵੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ' ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਛਾਪਿਆ। ਪਿੱਛੋਂ ਇਸੇ ਨਾਵਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ (ਜਨਵਰੀ 2010 ਵਿੱਚ) ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਤੋਂ ਪੁਸਤਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਛਪਵਾ ਕੇ ਸਦਾ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਕਿੱਤੋਗ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਣਖੀ ਦੀ ਯਾਦਸ਼ਕਤੀ ਕਮਾਲ ਦੀ ਸੀ। ਨਾਂਵਾਂ, ਥਾਂਵਾਂ, ਮਿੱਤਰਾਂ, ਦੋਸਤਾਂ, ਪਿੰਡਾਂ, ਸੱਥਾਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਿਲਚਸਪੀ ਤੋਂ ਕੋਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਆਪਣੇ ਪਾਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨੇ ਇਉਂ ਚਿਤਰਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਖੁਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਹਿੰਦਾ, ਉੱਠਦਾ, ਖਾਂਦਾ, ਪੀਂਦਾ ਤੇ ਵਿਚਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਉਹਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰਚਨਾ (ਨਾਵਲ, ਕਹਾਣੀ ਜਾਂ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਆਦਿ) ਪੜ੍ਹਨ ਬੈਠੋਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅੱਧ-ਵਿਚਾਲਿਓਂ ਨਹੀਂ ਉੱਠ ਸਕਦੇ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਉਂਗਲ ਫੜਾ ਕੇ ਪਿੱਛੋਂ-ਪਿੱਛ, ਗਲੀਓਂ-ਗਲੀ ਘੁਮਾਉਂਦਾ ਫਿਰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਖਬਾਰਾਂ ਲਈ ਲਿਖੇ ਉਸਦੇ ਫੀਚਰਾਂ 'ਮੈਂ ਤਾਂ ਬੋਲਾਂਗੀ', 'ਹੱਡੀਂ ਬੈਠੇ ਪਿੰਡ' ਆਦਿ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਰੋਤੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਉਡੀਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੇ ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਵਧੀਆ ਕਿਸਾਨ ਬਣਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਲਿਆ ਸੀ; ਕਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਲਰਕ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਹੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ; ਫਿਰ ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਨਾ ਬਣ ਸਕਣ ਕਰਕੇ ਪਛਤਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਆਖਰਕਾਰ ਸਕੂਲ-ਅਧਿਆਪਕ ਲੱਗ ਕੇ ਉਹਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਵਾਰਿਆ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਵੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਾਰਾਂ ਜਮਾਤਾਂ ਤੱਕ ਉਹਨੂੰ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ, ਜਦਕਿ ਐਮ ਏ, ਬੀ ਟੀ ਉਹਨੇ ਖੁਦ ਕੀਤੀ। ਉਹਨੇ ਇਹ ਵੀ ਇਕਸ਼ਾਫ ਕੀਤਾ ਕਿ -ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾ ਲਾਇਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਉ ਵਾਂਗ ਨਰਕ ਭੋਗਦਾ, ਬਲਦਾਂ ਦੇ ਪੁੜੇ ਕੁੱਟਦਾ, ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾਈ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਦੇ ਦਾ ਸਲਫਾਸ ਖਾ ਕੇ ਮਰ-ਮੁੱਕ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਰੇਖਾਕਿਤ ਕਰ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੌਰਵ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਲਪ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਡੇ ਅੰਗਸੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹੇਗਾ।

ਅਣਖੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਧਰਮ ਦੀ ਸੰਕੀਰਣਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਾਤ- ਪਾਤ ਦੀ ਤੰਗਦਿਲੀ ਤੋਂ ਕੋਰਾਂ ਦੂਰ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ: -ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿਸੇ ਪਰਾਸਰੀਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਕਦੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ... ਮੈਂ ਧਾਰਮਕ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਮੇਰੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਧਾਰਮਕ ਰਸਮ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ...- ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਇਵੇਂ ਹੀ ਉਹਦੀ ਮੌਤ ਪਿੱਛੋਂ ਕੋਈ ਧਾਰਮਕ ਸੰਸਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਮਿੱਤਰ- ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਉਹਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਜੀਵਨ ਗਾਹੀ ਉਹਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬਰਸੀ (2011 ਵਿਚ) ਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਦੋਸਤਾਂ, ਮਿੱਤਰਾਂ, ਪਾਠਕਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਸ਼ਕਤੀ ਕਲਾ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਅਦੀਬ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਮਲਵਈ ਕਥਾ-ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗਲਪਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪੂਰੇ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੇਖਕ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਗੀਤਾਂ/ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੋਵੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਯੁਵਾ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਜੇਤੂ ਕਵੀ ਹਰਮਨਜੀਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਨਾਮ-ਜੇਤੂ ਪੁਸਤਕ 'ਰਾਣੀ ਤੱਤ' ਵਿਚ ਅਣਖੀ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰਤ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ: ਬੇਠਕ ਵਿੱਚ ਚਿਣੇ ਪਏ ਨੇ ਅਣਖੀ ਦੇ ਨਾਵਲ ਜੀ...

ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਅਤੇ ਚਰਚਿਤ ਗਲਪਕਾਰ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ 2013 ਵਿੱਚ 14 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਵੀ ਉਹ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਕਰੀਬ ਦੋ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣਾ ਨਵਾਂ ਨਾਵਲ ਲਿਖਣ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਰੂਫ ਸੀ। 28 ਕਾਂਡਾਂ ਦੇ ਇਸ ਨਾਵਲ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਪਿੱਛੋਂ ਲੋਕ ਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਲੇਖਕ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਵਿਅਕਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਬਰਨਾਲੇ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ ?ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ, ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜੇਤੂ ਲੇਖਕ ਦਾ ਜਨਮ ਬਰਨਾਲੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਧੌਲਾ ਵਿਖੇ 28 ਅਗਸਤ 1932 ਈ. ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਇੰਦਰ ਰਾਮ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮਿਆ ਸਰੂਪ ਲਾਲ, ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ ਬਣ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ-ਜਗਤ ਦੀਆਂ ਚਹੁ-ਕੁੰਟਾਂ ਨੂੰ ਰੁਸ਼ਨਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ।

ਚੌਥੀ ਜਮਾਤ ਤਕ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾ ? ਹਿਆ, ਜਦਕਿ ਪੰਜਵੀਂ ਵਿਚ ਉਹ ਹਡਿਆਇਆ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦਸਵੀਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਬਰਨਾਲੇ ਤੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਨੌਵੀਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰਾਂ-ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ 'ਅਣਖੀ' ਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਹਿਤਕ ਗਸਾਲਾ ਕੱਢਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਗਸਾਲਾ ਤਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਛਪ ਸਕਿਆ, ਪਰ 'ਅਣਖੀ' ਉਪਨਾਮ ਰਾਮਸਰੂਪ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਸਤੇ ਜੁੜ ? ਗਿਆ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਮ ਸਰੂਪ 'ਅਣਖੀ' ਵਜੋਂ ਪੂਰਾ ਦੇਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।

ਸੱਤਵੀਂ-ਅੱਠਵੀਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹਨੇ 'ਹੀਰ ਵਾਰਿਸ' ਪੜ੍ਹ ਲਈ ਸੀ। ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੱਕ ਉਹਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੱਤ ਅੱਠ ਵਾਰੀ ਇਹ ਕਿੱਸਾ ਪੜ੍ਹ ? ਰਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀਆਂ ਬਰੀਕੀਆਂ ਤੋਂ ਵਾਕਿਫ ਹੋ ਕੇ ਅੱਠਵੀਂ ਵਿਚ 'ਬਿਮਲ ਪੱਤਲ' ਨਾਂ ਦਾ ਅੱਠ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਤਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਦੋਹਰੇ, ਇੱਕ ਕਬਿੱਤ, ਇੱਕ ਬੈਂਤ ਤੇ ਦੋ ਕੋਰੜਾ ਛੰਦ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪੰਨੇ ਉੱਤੇ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ: -ਕਿਤ ਕਵੀ: ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਮਾਰਕੰਡਾ, ਬਿਮਲ, ਧੌਲਾ ਨਿਵਾਸੀ।- ਇਉਂ ਉਹਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਉਹਨੇ 'ਬਿਮਲ' ਅਤੇ 'ਮਾਰਕੰਡਾ' ਉਪ- ਨਾਵਾਂ ਹੇਠ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਸਥਾਪਤ ਲੇਖਕ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ ਵਜੋਂ ਹੀ ਉੱਭਰਿਆ ਅਤੇ ਫੈਲਿਆ।

ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਿਰ ਉਤੇ ਕੋਸ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਪਗੜੀ ਬੰਨ੍ਹਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਇਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹਦੇ ਮਿੱਤਰ-ਦੋਸਤ ਉਹਨੂੰ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਕਹਿਣ ਦੀ

ਥਾਂ ਆਰ. ਐੱਸ. ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਮਹਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹਦੇ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਇਸ ਪਹਿਰਾਵੇ ਕਰਕੇ ਕਈ ਥਾਂਈਂ ਉਸ ਨੂੰ 'ਸਰਦਾਰ ਜੀ' ਕਹਿ ਕੇ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਆਖਰੀ ਸ਼ਾਦੀ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੋਭਾ ਪਾਟਿਲ ਨਾਲ) ਵੀ ਅਜਮੇਰ ਦੇ ਹਾਥੀ ਭਾਟਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਸੀ।

ਮਹਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਹੋਰ ਵੀ ਨਿਖਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। 'ਲਲਕਾਰ' ਵਿੱਚ ਉਹਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਛਪਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਇੱਥੇ ਉਹ ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਥ ਤਿਵਾੜੀ, ਪ੍ਰੋ ਗੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ ਜਨਕ ਸਿੰਘ, ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਜਿਹੇ ਸੂਝਵਾਨ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਨ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਵਾਰਾ ਅਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੰਤਾ ਨੇ ਉਹਦੇ ਕਾਵਿ-ਮਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਥਾਪਡ ? ਦਿੱਤਾ। ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਇਨਾਮੀ ਕਵੀ-ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨੇ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤਿਆ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲੇ ਦੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਉਹਨੂੰ ਇਨਾਮੀ ਕੱਪ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। 'ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ' ਅਤੇ 'ਸਵੇਰਾਂ' ਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਕਾਵਿ-ਪੈਂਫਲਿਟ ਪਟਿਆਲੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਛਪੇ। ਪ੍ਰੋ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਅੰਦਰਲੀ ਕਹਾਣੀ-ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਿਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਉਂ ਅਣਖੀ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ 'ਪੰਜ ਦਰਿਆ' ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਲੱਗੀਆਂ।

1972 ਵਿੱਚ ਉਹਨੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਲੇਕਚਰਾਰ ਲੱਗਣ ਲਈ ਪੀਐੱਚਡੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪੱਕਾ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਚੁਣਿਆ: '1947 ਤੋਂ 1972 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਪੇਂਡੂ ਜੀਵਨ ਚਿਤਰਣ'। ਪਰ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ (ਭਾਗਵੰਤੀ) ਦੀ ਨਾਮੁਰਾਦ ਬੀਮਾਰੀ ਕਰਕੇ ਅਣਖੀ ਦੀ ਇਹ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲ -ਮਾਸਟਰੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਹ ਨੂੰ ਸਬਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਦੋ ਪਤਨੀਆਂ (ਸੋਮਾ ਅਤੇ ਭਾਗਵੰਤੀ) ਦੀ (ਕ੍ਰਮਵਾਰ 1952 ਅਤੇ 1976 ਵਿੱਚ) ਮੌਤ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੇ 1977 ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਮਰਾਠੀ ਪਾਠਕ ਸ਼ੋਭਾ ਪਾਟਿਲ ਨਾਲ ਅਜਮੇਰ ਵਿਖੇ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਧੌਲੇ ਤੋਂ ਬਰਨਾਲੇ ਆ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 1971 ਅਤੇ 1977 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਸਨ।

1977 ਵਿੱਚ ਅਣਖੀ ਨੇ ਬਰਨਾਲੇ ਦੇ ਕੁੱਝ ਮਿੱਤਰ-ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਬਣਾਈ ਅਤੇ 'ਦਰਸ਼ਨ' ਨਾਂ ਦਾ ਮਾਸਿਕ ਪੱਤਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। 1957 ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਾਵਿ-ਪੁਸਤਕ (70

ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਚ ਵੱਡੀ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਉਸੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਣ ਕਰੀਏ! ਕਿ ਅਸੀਂ 'ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਹੈ' ਮੱਥੇ ਤੇ ਪਈ ਤਿਉੜੀ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਕੋਸਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਮੈਂ ਇੰਨੀ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਮੈਨੂੰ ਛੋਟੀ ਕੋਠੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਛੋਟੀ ਕਾਰ, ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੁੜੀਆਂ ਹਨ, ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਦਾਤ ਨਹੀਂ ਬਖਸ਼ੀ, ਜਾਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਛੋਟੀ ਕਾਰ ਹੈ, ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਮੁਟਾਵ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਨ ਮੁਟਾਵ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇਖ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਦੂਜੇ ਦੇ ਸੁੱਖ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੁਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਚ ਵੱਡੀ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਉਸੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਣ ਕਰੀਏ! ਕਿ ਅਸੀਂ 'ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਹੈ' ਮੱਥੇ ਤੇ ਪਈ ਤਿਉੜੀ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਕੋਸਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਮੈਂ ਇੰਨੀ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਮੈਨੂੰ ਛੋਟੀ ਕੋਠੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਛੋਟੀ ਕਾਰ, ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੁੜੀਆਂ ਹਨ, ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਦਾਤ ਨਹੀਂ ਬਖਸ਼ੀ, ਜਾਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਛੋਟੀ ਕਾਰ ਹੈ, ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਮੁਟਾਵ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਨ ਮੁਟਾਵ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇਖ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਦੂਜੇ ਦੇ ਸੁੱਖ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੁਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ

ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਗਿਲੇ ਸ਼ਿਕਵੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਨਰਕ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਉਂਦਾ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਅੱਜ ਕੱਲ ਤਾਂ ਵੈਸੇ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਹੈ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਸਮੇਂ ਦਾ ਕੀ ਕਦੋਂ ਮੌਤ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਟੀਚਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅੱਜ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਕਸਰ ਅਸੀਂ ਆਮ ਸੁਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੰਦਾ ਵਿਚਾਰਾ ਭਲਾ ਚੰਗਾ ਰਾਤ ਸੋਇਆ ਸੀ, ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਗਿਲੇ ਸ਼ਿਕਵਿਆਂ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਨਰਕ ਗਣ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂ ਅਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਬਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ ਰਹਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਪੇਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ ਰਹਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣਾ ਸਿੱਖ ਲੈਣਗੇ ਜੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬੋਝਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਰਹਿ ਕੇ ਹੱਸ ਖੇਡ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰੀਏ।

ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਮੁਹਾਲੀ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 292

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

21 FEB TO 27 FEB, 2025

ONCE IN A LIFETIME MUST GO ON

CHAR DHAM YATRA

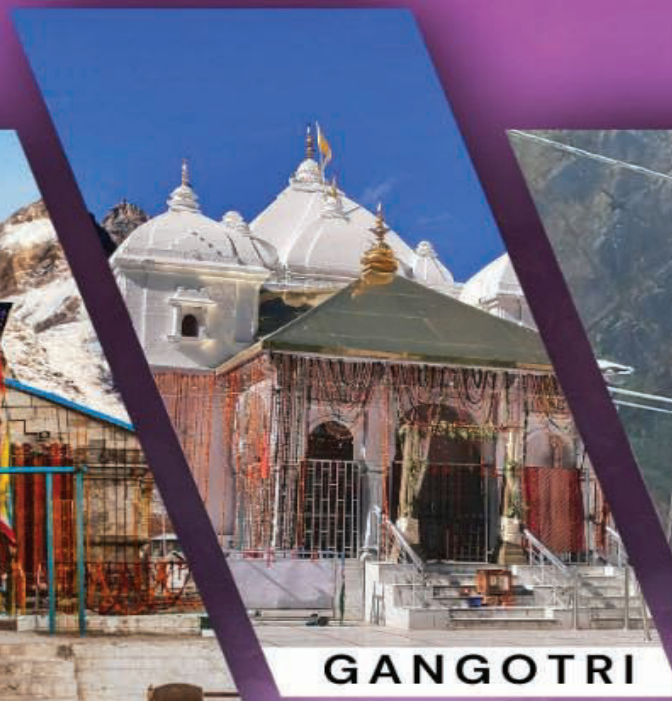
12 DAYS CHAR DHAM YATRA

BADRINATH

KEDARNATH

GANGOTRI

YAMUNOTRI

Accommodation & Premium Transportation
Breakfast & Dinner
English speaking guide

Highlights

Haridwar, Barkot, Janki chatti, Yamunotri, Uttarakashi, Gangotri, Helicopter for Kedarnath Ji, Badrinath Ji, Rudranath, Rudraprayag, Narsingh Temple, Vishwanath Temple, Shakti Temple, Sakshi Gopal, Guptkashi, Kuteti Devi, Chamunda Devi, Koteswar, Brahamakapal, Manavillage, Vyas Gufa, Matamurti, Charan Paduka, Shankaracharya Math in Joshimath, Laxman Jhiula, Bharat Mata Temple, Shivan & Swarg Ashram, Har Ki Pauri & many more.

STARTING AT
\$1695
PER PERSON ON
DOUBLE OCCUPANCY

Travel to

Dev Bhoomi

and feel the freshness of
nature & dive deep into God's Devotion

Mohinder Singh Miglani

516-216-4433 / 516-690-1257

22 W Marie St, Hicksville, NY 11801

www.sunrisetoursandtravel.com

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 292

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

21 FEB TO 27 FEB, 2025

TURKEY TOUR

6 Night & 7 Days Tour

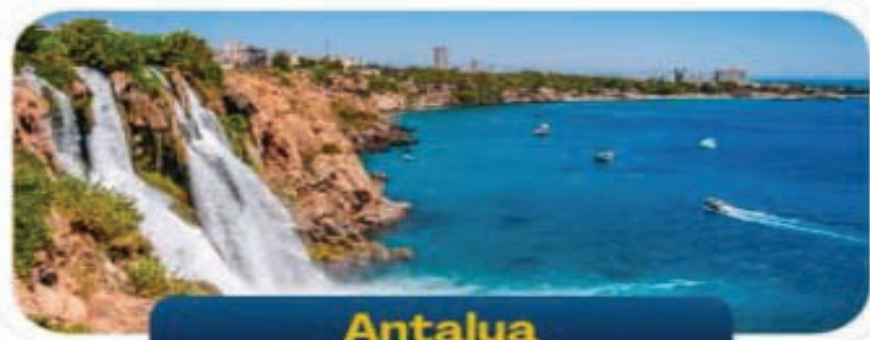

5 Star Luxury Accommodations

Valid in July

Cappadocia

Antalya

Istanbul

INCLUSIONS

- 2 Nights in Cappadocia
- 2 Nights in Antalya
- 2 Nights in Istanbul
- All Breakfast
- English Speaking Guide throughout trip
- Bottled water throughout the trip.
- All Tours and Transfers on Private Basis

HIGHLIGHTS

- ✓ Devrent Valley
- ✓ Pasabagi Valley
- ✓ Uçhisar
- ✓ Bosphorus Cruise Dinner
- ✓ Hippodrome
- ✓ Hadrian's Gate
- ✓ Open Air Museum
- ✓ Blue Mosque
- ✓ Pigeon Valley
- ✓ Duden Waterfalls
- ✓ Topkapi Palace

\$1095

Per Person on Double Occupancy

msingh@sunrisetoursandtravel.com

www.sunrisetoursandtravel.com

22 W Marie st., Hicksville, NY 11801

BOOKING NOW

516-216-4433

516-690-1257

ਕਿਉਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਸਥਿਰਤਾ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ?

ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਇਸ ਵਾਰ ਮਹੌਲ ਹੈ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਅੱਜ ਤੱਕ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੋਣਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਦਲ ਬਦਲੂਆਂ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਹੜ੍ਹ ਜਿਹਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਤਲਖੀ ਵਾਲਾ ਮਹੌਲ ਵੀ ਦਾਸ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸਤਾਰਠ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਕਿੜਕ ਕੱਢਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਇਹ ਸੱਭ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਹਰ ਇੱਕ ਕੋਲੋਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੂਰ ਹੈ, ਤੇ ਅਸਥਿਰਤਾ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਭਾਈ ਨਾਲ, ਸਕੇ ਸਬੰਧੀ ਸਕਿਆਂ ਨਾਲ, ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਸਹਿਰਾਂ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਦੁਸਮਣੀ ਕੱਢ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕੋਠੀ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਕਿਆਂ ਭਾਈਆਂ ਦੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਝੰਡੇ ਵੀ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਤੇ ਉਲਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਬਣਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ, ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗੱਲ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਗੱਲ, ਬਾਹਰ ਦਾ ਮੁਹਾਣਾ, ਨਸ਼ਿਆਂ

ਦੀ ਗੱਲ, ਮਾਫੀਏ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਥਾਂ ਥਾਂ ਤੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਧਰਨਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ, ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦੀ ਗੱਲ, ਥਾਂ ਥਾਂ ਫੈਲੀ ਅਰਾਜਕਤਾ ਦੀ ਗੱਲ, ਗਲੀਏਂ ਗਲੀਏਂ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਦੀ ਗੱਲ, ਪਾਣੀ ਵਾਲੀਆਂ ਟੈਂਕੀਆਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਪਛੁੱਤਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉੱਤਰ ਕਾਟੋ ਮੈਂ ਚੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਨ ਤੇ ਹੀ ਤੁਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ। ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਇਹ ਚਿੱਕੜ ਵੀ ਸੁੱਟ ਰਹੇ ਨੇ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਗੇਮ ਮਿਲੀਜੁਲੀ ਭੁਗਤ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੀ ਹੜਤਾਲੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਧਾਨ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਹੱਲ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਆਗੂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਦੂ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਰੋਧ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸਿਓ। ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਕਰਦੇ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਤਿਕਾਰਤ ਲੀਡਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਚਿੱਕੜ ਸੁੱਟਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਪੈਂਤੀ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਈ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰ ਪੈਰ ਵਾਲੇ ਕੋਸ, ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਅਣਬਣਾ, ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਕਿਹੜਾ ਕਿਹੜੇ ਕੋਸ ਚ ਕੌਣ ਫਸਿਆ ਹੈ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਤਕਰੀਰਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰੂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਖਿਰ

ਸਾਡੇ ਇਹ ਆਗੂ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਕਿਰਸਾਨੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ, ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹੇ ਕਰਜੇ ਦੀ ਗੱਲ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਬੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਲਟਕਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਆਗੂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੋਹਤਬਰ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਕੀ ਦਿੱਲੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ? ਓਥੇ ਕਿਵੇਂ ਦਸ ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਓਵਰਬ੍ਰਿਜ ਢਾਈ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਓਨਾਂ ਕੋਲ ਐਸੀ ਕਿਹੜੀ

**ਜਸਵੀਰ ਸਰਮਾਂ ਦੱਦਾਗੁਰੂ
ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ
95691-49556**

ਗਿੱਦੜਸਿੰਗੀ ਹੈ? ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਓਥੋਂ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੰਡ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਕਦੇ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਪੜ੍ਹਾਈ, ਕੁੱਲੀ ਗੁੱਲੀ ਜੁੱਲੀ, ਗਰੀਬਾਂ ਦੀਆਂ ਝੋਂਪੜੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਸੀਆਂ ਹਨ? ਇਸ ਦਾ ਸੱਭ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਜਵਾਬ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਇਸ ਵੀਹ ਸੌ ਬਾਈ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਬੇਸਬਰੀ ਨਾਲ ਬਦਲਾਅ ਜ਼ਰੂਰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਤੇ ਸੈਂਟਰ ਦੀਆਂ ਨਾਮੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ

ਧਿਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੀ ਹਨ ਕਿਉਂ? ਜੇਕਰ ਤੀਜੀ ਜਾਂ ਚੌਥੀ ਧਿਰ ਆ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਢਿੱਡ ਪੀੜ ਕਿਉਂ? ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਖੁਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੋ ਉਲਟ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਵਰਗ ਜਾਂ ਦੇਸ ਦਾ ਭਲਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੀਆਂ ਤਿਜੋਰੀਆਂ ਭਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੱਥੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇਗਾ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ ਕਰਨ ਤੇ ਰੋਕ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹੀ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਣ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜੇਕਰ ਓਹੀ ਚਹਿਲ ਪਹਿਲ ਜਾਂ ਚੰਗਾ ਮਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਗੱਲ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੇਸ ਦਾ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਰਜ਼ਾਈ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਖਜਾਨਾ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਖਾਲੀ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤਾ? ਕੋਈ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਕਦੇ ਦੇਵੇਗਾ? ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜੇਕਰ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਰਬਾਂ ਖਰਬਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾਈ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬਾ, ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ,

ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ, ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਰ ਕਿਸ ਨੇ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ, ਜਨਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣ ਕੇ ਲੋਕ ਸਭਾ, ਰਾਜ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਗਲਾ ਕੰਮ ਸਾਡੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਓਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸਦਾ ਜਵਾਬ ਸਾਰੀ ਜਨਤਾ ਕੋਲ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦਾ ਸਾਹਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਤਿਜੋਰੀਆਂ ਭਰਨ ਵਿੱਚ ਮਗੂਨ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਵਾਅਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਓਹ ਕਦੇ ਵੀ ਵਫਾ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਭੁੱਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਬੋਰਾਂ ਦਾ ਹਾਲੇ ਵੀ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗੜਿਆ, ਚੁਗ ਕੇ ਝੋਲੀ ਪਾ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਲਮਿਲ ਕੇ ਓਸ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਓਸ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰੀਏ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੇ ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਚਹਿਲ ਪਹਿਲ, ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਹਰਿਆ ਭਰਿਆ ਪੰਜਾਬ, ਅਤੇ ਰਲ ਬੈਠਣ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਹੈ।

ਸਮਝਦਾਰੀ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪੈਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਜਗ੍ਹਾ ਚਾਹ ਪਕੌੜਿਆਂ ਅਤੇ ਦਾਰੂ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਲੰਗਰ ਲੱਗਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਵੋਟਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਿਆਣੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸਵੇਰੇ ਚਾਹ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਦੇ ਘਰੋਂ ਪੀਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਦਾਰੂ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ। ਘਾਗ ਤੋਂ ਘਾਗ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਲੋਕ ਵੋਟਾਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਪਾਉਣਗੇ। ਜਿਹੜੇ ਵੋਟਰ ਅੱਜ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਲਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਦੂਸਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਲਸੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਨਾਹਰੇ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਬੋਗੋਵਾਲ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਦਾਰੂ ਪਾਰਟੀ ਸੀ। ਘਰ ਦੀ ਕੱਢੀ ਰੁੜੀ ਮਾਰਕਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਲੰਗਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਲੋਕ ਵੀ ਮੁਫਤ ਦਾ ਮਾਲ ਸਮਝ ਕੇ ਗਲਾਸ ਭਰ ਭਰ ਕੇ ਅੰਦਰ ਸੁੱਟ ਰਹੇ ਸਨ। ਐਨੇ ਨੂੰ ਵੱਢ ਖਾਣਿਆਂ ਦਾ ਮਿੰਦਾ ਵੱਧ ਪੀਣ

ਕਾਰਨ ਕੁਰਸੀ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਜਾ ਡਿੱਗਾ। ਤਾਰੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਤੀਜੇ ਗੈਰੀ ਨੂੰ ਅਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ, “ਉਏ ਗੈਰੀ, ਜਾ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਰ ‘ਚ ਸੁੱਟ ਕੇ ਘਰ ਛੱਡ ਆ। ਭੂਤਨੀ ਦਾ ਕਿਤੇ ਐਥੇ ਈ ਨਾ ਫੁੜਕ ਜਾਵੇ। ਸਾਲੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਮੌਕਾ ਭਾਲ ਰਹੇ ਨੇ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਜਾ ਜਾਂਦੀ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ‘ਤੇ ਪਰਚਾ ਕਰਾਉਣ ਲੱਗਿਆਂ ਮਿੰਟ ਨਈਂ ਲਾਉਣਾ।” ਗੈਰੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਸਟੀਲ ਦਾ ਜੱਗ ਮੰਜੇ ‘ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, “ਚਾਚਾ ਦਸ ਕੁ ਮਿੰਟ ਠਹਿਰ ਜਾ। ਇਹਦੇ ਘਰ ਲਾਗੇ ਦੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਬੰਦੇ ਵੀ ਬੱਸ ਡਿੱਗਣ ਈ ਵਾਲੇ ਆ। ਮੈਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਠਿਆਂ ਈ ਛੱਡ ਆਉਂ। ਕਿਹੜਾ ਘੜੀ ਮੁੜੀ ਤੇਲ ਫੂਕੇ।” ਭਤੀਜੇ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵੇਖ ਕੇ ਤਾਰੇ ਦਾ ਦਿਲ ਗਦਗਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਗੈਰੀ ਉਸ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਰਾਸਤ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਕਮਾਂਡੇਂਟ
ਪਿੰਡੋਰੀ ਸਿੱਧਵਾਂ 9501100062

ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਖੈਰਾਤ ਨਹੀਂ ਫਰਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਹਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਚੋਣਾਂ ਵੋਟਰ ਦੇ ਬੂਹੇ ਤੇ ਦਸਤਕ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਸਤਕ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਿੱਛਲੇ ਵਾਅਦੇ ਭੁੱਲ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਭੰਬਲਭੁਸੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਡੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਦਾ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਮਸਕੀਨ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ “ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਮੂਰਖ ਗਿਆਨੀ, ਚੋਰ ਸਾਧ, ਬੇਈਮਾਨ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ, ਦਿਆਲੂ ਅਤੇ ਜ਼ਾਲਮ ਦਾ ਵੋਟ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਕਬਾਲ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ “ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਿੱਚ ਬੇਈਮਾਨ ਅਤੇ ਮੂਰਖ ਜਿੱਤਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਹੈ।” ਇਸੇ ਲਈ ਲੋਕਤੰਤਰ ਗੁਣ ਅਤੇ ਅਉਗਣਾ ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਪੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰਖਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਗੱਲ ਮੂੰਹ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲਿਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੋਟ ਸਮੇਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ “ ਪਹਿਲੇ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ਾਰ ਕਾ ਮਿਆਰ ਸੰਭਾਲੋ ਫਿਰ ਪੁੱਛਣਾ ਹਮਸੇ ਹਮਾਰੀ ਕੀਮਤ ਕਿਆ ਹੈ।” ਇਸ ਮੁਟਿਆਰ ਨੇ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਖੈਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਕੇ “ ਉੱਠੋ ਪੁੱਤਰ ਗਿਆ ਦਲਿੱਦਰ ਦਾ ਨਵਾਂ ਵਰਕਾ ਖੋਲਿਆ ਹੈ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਧੀਏ।” ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਰਗ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੈਰਾਤਾਂ ਵੰਡਦੇ ਹਨ ਫਰਜ਼ ਤਾਂ ਸਮਝਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਰਾਜਭਾਗ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕੇ ਸਾਡੇ ਟੈਕਸ ਵਿੱਚ ਖੈਰਾਤਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਦੇਣ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲਾਲਚ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਅਹਿਸਾਨ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਆਮ ਲੋਕ ਸਵੇਰੇ ਚਾਹ ਪੀਣ ਤੋਂ ਰਾਤੀ ਸੋਣ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚੋਂ ਟੈਕਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੂਰਖ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਾਮਯਾਬੀ ਭਾਲਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਕੇ ਇਹ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੁਣ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਸਮਝ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅਹਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇ ਹਟਾ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਝੜ੍ਹੀ ਲਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪਿੱਛੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਲੰਬਤ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਸਮਝ ਕੇ ਮੁੜ ਲੀਹ ਤੇ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਨਾ ਕੇ ਖੈਰਾਤਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਨ ਸਮਝ ਕੇ। ਰਾਜਭਾਗ ਵਿੱਚ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਦਾ ਵੇਲਾ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੀ ਲੋਅ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਹਨੇਰਾ ਅਤੇ ਅਹਿਸਾਨ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਚਿੰਗਾਰੀ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਜਿੱਤ ਵਿੱਚੋਂ ਉਪਜੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਹਿਸਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਰਾਜਨੀਤਕਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
9878111445

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ (ਉਹ ਮਜ਼ਬੂਰ ਸੀ)

ਅੱਜ ਧਰਮਪਾਲ ਦੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਲਿਕ ਸੁਰਜਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਬੋੜੀ ਦੇਰ ਨਾਲ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਤੇ ਸੁਰਜਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਜਾਣੇ, ਉਹ ਧਰਮਪਾਲ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਲਾ ਬੁਰਾ ਬੋਲਿਆ, ਪਰ ਧਰਮਪਾਲ ਚੁੱਪ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਚੁੱਪ ਵਿੱਚ ਜਾਹਿਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸੁਰਜਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋ ਦੋਸਤ ਕਰਤਾਰਾ ਤੇ ਨਛੱਤਰ ਵੀ ਇਹ ਸਭ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸੀ, ਤੇ ਹੈਰਾਨ ਸੀ, ਕਿ ਧਰਮਪਾਲ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਸੀ...? ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੋਨੋਂ ਦੋਸਤ ਵਾਪਸੀ ਆ ਰਹੇ ਸੀ, ਤਾਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਖਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਕਮਾਲ ਦਾ ਬੰਦਾ ਵੇਖਿਆ ਧਰਮਪਾਲ... ਤਾਂ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਰਤਾਰੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕੱਟਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਤਾਂ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਰ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਬੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਬੋਲਦਾ ਜ਼ਰੂਰ... ਪਰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਬੋਲਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ... ਦੋਨੋਂ ਦੇਰ ਤੱਕ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਸੋਚਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਆ ਗਏ... ਕਿ ਬੰਦਾ ਕਿੰਨਾ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਅੱਗੋਂ.....

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜਸਵਾਲੀ
ਮੋਬਾਇਲ 98550 36444

ਸਿਆਣਾ ਸਰਪੰਚ

ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲੇਬਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਹੱਥੀ ਕੰਮ ਕਰ ਕੇ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਤਬਕਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਰਗਾ ਸਖਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉੱਪਰੋਂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਫਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਕਾਰਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਸਬਜ਼ੀ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਸਬਜ਼ੀ ਬੀਜਣ ਤੇ ਤੋੜਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰ ਟੈਂਪੂ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਮਾਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇੱਕ ਸਬਜ਼ੀ ਦਾ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ ਦਵਿੰਦਰ ਬਾਰਡਰ ਲਾਗਲੇ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾੜਾਂ ਘੁੰਮ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਕੋਈ ਸਬਜ਼ੀ ਗੱਡ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕੋਈ ਕਣਕ ਨੂੰ ਸਪਰੇਅ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਕੋਈ ਡੰਗਰਾਂ ਨੂੰ ਪੱਠੇ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੇ ਹੱਸ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਦਵਿੰਦਰ ਸਿਆਂ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਰਪੰਚ ਬਹੁਤਾ ਈ ਵਧੀਆ ਬੰਦਾ ਆ। ਇਹ ਸਭ ਉਸੇ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਆ।” ਹੈਰਾਨ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਏ ਦਵਿੰਦਰ ਨੇ ਫਿਰ ਪੁੱਛਿਆ, “ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਐ। ਸਰਪੰਚ ਨੇ ਇਹ ਕਮਾਲ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਦੱਸੋ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਵਰਤਣ ਲਈ ਕਹੀਏ।” ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੇ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਭੇਦ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, “ਕੋਈ ਖਾਸ ਗੱਲ ਨਈਂ। ਸਾਡਾ ਸਰਪੰਚ ਮਹਾਂ ਡ੍ਰਿਸ਼ਟ ਬੰਦਾ ਆ। ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਸਹੂਲਤ ਗਰੀਬਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਈ ਨਈਂ ਦਿੰਦਾ। ਸਸਤੇ ਰੇਟ ‘ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਜੋ ਵੀ ਅਨਾਜ਼, ਦਾਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਭੇਜਦੀ ਆ, ਇਹ ਬਾਹਰ ਦੀ ਬਾਹਰ ਈ ਵੇਚ ਕੇ ਖਾ ਜਾਂਦਾ ਆ। ਡੀਪੂ ਉਸ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਦੇ ਨਾਮ ‘ਤੇ ਆ ਜੋ ਕਦੇ ਖੁਲ੍ਹਿਆ ਈ ਨਈਂ। ਅੱਧਿਉਂ ਬਹੁਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵੀ ਖੁਦ ਈ ਕਢਵਾ ਲੈਂਦਾ ਆ। ਸ਼ਰਾਨ ਸਕੀਮ ਵੀ ਅੱਧੀ ਇਸ ਦੀ ਤੇ ਅੱਧੀ ਅਗਲੇ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਭੁੱਖੇ ਮਰਦੇ ਗਰੀਬਾਂ ਕੋਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਾਰਾ ਕੀ ਆ? ਸ਼ਹਿਰ ਇਥੋਂ ਦੂਰ ਆ, ਉਥੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਇਹ ਜਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ।” ਸੁਣ ਕੇ ਦਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਚੱਕਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹੋ ਗਏ।

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਕਮਾਂਡੇਂਟ
ਪਿੰਡੋਰੀ ਸਿੱਧਵਾਂ 9501100062

ਆਓ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤ ਲਗਾਈਏ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੈ। ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦਾ ਢੰਗ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਉਂ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਜੋ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਸ਼ਕਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਗਲਤ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮਾਂ ਬਾਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝਿੜਕਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਾਹਰ ਦਾ ਬੰਦਾ ਆ ਕੇ ਇਹ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚੇ ਨੇ ਇਹ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੋ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੈ ਉਹ ਗਲਤ ਰਾਹ ਪੈ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਆਏ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੜ੍ਹਦੀ ਜਵਾਨੀ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਮਨ ਮੁਟਾਵ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਗਲਤ ਕੰਮ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦੇ ਕਿਉਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ ਅਜਿਹਾ ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਮਾਂ ਬਾਪ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਹੀ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਅਰਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਔਲਾਦ ਵਧੀਆ ਅਫ਼ਸਰ ਬਣੇ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ ਦੱਸਣਗੇ ਤਾਂ ਸਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣਗੇ।

ਇੱਕ ਮਾਂ ਬਾਪ ਹੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸੱਚੇ ਦੋਸਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ

ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਨਿਭਾਉਣ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸੋ ਕਾਲਜਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗੱਲਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਬਿਨਾਂ ਬੇਝਿਜਕ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ ਦੱਸਣਗੇ। ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਪਾਈ ਜਾਏ ਤਾਂ ਜੋ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਇਹ ਗਲਤ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕਣ। ਸਮੇਂ ਮਾਂ ਬਾਪ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ। ਕਦੇ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਆਉਣ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਧੀਆ ਵਤੀਰਾ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਹੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਤਾਂ ਨਿਕਲ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਅਕਸਰ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਡਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਅਕਸਰ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਂਝੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆ ਵੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ

ਆਪ ਨੂੰ ਢਾਲ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਇਕੱਲਾ ਨਾ ਛੱਡੋ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਇਕੱਲਾਪਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇ। ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕੇ। ਅਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਚੰਗੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੋ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਚੰਗੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਹੋ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਘਟੀਆ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ।

ਜੇ ਇਨਸਾਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੰਗੇ ਗਾਣੇ ਸੁਣੋ। ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਓ। ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਸੈਰ ਕਰੋ। ਸਵੇਰੇ ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸੈਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਕਲ ਜਾਓ। ਸਵੇਰੇ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਿਲ ਖਿੱਚਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਾਡੇ ਸੁਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਛੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚਹਿਕ ਚਹਾਉਣ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਰਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਬਾਣੀ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਬਿਠਾ ਕੇ ਨਾ ਰੱਖੋ। ਅੱਜ ਉਹ ਸਮਾਂ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਮੁਸ਼ੀਬਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਹੱਲ ਨਿਕਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖੂਬਸੂਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੀਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਭੈੜੇ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ। ਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਆਨੰਦਮਈ ਗੁਜ਼ਾਰ ਸਕਾਂਗੇ।

ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਮੋਹਾਲੀ

ਬਾਲ ਮਨਾਂ ਦੀ ਘਾੜਤ

ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਹਿਰਦਾ ਬਹੁਤ ਕੋਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨੰਨ੍ਹੇ ਮੁੰਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਂਗ ਕੋਮਲ ਤੇ ਪਿਆਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਹਾਲੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ, ਉਸਦੀ ਚੇਤਨਤਾ ਹਾਲੇ ਬਣ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦਤ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਹਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਮਤਾ ਵਿਕਸਿਤ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਪ੍ਰਤੀ ਖਿੱਚ, ਜਿਸ ਕੰਮ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ.... ਉਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਕਈ ਗੁਣਾ ਤੀਬਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਹਰਕੀਰਤ ਕੌਰ
9779118066

ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਬਚਪਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਘਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ, ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ, ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰੁਚੀਆਂ, ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਭਾਵੇਂ ਘੱਟ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਕਦੇ ਵੀ ਲੜਾਈ ਝਗੜਾ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਗਲਤ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਰਵਣ ਕਰਾਉਣੀ। ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸੁਚੱਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਚਰਿਆ ਜਾਵੇ, ਹਰ ਕੰਮ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਨ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਪੇ ਦੇਖੇ ਹਨ ਜੋ ਬਿਨਾ ਕੁਝ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹਿਰਸਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕੋਈ ਮੰਗ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵੱਲੋਂ ਹੁਬਹੂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵਹਾਰ

ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਦਾ ਦੇਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਉੱਪਰ ਬਹੁਤ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਣ ਬੱਚੇ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਸੁਹਜਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡਾਟਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਈ ਕਮਜ਼ੋਰ ਦਿਲ ਬੱਚੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਭੈ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਉਮਰ ਭਰ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਖੁਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਜਰੂਰ ਪੜ੍ਹਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜਰੂਰੀ ਲੱਗਣ ਲੱਗੇ। ਮਾਪੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮੌਖਿਕਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਨ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾ ਕੇ ਰੱਖੋ।

ਇਹਨਾਂ ਕੁਝ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਬਾਲ ਮਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਚੱਜੀ ਘਾੜਤ ਘੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਵੱਡੇ ਹੋਕੇ ਕਿਵੇਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਬਚਪਨ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਘਾੜਤ ਵਿੱਚ ਮੂਹਰਲੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਚੇ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨੇ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਘਾੜਤ ਲਈ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ ਪੁਰਾਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤਵਿਆਂ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਰੱਖੀ ਬੈਠਾ 'ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਧੂ ਗੋਗਾ'

ਬੀਤੇ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਭੁੱਖ ਨੂੰ ਤਿੜਪ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਅੱਜ ਵਰਗੇ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੁੰਦੇ। ਮੇਲਿਆਂ ਜਾਂ ਇਕੱਠਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਅਖਾੜਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੋਕ-ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕਿੱਸਿਆਂ ਅਤੇ ਗਵੱਤਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਬੀਰਸੀ ਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਹੀ ਸੰਗੀਤ-ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਰੂਹ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕ ਸਦਕਾ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਤਵਿਆਂ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮੋਫੋਨ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ। ਇਸ ਸਾਧਨ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਦੌਰ ਦਾ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਐਚ ਐਮ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਹ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਵੇਚਣੀਆਂ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਤਵੇ (ਰਿਕਾਰਡ) ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤਵਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਲੱਗੀਆਂ। ਸੰਨ 1971 ਤੱਕ ਪੱਥਰ ਦੇ ਤਵੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਸਾਲ 1971 ਤੋਂ 1988 ਤੱਕ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਬਣਦੇ ਰਹੇ। ਤਵੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਸਾਈਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਣਦੇ ਸਨ। ਐਲ ਪੀ ਭਾਵ ਲੌਗ ਪਲੇਅ। ਦੂਜਾ ਈ ਪੀ ਭਾਵ ਐਕਸਟੈਂਡ ਪਲੇਅ। ਪੱਥਰ ਦੇ ਤਵੇ ਐਚ ਐਮ ਵੀ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, ਕੋਲੰਬੀਆ ਅਤੇ ਏਂਜਲਸ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਆਦਿ ਕੰਪਨੀਆਂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਤਵੇ ਈ ਐਮ ਆਈ, ਉਡੀਅਨ, ਇਨਰੀਕੋ, ਏਂਜਲਸ, ਐਚ ਐਮ ਵੀ, ਸ਼ਿਵ ਦੁਰਗਾ, ਟੀ ਐਮ ਸੀ, ਕੇ ਐਮ ਸੀ, ਕੇ ਆਰ ਸੀ, ਰਿਧਮ ਕੈਪਕੋ ਆਦਿ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਸੰਨ 1990 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਸੁਨਹਿਰੇ ਦੌਰ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ ਭਾਵ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਵੇ ਬਣਨੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਤਵੇ, ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਸਾਡਾ ਵਿਰਸਾ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਗੀਤ ਦਿੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਯਾਦ ਰੱਖਣਗੇ। ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਵੀ ਆਪਣੇ ਇਸ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਜ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਤਵੇ ਤੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇੱਕ ਸ਼ਖਸ ਹੈ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਧੂ ਗੋਗਾ। ਪਿੰਡ ਦੀਦਾਰੇ ਵਾਲਾ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਟੋਰੰਟੋ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਇਸ ਸ਼ਖਸ ਨੇ ਤਵਿਆਂ ਤੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਲੇ ਘਰ 'ਚ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੁਰਾਤਨ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਅਥਾਹ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਧੂ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ-ਗਾਇਕਾਵਾਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਾਇਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ) ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਤੋਂ ਬਣੇ ਤਵੇ ਸਾਂਭੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕੁੱਝ ਗਾਇਕ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਅ ਵੀ ਸਾਡੀ ਅੱਜ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿਸਾਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਤਵੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚ ਸਾਂਭੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਸਦੀ

ਸੰਗੀਤਕ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਚ ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਕ (ਮੁਹੰਮਦ ਰਵੀ ਦਾ ਭਰਾ), ਸਬੀਤਾ ਸਾਬੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੋਹਲੀ, ਏ ਐਸ ਕੰਗ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਚੌਪੜਾ, ਬੀਬੀ ਚੰਦਾ, ਨਰਿੰਦਰ ਚੰਚਲ, ਗੁਰਚਰਨ ਪਾਲ ਮਾਛੀਵਾੜਾ, ਰੰਗੀਲਾ ਜੱਟ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਨ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ, ਢਾਡੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ, ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਸਰੂਪ, ਚਾਂਦੀ ਰਾਮ ਚਾਂਦੀ, ਦਿਲਰਾਜ ਕੌਰ, ਗੁਰਮੀਤ ਬਾਵਾ, ਕਿਰਪਾਲ ਬਾਵਾ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਪੁਰੀ, ਰਣਜੀਤ ਗਿੱਲ ਪੂਰੀ, ਬਿਮਲਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੀਤਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ੀਤਲ, ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ, ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾਲ, ਰੰਗਾ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਪ੍ਰਸਿੰਦਰ ਸਿੰਧੂ, ਗੁਰਮੇਲ ਪੰਛੀ, ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰ ਰਾਮੁਵਾਲੀਆ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧਵਾਂ, ਢਾਡੀ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਰਟੋਂਡਾ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੌਂਕੀ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਤੇ ਗੀਤ 'ਯਾਦ ਰੱਖੀ ਵੇ ਮਾਗੀ', 'ਕਿੱਥੇ ਗਏ ਦਿਨ ਓਹ', 'ਤੇਨੂੰ ਦਿਲ ਦੇ ਵਿਚ ਵਸਾਇਆ ਏ', 'ਲੰਬੜਾ ਦੀ ਨੂੰਹ ਨੱਚਦੀ', 'ਦਰਾਂ ਮੂਹਰੇ ਬੁੱਕਦਾ ਫਿਰੇ', 'ਜਿਵੇਂ ਟੁੱਟਦੀ ਡੇਕ ਦੀ ਟਾਹਣੀ', 'ਆ ਗਿਆ ਅੱਜ ਖੁਦਾ', 'ਸਿੱਤਰ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ', 'ਤੇਨੂੰ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਣਾਮ', 'ਇਉਂ ਕਹਿਣ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲਾਡਲੇ', 'ਕਿੰਨੇ ਸੋਹਣੇ ਬਾਲ ਨੇ', 'ਵਿੱਚ ਕਚਰਿਰੀ ਖੜ੍ਹ ਗਏ', 'ਇਸ ਸਿੱਖੀ ਦੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ', 'ਅਸਾਂ ਨੀ ਤੇਰਾ ਦਿਨ ਮੰਨਣਾ', 'ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸ਼ੇਰ ਬੱਚੀਆਂ', 'ਮੈਨੂੰ ਪਾਰ ਲੰਘਾ ਦੇ ਵੇ', 'ਮੱਝੀਆਂ ਚਰਾਵੇ', 'ਇਕ ਸੋਨੇ ਦੀ ਨੱਥ ਘੜਾ ਦੇ', 'ਛੜਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਬੁਰਾ', 'ਨਾਨਕ ਨਾਨਕ ਬੋਲਦਾ', 'ਪੰਦਰਾਂ ਤੇ ਪੰਦਰਾਂ ਤੀਹ ਮੁੰਡਿਆਂ', 'ਜਾਗੋ ਆਈ ਆ', 'ਛਣਕਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਗਲੀ ਗਲੀ', 'ਕਿਉਂ ਫੜੀ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਭੈਣੋਂ ਇਹ ਹੰਸਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ', 'ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਘੋੜੀ', 'ਦੁਨੀਆਂ ਚਰ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਮੇਲਾ', 'ਕੌਰੂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ', 'ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮਾਰ ਸੂਬਿਆਂ', 'ਸਾਹਿਬਾਂ ਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰਦੀ ਆਦਿ ਗੀਤ ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਸਾਂਭੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਧੂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਚਮਕ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਕੋਲ 10 ਕੁ ਗ੍ਰਾਮੋਫੋਨ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਡਲ ਵੀ ਸਾਂਭੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਚਾਲੂ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਮੇਰੀ-ਮੇਰੀ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਤੇ ਸਭ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਧੂ ਗੋਗਾ ਪੁਰਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਵਟਸਐਪ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵੀ ਉਸਦੇ ਇਸ ਅਨਮੋਲ ਸੰਗੀਤਕ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਸਕੇ। ਉਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹੈ। ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਧੂ ਗੋਗਾ ਦਾ ਇਹ ਉਪਰਾਲਾ ਵਡਿਆਉਣ ਯੋਗ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਵੀ ਹੈ।

ਤਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੜੇਚ
ਪਿੰਡ ਦੀਵਾਲਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਸਮਰਾਲਾ,
ਜਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ।
ਮੋਬਾ-7527931887

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 292

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

21 FEB TO 27 FEB, 2025

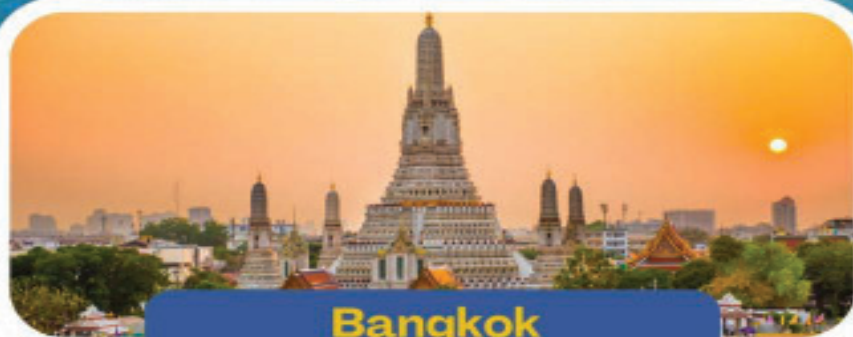
THAILAND TOUR

7 Night & 8 Days Tour

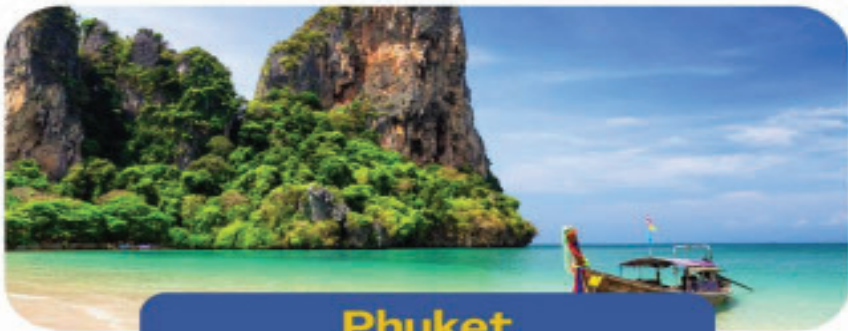

5 Star Luxury Accommodations

15 March - 23 March, 2025

Bangkok

Phuket

Pattaya

INCLUSIONS

- 3 Nights in Phuket
- 2 Nights in Pattaya
- 2 Nights in Bangkok
- Flight from Phuket to Bangkok
- All Breakfast, 6 Lunch & 3 Dinner
- All Tours and Transfers on Private Basis
- Sightseeing as per Itinerary

HIGHLIGHTS

- ✓ Big Buddha
- ✓ Tiger Kingdom
- ✓ Alcazar Show
- ✓ Pattaya City Tour
- ✓ Coral Island Tour
- ✓ Marble Temple
- ✓ Golden Buddha
- ✓ Safari World
- ✓ Phuket City Tour
- ✓ Wat Chalong Temple
- ✓ Phi Phi Island Tour
- ✓ Bangkok City Tour
- ✓ Chao Phraya Dinner Cruise
- ✓ Marine Park

\$999

Per Person on Double Occupancy

msingh@sunrisetoursandtravel.com
www.sunrisetoursandtravel.com
 22 W Marie st., Hicksville, NY 11801

BOOKING NOW

516-216-4433
516-690-1257

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 292

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

21 FEB TO 27 FEB, 2025

SINGAPORE BALI TOUR

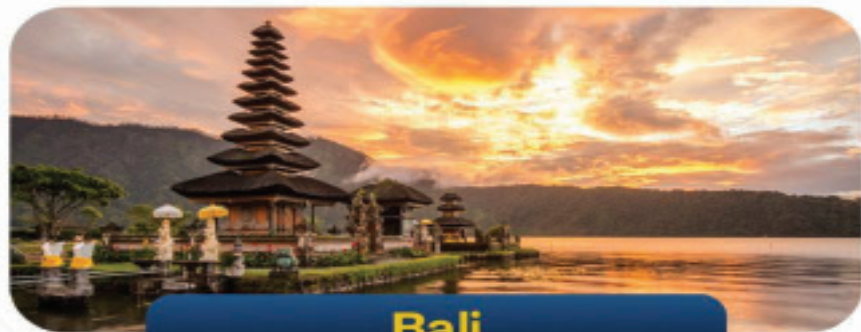
8 Night & 9 Days Tour

GRAND COPTHORNE WATERFRONT SINGAPORE
SOFITEL BALI NUSA DUA BEACH RESORT BALI
2 July - 11 July, 2025

Singapore

Bali

Garden by Bay

INCLUSIONS

4 Nights in Singapore and 4 Nights in Bali
All Breakfast
Internal Flights from Singapore to Bali
English Speaking Guide throughout trip
Bottled water throughout the trip.
All Tours and Transfers on Private Basis

HIGHLIGHTS

- ✓ Night Safari
- ✓ Garden by Bay
- ✓ Sentosa
- ✓ Bird Paradise
- ✓ Marina Bay
- ✓ Ubud Market
- ✓ Panoramic Singapore City Tour with Singapore Flier
- ✓ Bali Swing
- ✓ Tegalalang Rice Field
- ✓ Kintamani Tour
- ✓ Tengunungan Waterfall

\$2095

Per Person on Double Occupancy

msingh@sunrisetoursandtravel.com
 www.sunrisetoursandtravel.com
 22 W Marie st., Hicksville, NY 11801

BOOKING NOW

516-216-4433
516-690-1257

ਧਰਤੀ ਦੀ ਨਾਯਾਬ ਫ਼ਬੀਲੀ ਅਮਾਨਤ : ਕਸ਼ਮੀਰ

ਫੈਲ ਬਾਂਕਾ ਹਿਰਦੇਗਾਮੀ ਅਤੇ ਲੋਕਿਕਤਾ ਵਿਚ ਅਲੌਕਿਕਤਾ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੈ, ਧਰਤੀ ਦੀ ਨਾਯਾਬ ਫ਼ਬੀਲੀ ਅਮਾਨਤ ਕਸ਼ਮੀਰ (ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ) ਸੁੰਦਰਤਾ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਕੀਕਲੀ ਪਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦੀ ਦੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਖੂਬਸੂਰਤੀਆਂ ਦੇ ਹਕੀਕੀ, ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਿਕ, ਮੂਰਤ ਅਤੇ ਅਮੂਰਤ ਬਿੰਬਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਖਿਚਵੇਂ ਦਿ ਐਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜੰਨਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਅਰਥ ਬਖਸ਼ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਬਟਾਲਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਜਨਾਬ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ, ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਚੱਲਨਾ ਏ' ਮੈਂ ਝੱਟ ਦੀ ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਾਇਰ ਜਨਾਬ ਜਸਵੰਤ ਹਾਂਸ, ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ ਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ।

ਲੰਬੇ ਸਫ਼ਰ 'ਤੇ ਮਹਿੰਗੇ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਕ ਗੁਰੂਪ ਜ਼ਰੂਰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਪੈਸਾ ਵੀ ਬਚਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਵੀ ਚੋਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਟੈਕਸੀ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 7 ਬੰਦੇ ਹੀ ਬੈਠ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਾਰੇ ਦੋਸਤ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਬੱਸ ਲੈ ਕੇ ਜੰਮੂ ਵੱਲ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਏ।

ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਂ ਬਾਬਾ ਗੁਰੀਆ ਤੋਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਇਆ ਬਾਬਾ ਗੁਰੀਆ ਜੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੀ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ 'ਚੋਂ ਸੀ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀ ਹੱਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹੱਦ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਅਨੇਕਾਂ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਵੇਖਣਯੋਗ ਹਨ।

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸਰਨੇ ਅਤੇ ਮਾਧੋਪੁਰ 'ਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹੋਏ ਜੰਮੂ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਗਏ, ਕਸਬਾ ਸਰਨਾ ਇਕ ਐਸਾ ਸਥਾਨ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਦੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਸੰਗਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਰਨਾ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਵਾਹਨ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਹਿਮਾਚਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤੁਸੀਂ ਪਠਾਨਕੋਟ ਤੋਂ ਵੀ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਜਾਂ ਹਿਮਾਚਲ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਮਾਧੋਪੁਰ ਕਸਬੇ ਦੇ ਬਾਗ ਅਤੇ ਨਹਿਰ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਨਹਿਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹੋਟਲ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹੋਟਲ ਵੀ ਹਨ, ਮਾਧੋਪੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਵਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਦੇ ਏਧਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੱਦ ਹੈ ਤੇ ਪਾਰ ਉਧਰ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਹੱਦ ਹੈ, ਮਾਧੋਪੁਰ ਟੱਪਦੇ ਹੀ ਮੋਬਾਇਲ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕੁਝ ਹੀ ਮੋਬਾਈਲ ਚਲਦੇ ਹਨ, ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਪਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਖਣਪੁਰ ਅਤੇ ਸਾਂਭਾ ਕਸਬੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਲਖਣਪੁਰ ਵਿਖੇ ਜੰਮੂ ਦਾ ਬੈਰੀਅਰ ਹੈ, ਬੈਰੀਅਰ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹੀ ਇਥੇ ਬੱਸਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਵਾਹਨ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਲੋਕ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਨਾਸ਼ਤਾ ਭੋਜਨ ਆਦਿ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਸਥਾਨ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਭੱਲੇ, ਪਕੌੜੇ ਬਹੁਤ ਸਵਾਦੀ ਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ, ਖੱਟੀ ਮਿੱਠੀ ਚਟਨੀ, ਮੂਲਕੀਸ਼ ਕੀਤੀ ਮੂਲੀ, ਮਸਾਲੇਦਾਰ ਝਟਪਟੀ ਮਿਸ਼ਰਤ ਚੱਟਨੀ ਮੂੰਹ ਸਵਾਦ-ਸਵਾਦ ਕਰ ਜਾਂਦੀ, ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਧੰਦੇ 'ਚੋਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਪੁੱਲ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੰਮੂ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਜੰਮੂ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਬਾਹਰ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਟੈਕਸੀਆਂ ਵਾਲੇ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਟੈਕਸੀ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ, ਜੰਮੂ ਤੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਰੋਟ ਤੈਅ ਕਰ ਲੱਗ ਪਏ, ਇਸ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਟੈਕਸੀ ਸਸਤੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਡਰਾਈਵਰ ਕਸ਼ਮੀਰ (ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ) ਤੋਂ ਸਵਾਰੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਫਿਰ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਸਵਾਰੀ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਟੈਕਸੀ ਸਸਤੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਵਿਚ 7 ਸੀਟਾਂ ਵਾਲੀ ਟੈਕਸੀ ਕਰ ਲਈ, ਨੀਮ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਟੈਕਸੀ ਸਰਪਟ ਦੌੜਣ ਲੱਗੀ, ਕਈ ਸੁਰੰਗਾਂ ਲੰਘਦੇ ਹੋਏ ਟੈਕਸੀ ਹਵਾ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਪਟਣੀ ਟਾਪ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੁਰੰਗ ਲਗਭਗ 9 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਸੁਰੰਗ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਕਮਾਲ ਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸੁਰੰਗ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਲਗਭਗ 6 ਮਿੰਟ ਲਗਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਰਸਤੇ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਟਲ ਤੋਂ ਖ਼ਾਣਾ ਭੋਜਨ ਖਾ ਕੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 8 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਡੇਲ ਝੀਲ ਸਾਹਮਣੇ ਤੁਲੀ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਜਾਓ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ ਕਿ ਕਮਰਾ ਡੱਲ ਝੀਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਹੋਟਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਏ, ਡੱਲ ਝੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਸੜਕ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਟਲ ਹੀ ਹੋਟਲ ਹਨ, ਤੁਲੀ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਕਮਰਾ ਲਗਭਗ ਨੌਂ ਸੌ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਕਮਰੇ ਲੈ ਲਏ।

ਰਾਤ ਖ਼ਾਣਾ ਖ਼ਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੱਪ ਛੱਪ ਮਾਰ ਕੇ ਸਵੇਰੇ ਤੜਕੇ ਅਸੀਂ ਡੱਲ ਝੀਲ ਦੀਆਂ ਮਨਮੋਹਿਕ ਤਸਵੀਰਾਂ ਕੈਮਰੇ ਵਿਚ ਕੈਦ ਕੀਤੀਆਂ।

ਅਸੀਂ ਘੁੰਮਣ ਫ਼ਾਰਨ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾ ਲਿਆ, ਡੱਲ ਝੀਲ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਘੁੰਮਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਪਸ ਵਿਚ ਤੈਅ ਕਰ ਲਿਆ।

ਅਸੀਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਲਗਭਗ ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਠਹਿਰੇ, ਅਸੀਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪਾਸ-ਪਾਸ ਜਾ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਟੈਕਸੀ ਲੈ ਲੈਂਦੇ, ਇਕ ਟੈਕਸੀ ਲਗਭਗ ਦੋ-ਢਾਈ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਪੈਂਦੀ ਸੀ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਗਲ-ਬਾਗ, ਪਹਿਲਗਾਮ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ੰਕਰਚਾਰਿਆ ਮੰਦਿਰ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ, ਗੁਲ ਮਰਗ, ਸੋਨ ਮਰਗ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੈਮਰੇ ਵਿਚ ਕੈਦ ਕੀਤਾ।

ਫੈਲ ਫ਼ਬੀਲਾ ਰੰਗ ਰੰਗੀਲਾ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਇਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਹੈ ਕਸ਼ਮੀਰ! ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਡੱਲ ਝੀਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤੀ ਹੈ, ਵੈਕੁੰਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਅਦਭੁਤ ਕਰਿਸ਼ਮਾ, ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਦੇਵ ਲੋਕ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਦੁਲਹਨ ਵਾਂਗ ਸ਼ਿਗਾਰਿਆ ਹੈ, ਸੰਪੂਰਨ ਆਨੰਦ, ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ, ਕੁਦਰਤ ਏਥੇ ਸਾਹਿਤ ਬਖ਼ਸ਼ਦੀ ਹੈ, ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਹਿਣਿਆਂ ਨਾਲ ਮਾਲਾ ਮਾਲਾ ਕੁਦਰਤ ਇਥੇ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
ਫੋ.- 98156-25409

ਹੀ ਸਰੂਪ ਹਨ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਅਦਭੁਤ ਕੀਮਤੀ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਜਨਮਦਾਤੀ ਹੈ, ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੀ ਮੁੜ ਜੜ੍ਹ ਹੈ ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੀ ਬਨਸਪਤੀ, ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕੋਈ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਹਰ ਪਾਣੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਖੇ ਜਦ ਕੁਦਰਤ ਸੁੰਦਰ ਬਰਫੀਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਨਗਨ ਤਨ ਉਪਰ ਦਸਤਖਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਠੰਢਕ ਆਪਣੇ ਜਲਵੇ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਕਸ਼ਮੀਰ (ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ) ਵਿਖੇ ਡੱਲ ਝੀਲ ਸਭ ਤੋਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਸਥਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਹਰ ਸ਼ੈਲ ਵਿਚ ਸੁੰਦਰਤਾ ਭਰਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਰੂਪ ਦਾ

ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਅਲੰਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਦਾ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਸਥਾਨ, ਕੁਦਰਤ ਆਪਣੇ ਗੁਲਫਾਮ ਅਭਿਵਾਦਨ ਵਿਚ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਹਿੰਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਡੱਲ ਝੀਲ ਦਾ ਪਾਣੀ ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਰੂਪ ਬਦਲਦਾ ਹੈ, ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਅਦਭੁਤ ਰੂਪਮਾਨ ਅਨੁਪਮ ਨਜ਼ਾਰਾ, ਕੁਦਰਤ ਜਿਵੇਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਮਰਮਸਪਰਸ਼ੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧਾਵਾਂ ਵਿਚ ਦਿ ਸ਼ਾਵਲੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਲਿਖ ਰਹੀ ਹੋਵੇ।

ਸਾਡੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਝੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਕੁਲ ਲੰਬਾਈ 8 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅਤੇ ਚੌੜਾਈ 4 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ, ਡੱਲ ਝੀਲ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਦਿਲ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਝੀਲ ਦੇ ਉਪਰ, ਝੀਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁਗਲ ਬਾਗ ਸ਼ੋਭਨੀਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੜ੍ਹਮੇਸ਼ਾਹੀ, ਨਹਿਰੂ ਪਾਰਕ, ਪਰੀ ਮਹਿਲ, ਨਿਸ਼ਾਤ ਬਾਗ ਅਤੇ ਸ਼ਾਲੀਮਾਰ ਬਾਗ, ਡੱਲ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਉੱਚੇ ਉੱਚੇ ਹਰਿਆਲੀ ਭਰੇ ਪਹਾੜ ਜਿਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਭ ਕਾਮਨਾ, ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਡੱਲ ਝੀਲ ਅੱਜ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਸਭਿਅਤਾ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਤਪਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਮ ਹਵਾ ਵਿਚ ਹਲਕੀ ਸੁਰਸੁਰੀ ਜਿਸਮ ਵਿਚ ਇਕ ਅਲੌਕਿਕ ਅਨੰਦ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਦਿੰਦੀ ਹੋਈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸੁੰਦਰ ਦਿ ਸ਼ਾਵਲੀਆਂ ਨਾਲ ਮਾਲਾ ਮਾਲਾ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸ਼ਿਕਾਰੇ (ਬੇੜੀ) ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਘੁੰਮਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਨਜ਼ਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਚਮਚਮਾਤੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ, ਚੰਦਰਮੇ ਦੀ ਠੰਢੀ ਲੋਅ ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਝੀਲ ਦੁਲਹਨ ਵਾਂਗੂ ਸਜੀ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਜਗਦੀ ਝੀਲ ਨੂੰ ਗੋਲਡਨ ਝੀਲ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਪੁਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਝੀਲ ਵਿਚ ਪੈਂਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸਾਰਾ ਪਾਣੀ ਹੀ ਜਗ-ਮਗ ਜਗ-ਮਗ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

ਇਸ ਝੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਕਈ ਝੀਲਾਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੈਟਸ ਲੇਕ, ਗੁਲਫਾਮ ਲੇਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਝੀਲਾਂ।

ਝੀਲ ਦੇ ਵਿਚ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਮਾਰਕੀਟ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਸਾਰੀ ਬੇੜੀ ਸਥਿਰ ਮਾਰਕੀਟ ਹੈ, ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਹੀ ਮਜ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਜੰਨਤ ਵਿਚ ਉਤਰ ਆਇਆ ਹੋਵੇ।

ਝੀਲ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਹੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਵੈਜੀਟੇਬਲ ਲੈਂਡ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਝੀਲ ਵਿਚਲੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਮੀਨਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਲਗਭਗ 25 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬਾ ਹੈ, ਇਸ ਝੀਲ ਵਿਚ ਵੈਜੀਟੇਬਲ ਲੈਂਡ ਵਿਚ ਟਮਾਟਰ, ਕੱਦੂ, ਖੀਰਾ, ਖਰਬੂਜਾ ਆਦਿ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਸਾਰੀ ਝੀਲ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਲਗਭਗ ਦੋ ਦਿਨ ਲਗਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਝੀਲ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੀ ਜਬਰਵਾਨ ਅਤੇ ਮਹਾਂਦੇਵ ਪਰਬਤ ਹਨ ਅਤੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਉਪਰ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਬਰਫ ਪਈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਡੱਲ ਝੀਲ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪਰੀ ਮਹਿਲ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰ ਹੋਟਲ ਸਾਫ਼ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਝੀਲ ਦੇ ਠੀਕ ਵਿਚਕਾਰ ਚਾਰ ਚਿਨਾਰ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਟਾਪੂ ਆਪਣੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਪਰਿਚੇ ਦਿੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬਾਗ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਚਾਰ ਚਿਨਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਕੇਵਲ ਸ਼ਿਕਾਰੇ ਉਪਰ ਹੀ ਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਹਿਰੂ ਪਾਰਕ ਜਾਣ ਲਈ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਰੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਲਾਲ ਚੌਕ ਤੋਂ ਇਹ ਝੀਲ ਲਗਭਗ ਢਾਈ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡੱਲ ਗੇਟ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਹਾਊਸ ਬੋਟਸ ਤਾਂ ਇਸ ਝੀਲ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨੂੰ ਜੰਨਤ ਦਾ ਦਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੇ ਹਨ, ਖੂਬਸੂਰਤ, ਸਾਜ ਸੱਜਾ ਲਾਲ ਸੰਵਰੇ, ਖੂਬਸੂਰਤ ਰੰਗ ਬਰੰਗੇ, ਦਿਲਕਸ਼ ਆਧੁਨਿਕ ਨਿਰਮਾਣਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਬਣੇ ਹਾਊਸ ਬੋਟਸ ਵਾਕਈ ਜੰਨਤ ਦਾ ਪਰਾਏਵਾਚੀ ਹਨ, ਇਹ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹਾਊਸ ਬੋਟਸ ਝੀਲ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਕਿਨਾਰੇ ਇਕ ਲੰਬੀ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦਾ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਖਾਮੋਸ਼ ਅਭਿਵਾਨ ਕਰਦੇ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਮਰੇ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਾਊਸ ਬੋਟ ਦੇ ਆਕਾਰ ਤੇ ਬਣਾਵਟ ਉਪਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਕ ਹਾਊਸ ਬੋਟ ਵਿਚ ਦਸ ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਹਾਊਸ ਬੋਟ ਤੱਕ ਜਾਣ ਲਈ ਮਾਲਿਕ ਸ਼ਿਕਾਰਾ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਹਾਊਸ ਬੋਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਬੋਟ ਦੀ ਬਾਲਕਾਨੀ ਜਾਂ ਛੱਤ ਉਪਰ ਬੈਠ ਕੇ ਡੱਲ ਝੀਲ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਮਸਤਕ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਅੰਕਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਥੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਮਜ਼ਾ ਲੁਝ ਨਜ਼ਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਰਾਤ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਤਾਂ ਕਮਾਲ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਜੰਨਤ (ਦੇਵ ਲੋਕ) ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਘਰ ਵੀ ਹਾਊਸ ਬੋਟ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ।

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ)

ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ ਖੂਨ ਦੀ ਸਿਆਹੀ ਤੋਂ ਡਿਜੀਟਲ ਈਮੇਲਾਂ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰ

ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ ਡੇ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ—ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਉਦਯੋਗ ਹੈ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ, ਕੁਰਬਾਨੀ, ਸ਼ਰਧਾ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਜਨੂੰਨ, ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਮਤੀ ਤੋਹਫ਼ਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਨਿਵਾਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫੁੱਲ, ਚਾਕਲੇਟ, ਜਾਂ ਮਹਿੰਗੇ-ਮਹਿੰਗੇ ਦਾਅਵਤੀ ਖਾਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਸਲ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ: ਉਹ ਹੈ ਅਨੁਭਵ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਡਿਜੀਟਲ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ, ਅੰਨਲਾਈਨ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਆਖਰੀ-ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੁਹਫ਼ੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਫੁੱਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਸਾਡੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਪੂਰਨ ਫੁੱਲ ਚੁਣਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਅਤੇ ਹੋਟਲ ਸਥਾਈ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦਿਲਕਸ਼ ਕਮਰਿਆਂ ਦੀ ਸਜਾਵਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੈਰੋਮੀਆਂ ਦਾ ਦਿਲ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਾਡੀਆਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਰਿਆਨੇ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਖਰੀਦਦਾਰ ਜਨਮਦਿਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਗੁਲਾਬ ਚੁਣਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸੱਚਮੁੱਚ! ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ ਡੇ 'ਤੇ, ਆਰਡਰਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਦੋਕਾਨਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਫੋਨ ਲਗਾਤਾਰ ਗੂੰਜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਈਮੇਲ ਵੱਟਸਐਪ, ਈਮੇਲ ਆਰਡਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਲਈ ਸੰਪੂਰਨ ਗੁਲਦਸਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਕਰਨ ਲਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਤੁਹਫ਼ੇ ਖਰੀਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਸਲ ਪਿਆਰ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਘੜੀਆਂ ਦਾ ਸੈੱਟ, ਪਰਫਿਊਮ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਰੈਪ ਕੀਤੇ ਇਹ ਤੁਹਫ਼ੇ ਤੁਰੰਤ ਆਕਰਸ਼ਣ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਅੰਨਲਾਈਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਲਈ, ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ ਪਿਆਰ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ - ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਸੀਜ਼ਨ ਹੈ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਾ ਮਾਲ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ ਡੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਅਤੇ ਹੋਟਲ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਲਈ ਸਵਰਗ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਮੀ ਪੰਡੀਆਂ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਿਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਜ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਅਟੱਲ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਹੋਟਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੋੜੇ ਪੈਕੇਜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਪਾ ਟੈਰੀਟੋਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ੈਪਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪ ਅਨੁਭਵ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦੇ ਹਨ। ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ ਦਾ ਬੁਖਾਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਗੂੰਜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰਾ ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ ਬਣੋਗੇ? ਪੁੱਛਣ

ਕਦੇ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪ੍ਰੇਮੀ ਆਪਣੀ ਮਹਿਬੂਬਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਖਤ ਲਿਖ ਕੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਬਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਡਿਜੀਟਲ ਯੁਗ ਵਿਚ ਜੋ ਈਮੇਲ, ਵੱਟਸਐਪ 'ਚ ਗੁਆਚ ਚੁੱਕਾ ਲਗਦਾ। ਪੈਰਫੁਲ ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਅਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਗੁਲਦਸਤੇ ਫੋਨਾਂ ਤੇ ਹੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅੰਨਲਾਈਨ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ ਡੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਈਵੈਂਟ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਹਰ ਕਿਸੇ ਲਈ ਆਦਰਸ਼ ਤੋਹਫ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਨਮੋਹਕ ਵੀਡੀਓ ਨਾਲ ਭਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਕਮਲੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ

ਵਾਲੀਆਂ ਡੇਟਾਂ 'ਤੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਲਿੱਪਾਂ ਨੇ ਜੀਵੰਤ ਬਹਿਸਾਂ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਆਰ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਅਤੇ ਹੋਟਲ ਅਭੁੱਲ ਪਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵਕ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ-ਅਧਾਰਤ ਤਰੱਕੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਲਾਭ ਕਮਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ ਇੱਕ ਲਾਭਦਾਇਕ ਵਪਾਰਕ ਮੌਕੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਸੁੰਦਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਜਾਏ ਗਏ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ—ਦਿਲ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਗੁਬਾਰੇ, ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜਗਦੇ ਰਸਤੇ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਬਾਹਰੀ ਖਾਣਾ। ਕੁਝ ਯੋਜਨਾਕਾਰ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਤਾਰੀਖਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦ੍ਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਪੱਟੀ ਬੰਨ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਵਸਥਿਤ ਸੈਟਿੰਗ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪਲ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਮਾ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਇਹ ਕਲਿੱਪ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ,

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਲੋਰਾ
647-829-9397

ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਜਜ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਚੀਜ਼ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੋੜਾ ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਏਂਟ ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ ਡੇ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਕਿੰਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਲ ਦਾ ਹਰ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕੈਥੋਲਿਕ ਸੰਤ ਦਾ ਦਿਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੇਂਟ ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ ਸੈਂਕੜੇ ਹੋਰ ਸੰਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਿਵਾਏ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸੰਤ ਦੀ ਸ਼ਰਾਦਤ ਦੇ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਖੇਡ ਕੇ ਬਹੁਤ ਪੈਸਾ ਕਮਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਏਂਟ-ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ ਡੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ ਡੇ ਕੋਈ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਖਰੀਦਦੇ ਹੋ। ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਿਆਰ ਦੇ ਅਰਥ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਫਜ਼ੀ ਟੈਡੀਵੇਅਰ ਅਤੇ ਚਾਕਲੇਟਾਂ ਅਤੇ ਗੁਲਾਬਾਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਆਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਤਾਂ ਦਿਲਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਫਿਰ ਲੋੜ ਹੈ ਇਸ ਮੰਡੀਕਰਨ ਹੋਏ ਸੱਚੇ ਪਿਆਰ ਵਾਲੇ ਸੇਂਟ ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ ਦੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹ, ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੀਆ, ਇੱਕ ਖੁਦ ਲਿਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੇ ਸਿਰਗਾਣੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੀ ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਫੋਟੋ ਭੇਜੋ ਜੋ ਉਸ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਸੱਚੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੇ, ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਲਿਆ ਦੇਵੇ, ਕੁਝ ਸਾਂਝਾ ਕਰੋ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕੁਝ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਗੱਲ ਕੀ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ ਡੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੱਚੇ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਲਈ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਪਿਆਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਾਥ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਦਿਖਾਵੇ ਦੀ ਨਹੀਂ।

ਧਰਤੀ ਦੀ ਨਾਯਾਬ ਫ਼ਬੀਲੀ ਅਮਾਨਤ : ਕਸ਼ਮੀਰ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਝੀਲ ਵਿਚ ਬੋਟਨੁਮਾ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਕਲਾ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਸ਼ਾਲ, ਕਾਲੀਨ, ਕੇਸਰ ਅਤੇ ਪੇਪਰਕਾਸ਼ੀ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਸ਼ਿਕਾਰੇ ਵਿਚ ਭਰਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਹਾਊਸ ਬੋਟ ਵਿਚ ਹੀ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਿਕਾਰਿਆ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਮਾਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤੈਰਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡੱਲ ਝੀਲ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 300 ਕੁਦਰਤੀ ਝਰਨੇ ਫੁੱਟਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚੋਂ ਫੁੱਟਦੇ ਹਨ। ਝੀਲ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਤਰਤੀਬਮਈ ਦਿਲਕਸ਼ ਫੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਵੀ ਵੇਖਣਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਡੱਲ ਝੀਲ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਅੰਦਰ ਸੁੰਦਰ ਦਿ ਸ਼ਵਾਲੀਆਂ ਦਾ ਅਦਭੁਤ ਨਜ਼ਾਰਾ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਜੰਨਤ ਦੇ ਮਾਲਿਕ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹਰਕਾਰੇ ਦੇ ਹੱਥ ਜੰਨਤ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਖੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਸ਼ਮੀਰ (ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ) ਵਿਖੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸਥਾਨ ਵੇਖਣਯੋਗ ਹਨ ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ, ਮੁਗਲ ਬਾਗ, ਚਸ਼ਮੋਸ਼ਾਹੀ ਬਾਗ, ਨਿਸ਼ਾਤ ਬਾਗ, ਸਾਲੀਮਾਰ ਬਾਗ ਅਤੇ 90 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪਹਿਲਗਾਮ ਚੰਦਨਵਾੜੀ, ਗੁਲ ਮਰਗ, ਸੋਨ ਮਰਗ, ਅੱਲਾ ਪਤਰੀ ਬੋਤਾਬ ਵੈਲੀ ਪਹਾੜ, ਆੜੂ ਵੈਲੀ, ਟੂਲਿਪ ਬਾਗ ਅਤੇ ਕਈ ਵੈਲੀਆਂ ਵੇਖਣਯੋਗ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦੂਰੀ ਉਪਰ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਸਥਾਨ ਹਨ : ਹਜ਼ਰਤ ਮਸਜਿਦ, ਸ਼ੇਕਰਚਾਰਿਆ ਮੰਦਿਰ, ਹਰੀ ਪਰਬਤ ਕਿਲਾ, ਹਾਰਵਨ ਬਾਗ, ਪਰੀ ਮਹਿਲ, ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ, ਹਨੂਮਾਨ ਮੰਦਿਰ, ਪਾਮਪਰ (ਕੇਸਰ ਵਾਲੀ

ਜ਼ਮੀਨ), ਮਟਨ, ਜੇਸ਼ਨ ਮਾਤਾ ਮੰਦਿਰ, ਖੀਰ ਭਵਦੀ ਮੰਦਿਰ, ਅੱਛਾਬਲ, ਯੁਸਮਰਗ, ਤੰਗ ਮਰਗ, ਅਵਾਂਤਪੁਰ, ਨੂਨ-ਕੂਨ, ਸੋਨਾ ਮਾਰਗ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਅਨੇਕਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਵੇਖਣਯੋਗ ਹਨ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ ਬਰਜਲਾ ਬਾਗ, ਸ਼ਹੀਦ ਬੁੰਗਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ (ਹੋਲੀ ਸਿਟੀ ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਰੋਡ) ਵਿਖੇ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਯਾਤਰੀ ਸੈਲਾਨੀ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਮੁਫਤ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਮਰੇ ਹਨ। ਰਹਿਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਲੰਗਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰ (ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ) ਵਿਖੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ 'ਨਾਗ' ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੈਰੀ ਨਾਗ, ਅਨੰਤ ਨਾਗ ਆਦਿ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਨਾਗਵੰਸ਼ੀਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟਾਂਕ ਕਸ਼ਤਰੀਏ ਨਾਗਵੰਸ਼ੀ ਰਾਜਾ ਤਕਸ਼ਕ ਦੀ ਕੁਲ ਵਿਚੋਂ ਸੀ। ਨਾਗਵੰਸ਼ੀ ਜਾਤੀ ਨੇ ਈਸਾ ਪੂਰਵ ਛੇਵੀਂ ਸਤਾਬਦੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਉਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੁਲ ਦੇ ਰਾਜਾ ਤਕਸ਼ਕ ਕਰਕੇ ਟਾਂਕ ਰਾਜ ਕੁਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਈ ਜੋ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ 36 ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਰਾਜ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵਿਚੋਂ 23ਵੇਂ ਸਥਾਨ ਉਪਰ ਹੈ। ਸੂਰਜਵੰਸ਼ੀ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੇ ਪੰਜਵੀਂ ਜਗ ਹਰਾ ਤਕਸ਼ਕ ਨਾਮ ਦਾ ਰਾਜਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਲੇ ਅਯੋਧਿਆ, ਸੰਗਰਾਸਟਰ ਅਤੇ ਮੇਵਾੜ ਉਪਰ ਰਾਜ ਕੀਤਾ। ਟਾਂਕ ਕਸ਼ਤਰੀਏ ਦੀ ਮੂਹੀ ਨਾਗਵੰਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਕਸ਼ਯਪ ਗਿਸ਼ੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਕਸ਼ਯਪ ਦੀਆਂ ਦੋ ਰਾਣੀਆਂ ਸਨ—ਕਦਰੂ ਅਤੇ ਵਿਨੀਤਾ। ਕਦਰੂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੀਲ, ਪਦਮ ਅਤੇ ਸਾਂਧ ਸਨ। ਵਿਨੀਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸੂਰਜ, ਧਰਮ ਰਾਜ, ਗਰੁੜ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰੀ ਯਮੁਨਾ ਸੀ। ਕਸ਼ਯਪ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸੂਰਜ

ਗੱਦੀ ਉਪਰ ਬੈਠਾ। ਇਸਦੇ ਭਰਾ ਆਪਣੇ ਸੌਤੇਲੇ ਭਰਾਵਾਂ—ਨੀਲ, ਪਦਮ ਅਤੇ ਸਾਂਧ ਨੂੰ ਕਰੋਧੀ ਸੁਭਾਅ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਣ ਨਾਗ ਕਹਿਕੇ ਬੁਲਾਵਣ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਤੀ ਸਰਸ (ਕਸ਼ਮੀਰ) ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਦੇ ਕੇ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਵੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਚਸ਼ਮਿਆਂ ਦਾ ਨਾਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉਪਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੈਲੀ ਨਾਗ, ਅਨੰਤ ਨਾਗ ਆਦਿ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਤਾਜ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਗੌਰਵਪੂਰਨ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਖੁਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਖੈਰ ਖਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਪਸੰਦੀਦਾ ਗੁਲਫ਼ਾਮ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਈਸਾ ਪੂਰਵ ਤੀਜੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਿਚ ਸਮਰਾਟ ਅਸ਼ੋਕ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਖੁੱਧ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਕਨਿਸ਼ਕ ਨੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਤੇਰਵੀਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਉਤੇ 'ਹੁਣੋਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਿਹਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਿਆਂ ਵਿਚ ਲਲਿਤਾ ਦਿਤਯ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਜਾ ਹੋਇਆ। ਇੱਥੇ ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਆਗਮਨ 13ਵੀਂ ਅਤੇ 14ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 63 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਇਸ ਰਾਜ ਉਤੇ ਪਠਾਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਰਿਹਾ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਡੋਗਰਾ ਸ਼ਾਸਕ ਰਾਜਾ ਮਾਲਦੇਵ ਨੇ ਕਈ ਇਲਾਕੇ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਸਦੇ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮਹਾਰਾਜਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ 26 ਅਕਤੂਬਰ 1947 ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੇ ਇਕ ਸਮੂਹ ਉਪਰ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ। ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਦੀ ਲਗਭਗ 80

ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਨਸੰਖਿਆ ਖੇਤੀਬਾੜੀ/ਬਾਗਬਾਨੀ (ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ) ਉਪਰ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਇਥੇ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭਾਸ਼ਾ ਉਰਦੂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ, ਡੋਗਰੀ, ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ, ਲੰਦਾਖੀ ਆਦਿ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵੀ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਲਗਭਗ 101387 ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਖੇਤਰਫਲ ਵਿਚ ਫੈਲਿਆ ਇਹ ਰਾਜ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਦਿ ਸ਼ੋਰ ਵਿਚ ਬੇਹੱਦ ਮਹੱਤਵਪੂਰ, ਅਦਭੁਤ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਿਤ ਬਾਗ ਬਗੀਚੇ ਆਪਣੀ ਅਦਭੁਤ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰਤਾ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੱਦਾਖ ਸਥਿੱਤ ਖੁੱਧ ਮੰਦਿਰ ਅਤੇ ਮਠ ਸਥਾਪਤ ਕਲਾ ਦੀ ਮਨੋਰਮ ਵੈਰੁੱਠ ਭਰੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਖੁਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਮਾਲਾ ਮਾਲ ਇਥੋਂ ਦੀਆਂ ਮਨੋਹਰ ਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੇ ਇਸੇ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਸਵਰਗ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੁਧੀਆ ਦਿ ਸ਼ਾਵਲੀਆਂ, ਅਦਭੁਤ ਮਨਮੋਹਣੀਆਂ ਵਾਦੀਆਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਮਨ ਤਨ ਭਾਵਵਿਭੋਰ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਬਰਫ ਨਾਲ ਲੱਥ ਪੱਥ ਪਹਾੜੀਆਂ, ਝਰਨੇ, ਹਰੇ ਭਰੇ ਬਾਗ, ਚਮਕਦੀਆਂ ਝੀਲਾਂ, ਚਿਨਾਰ ਦੇ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਫੁਲ, ਫੁੱਲ, ਚਾਰ ਸੌ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਰੁੱਖ, ਨਾਗਿਨ ਝੀਲ ਇਸ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੂਫੀ ਸੰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਦਰਗਾਹਾਂ, ਜੈਣ ਓਲਦੀਨ ਸ਼ਾਹ ਜੈਰਤ (ਰਿਸ਼ੀ ਸੀ), ਮਹਿਜੂਰ ਦਾ ਕਬਰਿਸਤਾਨ, ਜਾਮੀਆ ਮਸਜਿਦ, ਹਜ਼ਰਤ ਬਲ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨ ਆਦਿ ਇਸ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਸ਼ਹਿਰ ਜਿਹਲਮ ਨਦੀ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਉਪਰ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰ (ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ) ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਲ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਏਨੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਨੇਕਾਂ ਬਾਗ ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਏ ਹਨ। ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਸੇਬਾਂ ਦੇ ਕਈ ਕਈ ਮੀਲ ਲੰਬੇ ਬਾਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਈ ਲੰਬੀ ਐਪਲ ਵੈਲੀ (ਸੇਬ ਵੈਲੀ) ਕਸਬਾ ਕਲਿਆਣ ਵਿਖੇ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਬਾਗਾਂ ਨੇ ਜੰਨਤ ਬਣਾ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਅਖਰੋਟ ਦੇ ਵੱਡੇ ਰੁੱਖ ਬਾਗ਼ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫ਼ਰੂਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਪਾਮ ਕਸਬੇ ਵਿਖੇ ਕੇਸਰ ਦੀ ਖੇਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਸਥਾਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸਰ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਮਾਲਾ ਮਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ, ਸਾਰਾ ਇਲਾਕਾ ਬਿਲਕੁਲ ਪੱਧਰਾ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੀ ਅਦਭੁਤ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਾਲ ਮਾਲਾ ਮਾਲ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਾਊ ਸ਼ਹਿਰ ਸੀ। ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਤਾਂਤਾ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਅਜਕਲ ਲੋਕ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਡਰਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਮੱਧਮ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਡੱਲ ਝੀਲ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰੇ, ਹਾਊਸ ਬੋਟ ਦੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਫਾਈਵ ਸਟਾਰ ਵਰਗੇ ਹਾਊਸ ਬੋਟ ਦਾ ਮਾੜਾ ਹਾਲ ਹੈ। ਟਾਵੇਂ-ਟਾਵੇਂ ਲੋਕ ਹੀ ਇੱਥੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਕੜੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ ਪਰ ਮਾਹੌਲ ਤੋਂ ਡਰਕੇ ਲੋਕ ਘੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਇੱਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਹੀ ਹੈ। ਇਕ ਅਦਭੁਤ ਧਰਤੀ ਦਾ ਵੈਰੁੱਠ

ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਮਲਾਈ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ - ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਹਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ?

ਗੋਦੀਆ- ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ @ਤੇ ਅੱਜ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਡੰਕੇ ਕਾਰਨ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਰੂਪ @ਚ ਇਸ ਕਾਲੇ ਪਨ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ੱਕੀ ਥਾਵਾਂ @ਤੇ ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਚਲਣ @ਚ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, 2000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਚਲਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ @ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸਨ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਨੋਟਬੰਦੀ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ੀਰੋ ਟੋਲਰੈਂਸ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਮਲਾਈ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਵਿੱਚ ਝਗੜੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਟੈਂਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਠਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਾਰ 5 ਤੋਂ 4 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਹੀ ਜਿੱਤੇ ਹਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਚਪੜਾਸੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਫਿਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ੀਰੋ ਟੋਲਰੈਂਸ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਜੇ ਗੱਲ ਰੇਖਾਕਿਤ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ, ਉਹ ਇਸਦੀ ਉੱਤਮ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਇੱਕ ਨੇਤਾ @ਤੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਤਨਖਾਹ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵੀ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ @ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਰੇਖਾਕਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਉੱਪਰ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਤੱਕ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅੱਜ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਸ ਲੇਖ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਮਲਾਈ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਚਾਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨੱਥ ਪਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਦਰ @ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪਲੱਸ ਅਚਾਰ, ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਸਰਕਾਰੀ ਟੈਂਡਰ, ਗ੍ਰਿਹ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰੀਮ ਵਿਭਾਗ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਦੋਸਤੋ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਸ਼ਬਦ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ - ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ + ਨੈਤਿਕਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਰਥ ਹਨ - ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ = ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ, ਗੰਦਾ, ਅਨੈਤਿਕ, ਗਲਤ, ਅਪਰਾਧੀ, ਨੈਤਿਕਤਾ = ਆਚਰਣ, ਵਿਹਾਰ, ਕੰਮ, ਕੰਮ, ਇਸ ਲਈ ਸੱਥ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਕੰਮ ਜੋ ਗਲਤ, ਅਨੈਤਿਕ, ਅਪਰਾਧੀ ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਿਆਸੀ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ @ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ @ਤੇ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਚਾਰ ਹੈ। ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਦਾ ਪਾਣੀ ਮਿਲਾਉਣਾ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਚਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੇ ਬਦਲੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗਣਾ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਚੋਰੀ ਕਰਨਾ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਟੈਫਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣਾ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੈ, ਸੀਮਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਰ ਗਲਤ ਕੰਮ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੈ।

ਦੋਸਤੋ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ @ਤੇ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਲਈ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕਾਰਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਘੱਟ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ. ਬਨੀ. ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਸ਼ੇਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ @ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘੱਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਅੰਤਰ ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਦੱਖਣ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਾ ਪੈਸਾ ਸਵਿਸ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲਿਆ, ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਵਿਸ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਸਗੋਂ ਘਰੇਲੂ ਉੱਦਮੀਆਂ ਕੋਲ ਵੀ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ। ਜੇਕਰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੈਤਿਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਵੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਅੰਸਤਨ 70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੈਸਾ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਿੱਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ

**ਐਡਵੋਕੇਟ ਕਿਸ਼ਨ ਸਨਮੁਖਦਾਸ
ਭਵਨਾਨੀਨ ਗੋਡੀਆ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ
9284141425**

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰਾਹੀਂ ਕੱਢੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਵਾਧੂ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿੰਨੀ ਬਚਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ @ਬਚਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ @ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਦੀ 100 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਾਧੂ ਆਮਦਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ 90 ਰੁਪਏ ਦੀ ਖਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 10 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਚਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਮੀਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ 100 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਾਧੂ ਆਮਦਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ 10 ਰੁਪਏ ਦੀ ਖਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 90 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਚਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਇੱਕ ਅਮੀਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਤੋਂ 100 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਈ ਹੈ। ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ 100 ਰੁਪਏ ਘਟ ਗਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬੱਚੇ 10 ਰੁਪਏ ਘਟ ਗਈ। ਪਰ ਅਮੀਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ 100 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈ ਕੇ 90 ਰੁਪਏ ਬਚਾ ਲਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੁੱਲ ਬਚਤ ਵਿੱਚ 80 ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਮੀਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ @ਤੇ ਗਲਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ @ਤੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ @ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕਾਰਨ ਸੜਕਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਜਲਦੀ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਘੱਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹਨ। ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਇਸ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਵੱਧ ਹੈ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਸ ਗੱਲ @ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੰਨ ਲਓ, 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸੜਕ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਠੇਕੇ ਵਿੱਚੋਂ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਸੜਕ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਮਾੜਾ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੀ ਰਕਮ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤੀ ਗਈ।

ਦੋਸਤੋ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਜਲਦੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਥੋੜੇ ਜਿਹੇ ਪੈਸੇ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਨਾ ਕਿ ਟੈਫਿਕ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ

ਨੂੰ। 100-50 ਦੇ ਕੇ ਬਚ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰੀ ਬਾਬੂਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਠਿਆਈਆਂ ਭੇਜਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜੋ ਪੈਸਾ ਉਸ ਦੀ ਭਲਾਈ @ਤੇ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਲਈ ਸਾਡਾ @ਸੋਧਾ ਰਵੱਈਆ @ (ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਹੈ) ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੋਸਤੋ, ਜੇਕਰ ਕਰੀਮ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਾਂਗ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਘਪਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਭਾਗ ਇਸ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਖਸ਼ਦਾ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਸਭ ਤੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਵਿਭਾਗ ਹੈ। ਇਹ ਉਹੋ ਮਹਿਕਮਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੁਟਾਲੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉੱਠਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਹ ਵਿਭਾਗ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਚਪੜਾਸੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਤੱਕ ਦੇ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਤੱਕ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਘਪਲੇ ਦੀ ਰਕਮ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਜ਼ੀਰੋ ਗਿਣਦਾ ਹੈ, ਕਈ ਆਗੂ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿੱਚ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗਾਇਤਰੀ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀ, ਬੀਐਸ ਯੇਦੀਯੁੱਪਾ ਜਨਾਰਦਨ ਰੌਡੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਰੌਡੀ, ਰਮੇਸ਼ ਪੋਖਰਿਆਲ ਨਿਸ਼ਕ, ਜੈਲਲਿਤਾ, ਸ਼ਿਬੂ ਸੋਰੇਨ ਅਤੇ ਦਿਗੰਬਰ ਕਾਮਤ ਵਰਗੇ ਕਈ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਘਪਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਈ ਆਈਏਐਸ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘਵੀ ਅਤੇ ਚੰਦਰ ਕਾਲਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ, 2012 ਦਾ ਕੋਲਾ ਖਾਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ 10.7 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦਾ ਘੁਟਾਲਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਘੁਟਾਲਾ ਹੈ। ਹਨ ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕੰਮ ਰੋਤ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਤੱਕ ਹੈ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਵਿਭਾਗ ਹੈ ਜੋ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕਰਕੇ ਮਿੱਟੀ ਤੋਂ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ - ਅਚਾਰ 0 ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ - ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਟੈਂਡਰ, ਗ੍ਰਿਹ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਮਲਾਈ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇਗਾ - ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਸਿਰਫ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਹਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਸਕੂਲ ਦੀ ਘੰਟੀ ਸਵੇਰ ਦੀ ਮਾੜੀ, ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਵਾਹ ਜੀ ਵਾਹ !

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਨੀਂਹ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਸਕੂਲ ਦੀ ਘੰਟੀ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਹਰ ਬੱਚੇ ਦੇ ਅੱਗੂਣਾਂ ਨੂੰ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਾ ਬੋਲਣਾ, ਲਿਖਣਾ, ਪੜ੍ਹਨਾ, ਹੱਸਣਾ, ਰੁੱਸਣਾ, ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ ਆਦਿ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਜੋ ਨਰਸਰੀ, ਐਲ.ਕੇ.ਜੀ ਅਤੇ ਯੂ.ਕੇ.ਜੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਦਾ ਬੜਾ ਚਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਸਵੇਰੇ ਹੱਸਦੇ ਖੇਡਦੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਭੱਜਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਜਾਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਖੇਡਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਵੇਰ ਦੀ ਘੰਟੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਮਾੜੀ ਲੱਗਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਘੰਟੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਘੰਟੀ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹ ਸਵੇਰ ਦੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਘੰਟੀ ਨਰਸਰੀ ਤੋਂ ਬਾਰਵੀਂ ਤੱਕ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਾਰ ਸੁਣਦਾ ਹੈ। ਸਵੇਰ ਦੀ ਘੰਟੀ ਨੂੰ ਹਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਕੌੜੇ ਮਨ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਕਿ ਸਵੇਰ ਦੀ ਘੰਟੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਅਧਿਆਪਕ ਵੀ ਸਵੇਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਨਿਬੇੜ ਕੇ ਭੱਜ ਦੌੜ ਕੇ ਸਕੂਲ ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਸਵੇਰ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜਣ ਦਾ ਡਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਲੇਟ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ

ਨਾ ਭਰੀ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸਭ ਦੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਘੰਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਖੀਰਲੇ ਪੀਰੀਅਡ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਨਿਗਾਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿੰਟ ਮਿੰਟ ਕਰਕੇ ਸਮਾਂ ਲੰਘਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਪੀਰੀਅਡ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਝ ਭੱਜਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਮਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਤੀਰ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਅਖੀਰਲੀ ਘੰਟੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਵੇਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਘੰਟੀ ਯਾਦ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਕ ਵੀ ਜਦੋਂ ਆਪਣਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਪੀਰੀਅਡਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਵੇਰ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਘੰਟੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੀ ਘੰਟੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਫਰਤ ਭਰੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਹੁਣ ਸਭ ਤੋਂ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਸਕੂਲੀ ਘੰਟੀ ਹੈ ਜੋ ਸਵੇਰ, ਸ਼ਾਮ ਅਤੇ ਪੀਰੀਅਡ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸੱਟ ਖਾ ਖਾ ਕੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਸਨੇਹਾ ਦਿੰਦੀ ਹੋਈ ਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਚੇਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

**ਵਲੋ: ਪਿੰਸੀਪਲ ਰੰਧਾਵਾ ਸਿੰਘ
ਪਟਿਆਲਾ 9417131332**

ਹੁਣ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਸੱਸਾਂ ਨੂੰ ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਟੀਆਂ ਗਿਣ ਕੇ ਤੇ ਦੁੱਧ ਮਿਣ ਕੇ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ

ਸਮੇਂ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਚੱਲਦੀ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਦੁਨੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਚਲਦੀ ਚਲਦੀ ਰੁੱਕ ਜਾਵੇ ਪਰ ਸਮਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਰੁੱਕਦਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਣੀ ਬਣਨ ਵਾਸਤੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਚੱਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਡੇ ਕਈ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਮਰਿਯਾਦਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਈ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਟੁੱਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਵਰਗੇ ਖੋਰ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਤਾਂ ਕਈ ਵਰਕੇ ਭਰ ਜਾਣਗੇ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਇੰਨਾਂ ਸਮਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਸਕਣ ਅੱਜ ਸਿਰਫ ਮੈ ਉਸ ਪਵਿੱਤਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਹੀ ਤੇ ਸੱਸ ਦੀ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਤੋਂ ਆਪਾਂ ਜਨਮ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਅਸੀਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕੁੱਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਰਤਦੀਆਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਰੂਹ ਕੰਬ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕੁੱਝ ਕੁ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਨ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੀਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਤਰਾਂ ਯਾਦ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ - ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੌਂ ਕੇ ਰਾਤ ਗੁਜ਼ਾਰ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਰੋ ਕੇ ਰਾਤ ਗੁਜ਼ਾਰ ਲਈ, ਰਾਤ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਹੀ ਨਿੱਕਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਪਲ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਲੰਘਣੇ ਦੂਸਰੇ ਦੁੱਖੀ ਹੋ ਕੇ ਲੰਘਾਉਣੇ ਫਰਕ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸੱਸ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਈਆਂ ਕਈਆਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨੂੰ ਹੀ ਸੱਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸੂਈ ਵੀ ਲੰਘਦੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਘੁਲਮਿਲ ਕੇ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੂਰੋਂ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ਜੱਜਮੇਂਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਵਾਂ ਧੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸੱਸ ਹੋਣਾ ਵੀ ਇੱਥੇ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਧੀ ਤਾਂ ਬਿਗਾਨੇ ਘਰ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਲੜ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜਿਆਦਾ ਪਿਆਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਉੱਚੀ ਨੀਵੀਂ ਗੱਲ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬੈਠ ਕੇ ਉਸ ਦਾ

ਹੱਲ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਈ ਬੀਬੀਆਂ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਕੋਠੇ ਚੜ ਕੇ ਰੋਲਾ ਪਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੜਵਾਹਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਗੱਲ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਮੁਹੋਂ ਕੱਢ ਮੈ ਤੈਨੂੰ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਕੱਢਦੀ ਹਾਂ ਕੀ ਕਦੇ ਮਾਵਾਂ ਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਨੂੰ ਹੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਉ ਪੁਚਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰ ਵੀ ਲਵੇ ਤਾਂ ਸੱਸ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਭਾਰਤੀ ਵਿਰਸਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਹੈ ਇਹ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ ਕਿ - ਕੋਠੇ ਮਾਂ ਕੋਠੇ ਪਿਉ - ਕਿਸੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਇਥੇ ਤਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਬੜੀ ਮਹਾਨਤਾ ਹੈ ਹੁਣ ਜ਼ਮਾਨਾ ਪੜਿਆ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸਮਝ ਹੈ ਕਿ - ਕੀ ਕਰਨਾ ਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ - ਹੁਣ ਸੱਸਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਨੂੰ ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖਰਵੇਪਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਰੇੜ ਆ ਜਾਵੇ ਫਿਰ ਜਿੰਦਗੀ ਨਿਭਾਉਣੀ ਬੜੀ ਅੱਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅੱਜ ਬਹੁਤੇ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਖਰਵੇਪਣ ਦੀ ਦੇਣ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਲੋੜਵੰਦ ਤਾਂ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਲਵੇ ਤਾਂ ਗੱਲ ਬਣਦੀ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਤਾਂ ਨੂੰ ਹਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਤੇ ਭਾਰ ਪਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ ਹੁਣ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਸੱਸ ਨੂੰ ਹੀ ਉਤੇ ਨਾਦਰਸ਼ਾਹੀ ਵਰਗੇ ਹੁਕਮ ਚਲਾਏ ਸੱਸਾਂ ਨੂੰ ਨੂੰ ਹੀ ਧੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਤੇ ਨੂੰ ਹੀ ਸੱਸ ਮਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

**ਸੁਬੇਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁਲੇਰੀਆ
ਮਸਦੋਰ 7589155501**

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 292

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

21 FEB TO 27 FEB, 2025

DISCOVER THE MAGIC OF MOROCCO: FROM DESERT DUNES TO VIBRANT SOUKS!

INCLUSIONS

- 08 NIGHTS PREMIUM 5 STAR HOTEL ACCOMODATION
- DAILY BREAKFAST IN HOTEL
- SIGHTSEEING AND ENTRY TICKETS
- PRIVATE LUXURY TRANSPORT THROUGH OUT THE TRIP
- PRIVATE GUIDED TOURS
- PRIVATE AIRPORT TRANSFER

CITIES

- CASABLANCA
- FES
- MARRAKECH
- RABAT
- AGAFAY DESERT
- ROTAL TENT

VALID IN MARCH 2025

Connect today for detailed itinerary

22 W MARIE ST,
HICKSVILLE, NY 11801

516-216-4433
516-690-1257

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 292

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

21 FEB TO 27 FEB, 2025

No body have time to watch TV Advertisement
No body have time to read Physical newspapers

It's social time.

Online News, Advertisement, Promotion Anytime anywhere.

Doesn't matter where are you.

Advertisement with Preetnama.

Promote your business with TalkShow

We gave social stage to show yourself and your Business.

Business Persons, Doctor,
Advocates, VISA, Tour Travel, Actor, Singers,
writers come Join or TalkShow
and Advertisement with us on national
& International based.

**Search Just
Preetnama
Youtube
Facebook
Twitter
Instagram
LinkedIn
Tiktok**

No ned to go anywhere, Just leave message on
WhatsApp or email us. We will call you back.

Contact immediately

+1 201-312-4180, +1 917-328-8436

www.preetnama.com, www.preetnews.com

Email- preetnamausa@gmail.com

ਗਜ਼ਲ

ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਕੋਰੇ ਕਾਗਜ਼ ਉੱਤੇ, ਕਲਮ ਘਸਾਈ ਹੈ।
ਜਾਪੇ ਅਸਮਾਨੋਂ ਕੋਈ ਪਰੀ ਧਰਤ 'ਤੇ ਆਈ ਹੈ।
ਇਸ਼ਕ ਉਹਦੇ ਵਿੱਚ ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਸ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ
ਖਾਹ-ਮਖਾਹ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਏਦਾਂ ਜਾਨ ਗਵਾਈ ਹੈ।
ਤਾਅਨੇ ਦਿੰਦੇ ਸਾਰੇ ਘਰ ਦੇ ਨਾਲੋਂ ਬਾਹਰ ਵਾਲੇ
ਅੰਦਰ-ਬਾਹਰ ਹਰ ਥਾਂ ਹੋਵੇ ਜੱਗ-ਹਸਾਈ ਹੈ।
ਖੂਨ ਜਿਗਰ ਦਾ ਭਰ ਕੇ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਵਰਕੇ 'ਤੇ
ਦਰਦਾਂ ਚੀਸਾਂ ਵਿੰਨ੍ਹ ਆ ਮੈਂ ਤਸਵੀਰ ਬਣਾਈ ਹੈ।
'ਨਵ ਸੰਗੀਤ' ਨੂੰ ਤੜਕਸਾਰ ਅੱਜ ਪਤਾ ਲੱਗਾ
ਰੋਲਾ ਮੱਚਿਆ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਲੋਕੋਂ ਹਾਏ ਦੁਹਾਈ ਹੈ।

ਪ੍ਰ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ
(9417692015)

ਸੱਚੇ ਸੱਚ

ਬਿੜਕ ਨਾਲ ਸੌਣ ਚੰਗਾ।
ਸੁਭਾ ਵੇਲੇ ਨਾਹੁਣ ਚੰਗਾ
ਬੱਤ ਵੇਲੇ ਵਾਹੁਣ ਚੰਗਾ।
ਬੀਜ ਚੰਗੇ ਫੁੱਟਦੇ।
ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਸ ਚੰਗਾ।
ਰੱਸੇ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਕਸ ਚੰਗਾ।
ਮਿੱਠਾ ਹੋਵੇ ਰਸ ਚੰਗਾ।
ਕੋੜੇ ਨੂੰ ਖੁੱਕਦੇ।
ਪਿਆਰ ਦਾ ਬੋਲ ਚੰਗਾ।
ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਤੋਲ ਚੰਗਾ।
ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਢੋਲ ਚੰਗਾ।
ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਨੀ ਖੁੱਕਦੇ।
ਬਿਸਤਰਾ ਨਰਮ ਚੰਗਾ।
ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਰਮ ਚੰਗਾ।
ਹੁੰਦਾ ਉਹ ਧਰਮ ਚੰਗਾ।
ਜਿੱਥੋਂ ਪਾਪ ਧੁਪਦੇ।
ਜਾਗ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਚੰਗਾ।
ਮਰਦ ਦਲੇਰ ਚੰਗਾ।
ਪਾਪੀਆਂ ਹਨੇਰ ਚੰਗਾ।
ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਲੁਕਦੇ।
ਮਾੜਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਚੰਗਾ।
ਖੁਸ਼ੀ ਵੇਲੇ ਹਾਸਾ ਚੰਗਾ।
ਲਾਉਣਾ ਗਾਸਾ ਚੰਗਾ।
ਮਾਰੇ ਜੋ ਭੁੱਖਦੇ।
ਪੱਤੇ, ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਚੰਗਾ।
ਯਾਰ ਦਿਲਦਾਰ ਚੰਗਾ।
ਜਿੱਤ ਵੇਲੇ ਹਾਰ ਚੰਗਾ।
ਵੇਖ ਲੋਕ ਝੁਕਦੇ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੋ ਪਿੰਡ ਪੱਤੋ ਗੀਰਾ ਸਿੰਘ ਮੋਗਾ ਫੋਨ
ਨੰਬਰ
94658-21417

(ਸੁੱਤਾ ਹੀ)

ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਮੈਂ ਉੱਠਕੇ ਦੇਖਾਂ
ਕਮਲੀ ਹੁਣ ਇੱਧਰੋਂ ਦੀ ਆਉਗੀ
ਗਲਾਸ ਚਾਹ ਦਾ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੜਿਆ
ਉਠਾ ਮੈਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਲਾਉਗੀ
ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਜੇ ਆਪੇ ਫਿਰ ਉੱਠਕੇ
ਚਲਿਆ ਜਾਨਾਂ ਹੁੰਨਾ ਕੰਮ ਤੇ ਮੈਂ
ਖੋਰੇ ਕਦੇ ਮਿਲਣਾ-ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ
ਇਸ ਧਰਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਚੰਨ ਤੇ ਤੋਂ
ਉਡੀਕਾਂ ਹੀ ਮੇਰੇ ਪੱਲੇ ਰਹਿਗੀਆਂ
ਇਹ ਸੋਚ ਸ਼ਾਮੀ ਪੈ ਜਾਵਾਂ ਮੈਂ
ਅੱਲਾ ਕਰੇ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਹੀ ਸੋਚਦਾ
ਕਦੇ ਸੁੱਤਾ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਵਾਂ ਮੈਂ
ਨਾ ਮੁੜਕੇ ਵਾਪਿਸ ਜਾਣ ਦੇਵਾਂ
ਕਦੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿੱਚ ਜੇ ਆ ਜਾਵੇਂ
ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਹਾਲ ਤਾਂ ਸੁਣਾ ਜਾਵੇਂ
ਤੈਨੂੰ ਘੁੱਟ ਜੱਫੀ ਪਾ ਪੈ ਜਾਵਾਂ ਮੈਂ
ਕਦੇ ਸੁੱਤਾ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਵਾਂ ਮੈਂ
ਤੇਰੇ ਵਾਂਗੂ ਸੁੱਤਾ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਵਾਂ ਮੈਂ
ਚੇਤਨ ਬਿਰਧਨੋਂ

9617119111

ਸ਼ੀਲਹਰਾ ਕੀ ਕਹੇ

ਕਥਾਏਂ

ਮਹਾਭਾਰਤ ਹੋ ਰਹਾ ਫਿਰ ਸੇ ਅਕਿਰਾਮ।
ਆਓ ਮੇਰੇ ਕ੍ਰਿਯਾ, ਆਓ ਮੇਰੇ ਸ਼ਯਾਮ ॥
ਸ਼ਕੁਨਿ ਚਾਲੇਂ ਚਲ ਰਹਾ ਹੈ,
ਪਾਠਪੁਤ੍ਰੀ ਕੋ ਚਲ ਰਹਾ ਹੈ।
ਅਖਰਮ ਕੀ ਕਠੀ ਜਵਾਲਾ ਸੇਂ,
ਸੰਸਾਰ ਸਾਰਾ ਜਲ ਰਹਾ ਹੈ।।
ਬੁੜਾ ਫਾਲੋ ਜੋ ਆਗ ਲਾਗੀ ਹੈ,
ਪ੍ਰੇਮ-ਧਾਰਾ ਕਰਸਾਓ ਮੇਰੇ ਸ਼ਯਾਮ ॥
ਸ਼ਾਸਕ ਆਜ ਬਨੇ ਸ਼ੈਤਾਨ,
ਸੂਕ, ਕਿਕਸ਼ ਹੈ ਸੰਕਿਧਾਨ।
ਝੂਠ ਤਿਲਕ ਕਰਵਾ ਰਹਾ,
ਖਰੇ ਮੇਂ ਹੈ ਸਚ ਕੀ ਜਾਨ।।
ਗੁੱਜ ਤਠੇ ਫਿਰ ਆਦਰਸ਼ੀ ਸਕਰ,
ਮੋਹਕ ਬਾਂਸੁਰੀ ਕਯਾਓ ਮੇਰੇ ਸ਼ਯਾਮ ॥
ਦੁ-ਸ਼ਾਸਨ ਕੀ ਕ੍ਰੂਰ ਨਿਗਾਹੇਂ,
ਭਰਤੀ ਹਰ ਪਲ ਕਾਮੁਕ ਆਹੇਂ।।
ਕਦਮ-ਕਦਮ ਪਰ ਖੜੇ ਲੁਟੇਰੇ,
ਸ਼ੀਲਹਰਾ ਕੀ ਕਹੇ ਕਥਾਏਂ।।
ਖੌਏ ਨ ਲਾਜ ਕੋਏ ਪਾਂਚਾਲੀ,
ਆਕਰ ਚੀਰ ਕਠਾਓ ਮੇਰੇ ਸ਼ਯਾਮ ॥
ਆਗ ਲਾਗੀ ਨੰਦਨ ਵਨ ਮੇਂ,
ਰੂਦਨ ਹੋ ਰਹਾ ਕ੍ਰੰਦਾਕਨ ਮੇਂ।
ਨਿਤ ਜਨਮਤੇ ਰਾਕਠ-ਕੰਸ,
ਕਠ ਰਹਾ ਪਾਪ ਭੁਕਨ ਮੇਂ।।
ਮਿਟੇ ਅਨੀਤਿ, ਅਖਰਮ, ਅੰਧਕਾਰ ਸਾਰੇ,
ਆਕਰ ਆਸ਼ਾਦੀਪ ਜਲਾਓ ਮੇਰੇ ਸ਼ਯਾਮ ॥
-ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸੌਰਭ

ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੀਮਤ

ਬੜਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਬੱਚਿਓ,
ਨਾ ਖੇਡਣ ਵਿੱਚ ਗਵਾਇਓ।
ਕਦਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਰਨੀ ਸਿੱਖੋ,
ਨਾ ਫੇਰ ਤੁਸੀਂ ਪਛਤਾਇਓ।
ਸਮਾਂ ਹੁਣ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਦਾ,
ਦਿਨ ਪੇਪਰਾਂ ਦੇ ਨੇ ਨੇੜੇ।
ਉਹੀ ਬੱਚੇ ਪਾਸ ਹੋਣਗੇ,
ਮਿਹਨਤ ਕਰਨਗੇ ਜਿਹੜੇ।
ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਮਹਾਨ ਮਨੁੱਖ ਨੇ,
ਸਭ ਇਸ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਜਾਏ।
ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਦੀ,
ਜੋ ਪਿਆਰ ਇਸ ਨਾਲ ਪਾਏ।
ਕਰਦੇ ਜੋ ਨੇ ਕਦਰ ਸਮੇਂ ਦੀ,
ਕੀਮਤ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੈਂਦੀ।
ਇਹ ਕਦੇ ਮੁੱਲ ਨੀ ਮਿਲਦਾ,
ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਕਹਿੰਦੀ।
ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ
ਤੁਸੀਂ ਕਾਮਯਾਬੀ ਜੇ ਕਰਨੀ,
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੈ ਜਾਊ ਬੱਚਿਓ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਹਰਨੀ।
ਲੰਘੇ ਸਮੇਂ ਮੁੜ ਨੀ ਆਉਂਦੇ,
ਲੱਖ ਯਤਨ ਭਾਵੇਂ ਕਰੀਏ,
ਪੱਤੇ, ਆਖੇ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਬੱਚਿਓ,
ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਚੜ੍ਹੀਏ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੋ ਪਿੰਡ ਪੱਤੋ ਗੀਰਾ ਸਿੰਘ ਮੋਗਾ ਫੋਨ
ਨੰਬਰ

94658-21417

ਗਜ਼ਲ

ਬੋੜੀ-ਬੋੜੀ ਧੁਪ ਹੈ ਢਲਦੀ ਬੋੜੀ-ਬੋੜੀ ਛਾਂ ਵੇ ਸੱਜਣਾ।
ਦਿਲ ਦੀ ਨਿੱਘੀ ਗਲਵਕੜੀ ਵਿਚ ਤੇਰੀ ਮਿੱਠੀ ਹਾਂ ਵੇ ਸੱਜਣਾ।
ਜਜਮਾਨੀ ਤੇ ਮਹਿਮਾਨੀ ਦਾ ਦੌਰ ਰਿਹਾ ਨਾ ਪਹਿਲੇ ਵਰਗਾ,
ਕੋਠੇ ਉਤੇ ਹੁਣ ਨਈਂ ਕਰਦੇ ਕਾਲੇ ਕਾਂ, ਕਾਂ-ਕਾਂ ਵੇ ਸੱਜਣਾ।
ਕਦ ਪਰਦੇਸੋਂ ਆਵਣ ਪੁੱਤਰ ਘੁੱਟ ਕੇ ਸੀਨੇ ਨਾਲ ਲਗਾਵਾਂ,
ਵਿਹੜੇ ਦੇ ਵਿਚ ਕੱਲੀ ਬੈਠੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਟੰਗ ਕੇ ਮਾਂ ਵੇ ਸੱਜਣਾ।
ਮੌਸਮ ਦੀ ਅੰਗੜਾਈ ਅੰਦਰ ਕਿਣ ਮਿਣ, ਖੁਸ਼ਬੂ, ਕੋਇਲ ਬੋਲੇ,
ਸਾਨੂੰ ਵਢ-ਵਢ ਖਾਂਦੀ ਪਈ ਏ ਤੇਰੀ ਇਕ ਚੁਪ ਚਾਂ ਵੇ ਸੱਜਣਾ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁੰਨੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਚੜਿਆ ਹੈ,
ਕੋਈ ਰਾਹ ਟਿਕਾਣਾ ਦਸ ਜਾ, ਦਸ ਜਾ ਕੋਈ ਥਾਂ ਵੇ ਸੱਜਣਾ।
ਸਾਹਿਲ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਪੁੱਛੇ ਇਸ ਦੇ ਮਾਅਣੇਂ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ,
ਵਹਿੰਦਾ ਦਰਿਆ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆ ਕੇ ਕਰਦਾ ਜਦ ਸਾਂ-ਸਾਂ ਵੇ ਸੱਜਣਾ।
ਉਸ ਦੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਮਾਨਵਤਾ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ-ਮੁਹੱਬਤ,
ਦੁੱਖ ਮੁਸੀਬਤ ਜਦ ਵੀ ਆਏ ਬਾਲਮ ਫੜਦਾ ਬਾਂਹ ਵੇ ਸੱਜਣਾ।

ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
(9417692015)

ਇਹਦੀ ਸ਼ਾਨ ਨਵਾਬੀ

ਪੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬੀ, ਲਿਖ ਪੰਜਾਬੀ, ਬੋਲ ਪੰਜਾਬੀ ਯਾਰ
ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖੀਏ, ਆਪਾਂ ਵੀ ਸਤਿਕਾਰ।
ਗੁਰੂਆਂ-ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਗ੍ਰੰਥ, ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ
ਏਸੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ, ਸਾਨੂੰ ਸਮਝ ਖੁਦਾ ਦੀ
ਪੰਜਾਬੀ ਇਨਸਾਨ ਬਣਾਇਆ, ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਜਣਹਾਰ।
ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ...

ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰੀਦ, ਕਬੀਰ ਜੀ, ਰਚੇ ਨੇ ਕਈ ਸ਼ਲੋਕ
ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਲੱਖਾਂ, ਏਹੋ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣ ਲੋਕ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਸਾਡਾ ਵੀ ਕਿਰਦਾਰ।
ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ...

ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੇ ਸੂਫੀ ਕਵਿਤਾ, ਵਾਰਾਂ-ਕਿੱਸੇ-ਦੋਹੇ
ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ, ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਨਗਮੇ ਛੋਹੇ
ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਿਆ ਪੀਲੂ, ਮੁਕਬਲ, ਅਹਿਮਦ ਯਾਰ।
ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ...

ਹਾਸ਼ਮ ਸ਼ਾਹ ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਨੇ, ਲਿਖੇ ਨੇ ਬਿਰਹਾ ਗੀਤ
ਏਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, ਕਵਿਤਾ 'ਨਵ ਸੰਗੀਤ'
ਸਾਰੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਿਮ ਤੇ ਸਰਦਾਰ।
ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ...

ਕਦੇ ਏਸਨੂੰ ਸਮਝ ਗੰਵਾਰੂ, ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਰੋਲੀ
ਬੋਲ ਕੇ ਵੇਖ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਹੈ ਨਾ ਮਿਸ਼ਰੀ ਘੋਲੀ
ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ, ਨਾ ਪਾਈਏ ਫਿਟਕਾਰ।
ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ...

ਪਿਉ-ਦਾਦੇ ਦਾ ਖੋਲ੍ਹ ਵੇਖੀਏ, ਇਹ ਅਨਮੋਲ ਖਜ਼ਾਨਾ
ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੋ, ਕੋਈ ਨਾ ਦਿਸੇ ਬੇਗਾਨਾ
ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦਾ ਉੱਚਾ ਰੁਤਬਾ, ਵਿਰਸਾ, ਸਭਿਆਚਾਰ।
ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ...

ਜਨਮ-ਮਰਨ ਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਮੌਕੇ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਖੁਸ਼ੀ-ਗਮੀ ਵਿੱਚ
ਇਹੋ ਭਾਸ਼ਾ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਦੇਵੇ, ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ਕ-ਨਮੀ ਵਿੱਚ
ਗਿਣੇ ਨਾ ਜਾਵਣ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੇ, ਕਿੰਨੇ ਨੇ ਉਪਕਾਰ।
ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ...

ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ, ਮਿਲਿਆ ਉੱਚਾ ਦਰਜਾ
ਮੰਨੀਏ ਖੁਦ ਨੂੰ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ, ਬਿਨ ਇਹਦੇ ਨਾ ਸਰਦਾ
ਰਫ਼ਤਾ-ਰਫ਼ਤਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀ, ਤੇਜ਼ ਹੋਈ ਰਫ਼ਤਾਰ।
ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ...

ਕੁਝ ਪਛ ? ਹਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਰਸਾਲੇ, ਪੜ੍ਹਨ ਕਈ ਗੁਰਬਾਣੀ
ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਡੀ, ਗੱਲ ਇਹ ਸੱਚੀ ਜਾਣੀ
ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੋਲਣ, ਮੰਦਿਰ-ਮਸਜਿਦ-ਗੁਰ ਦਰਬਾਰ।
ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ...

ਸਮਝੋ-ਸਿੱਖੇ ਹੋਰ ਬੋਲੀਆਂ, ਛੱਡੋ ਨਾ ਪੰਜਾਬੀ
'ਰੂਹੀ' ਉੱਚੀ ਆਖ ਸੁਣਾਵੇ: ਇਹਦੀ ਸ਼ਾਨ ਨਵਾਬੀ
ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਸੁਣ ਕੇ ਹੈ ਛਿੜਦੀ, ਕਣ ਕਣ ਵਿੱਚ ਝੁਣਕਾਰ।
ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ...

ਪ੍ਰ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ
9417692015.

ਕਾਵਿ ਵਿਅੰਗ

„ਹਾਲਾਤ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ“
ਅੰਬਰ ਵੇਲ ਵਾਂਗ ਆਬਾਦੀ ਵਧੀ ਜਾਵੇ,
ਦਿੱਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁਲਖ ਪਛਾੜ ਮੀਆਂ।
ਅਰਥਚਾਰਾ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਘਟੀ ਜਾਵੇ,
ਕਰਨ ਝੂਠਾਂ ਦੀ ਨੇਤਾ ਬਛਾੜ ਮੀਆਂ।
ਮਾਰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਪਵੇ ਸਭ ਤਾਂਈ,
ਬੈਠੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਛੱਡ ਕਰਾੜ ਮੀਆਂ।
ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਇਆ ਦੇਸ਼ ਫਿਰਦਾ,
ਦਿੱਤੀ ਭੁੱਖਮਰੀ ਘਰੀਂ ਵਾੜ ਮੀਆਂ।
ਇੱਥੇ ਹਰ ਕੋਈ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰਦਾ ਏ,
ਦਿੱਤਾ ਜੰਡ ਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਚਾੜ੍ਹ ਮੀਆਂ।
ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਤੇ ਕਹਿਣ ਦੇਸ਼ ਸਾਡਾ,
ਕੰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਪਾੜ ਮੀਆਂ।
ਕਦੇ ਪੁੱਛੋ ਖਾਂ ਜੋ ਬੱਲੇ ਰਹਿਣ ਲੋਕੀ,
ਕਿਵੇਂ ਕੱਟਦੇ ਸਿਆਲ ? ਤੇ ਹਾੜ ਮੀਆਂ।
ਓ, ਮੰਦਗਲੀ ਨੇ ਲੋਕ ਨਸ਼ੋਈ ਕਰਤੇ,
ਲੀਡਰ ਲੰਘਦੇ, ਪੁੱਤੇ, ਲਤਾੜ ਮੀਆਂ।
ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੋ ਪਿੰਡ ਪੱਤੋ ਗੀਰਾ ਸਿੰਘ ਮੋਗਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ
94658-21417

ਤਾਂਘ

ਤਾਂਘ ਸੀ ਜੋ ਖੁਦਾ ਤੈਨੂੰ ਪਾਉਣ ਦੀ
ਇਕ ਵਾਰ ਭਰ ਕੇ ਨੀਝ ਲਾਉਣ ਦੀ।
ਸੱਧਰਾਂ ਦੀ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਉਣ ਦੀ
ਬੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਵੱਧ ਚਾਹੁਣ ਦੀ।।
ਇਸ਼ਕ ਹਕੀਕੀ ਚ ਨਾਂ ਕਮਾਉਣ ਦੀ
ਕਿਸਮਤ ਆਪਣੀ ਨੂੰ ਅਜਮਾਉਣ ਦੀ।
ਇਕ ਵਾਰ ਨਾ ਤੇਰਾ ਲੈ ਕੇ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ
ਇੱਛਾ ਕਰ ਪੂਰੀ ਵਿਕਾਰ ਹਰਾਉਣ ਦੀ।।
ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ।

ਮਾਂ ਤੇਰੀ ਛਾਂ ਹੇਠ ਬੈਠਣ ਨੂੰ

ਮਾਂ ਤੇਰੀ ਛਾਂ ਹੇਠ ਬੈਠਣ ਨੂੰ
ਅੱਜ ਬੜਾ ਹੀ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਏ
ਤੂੰ ਲਾਡ-ਲਡਾਵੇ ਤੇਰੀ ਗੋਦ ਵਿੱਚ
ਸੌਣ ਨੂੰ ਜੀ ਕਰਦਾ ਏ।
ਮੁੜ ਆਵੇ ਉਹ ਵੇਲਾ
ਭੋਰਾ ਵਸਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦੀ ਮੇਰਾ
ਅੱਜ ਫਿਰ ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਏ।
ਤੱਕ ਲੈਂਦੀ ਹਾਂ ਜਦ ਮੋਹ ਮਮਤਾ ਕਿਸੇ ਦੀ
ਤਾਂ ਦਿਲ ਹੋਕਾ ਜਿਹਾ ਭਰਦਾ ਏ
ਲੱਖ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਏ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਣੇ ਦੀ
ਪਰ ਬੜਾ ਲੰਮਾ ਪੈਂਡਾ ਤੇਰੇ ਘਰ ਦਾ ਏ
ਕੁੱਟ ਕੇ ਦੇਸੀ ਘਿਓ ਦੀ ਚੂਰੀ ਤੂੰ ਖਵਾਉਂਦੀ ਸੀ
ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਛੰਨਾ ਹੁਣ ਚੂਰੀ ਨਾਲ ਭਰਦਾ ਏ।
ਤੇਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦ ਅੱਖਾਂ ਰੋਣ ਨੀ ਮਾਏ
ਇਹ ਹੰਝੂ ਵੀ ਨਾ ਹਾੜਿਆ ਹੱਟਦਾ ਏ
ਤੇਰੇ ਮੁੜ ਆਉਣ ਦਾ ਵਹਿਮ ਜੋ ਦਿਲ ਅੰਦਰ ਏ
ਨਾ ਉਹ ਮਾਰਿਆ ਮਰਦਾ ਏ।
ਜਦ ਮੇਰੇ ਕੋਈ ਸੱਟ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ
ਝੱਟ ਤੇਰੇ ਕਲੇਜੇ ਖੋਹ ਜਿਹੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ
ਬੜਾ ਡੂੰਘਾ ਹੋ ਗਿਆ ਏ ਮਾਂ ਜਖਮ ਦਿਲ ਦਾ
ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਭਰਿਆ ਭਰਦਾ ਏ।
ਮਾਵਾਂ ਬਿਨਾਂ ਜਿੰਦਾ ਲਾਸ ਹੈ ਜਿੰਦਗੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ
ਹੁਣ ਨਾ ਵਹਿਮ ਮਨ 'ਚੋਂ ਹਟਦਾ ਏ
ਜੋ ਖੁੱਸ ਜਾਵੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਮਤਾ
ਤਾਂ ਜੱਗ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਹੱਸਦਾ ਏ।
ਪਾਲੀਵਾਲ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਬਾਝੋਂ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਭਾਉਂਦਾ ਏ
ਬੱਸ 'ਗਗਨ' ਦਾ ਦਿਲ ਤੇਰੇ ਰਾਹੇ ਆ ਖੜਦਾ ਏ
ਬੜਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਮਾਂ ਤੇਰੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ ਬੈਠੀ ਨੂੰ
ਮਾਂ ਤੇਰੀ ਛਾਂ ਹੇਠ ਬੈਠਣ ਨੂੰ ਅੱਜ ਬੜਾ ਹੀ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਏ।
ਪ੍ਰ. ਗਗਨਦੀਪ ਕੌਰ ਪਾਲੀਵਾਲ

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 292

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

21 FEB TO 27 FEB, 2025

A Sumit Arya & Maryam Khan Production SINCE 2003 . 22 YEARS . 119 EXPOS
Destination Shaadi, Hilton Penn's Landing, Delta Woodbridge, White Wave Events & Aisha's Wedding Decor Present

DULHAN EXPO

SOUTH ASIAN
Bridal Shows

SPRING 2025

Plan Your Wedding or Any Event in One Day

- 60+ EVENT PLANNING BOOTHS PER EXPO
- 15-20 JEWELRY & FASHION SHOPPING BOOTHS
- FREE MEGA FOOD TASTINGS
- DESIGNER FASHION SHOWS
- LIVE MUSIC & DANCE SHOWCASES
- ELITE EDITIONS IN WOODBRIDGE NJ ARE BACK
- NEW: DESTINATION SHAADI SECTION
- LAUNCHING: GROOMS LOUNGE
- \$10,000+ RAFFLES & \$50,000+ COUPONS

SOUTH JERSEY/PHILLY

SUN DAY 12-6 PM
Mar. 23 2025
@ **HILTON**
PENN'S LANDING
201 S Christopher Columbus Blvd,
Philadelphia, PA 19106

ISELIN/EDISON AREA

SUN DAY 12-6 PM
Apr. 13 2025
@ **DELTA HOTELS**
BY MARRIOTT
WOODBIDGE
515 US-1 South, Iselin NJ 08830

ELITE EDITION
IS BACK... ON SUNDAYS... 5 MIN FROM OAK TREE ROAD

GROOMS LOUNGE
THE SITE WILL BE UPDATED SOON WITH LIST OF 25 NEW FEATURES

WHATSAPP NUMBER
+1.732.595.6096

Register Now for Free Entry Passes:

DULHANEXPO.COM For Booths/Stalls Call/Text **Sumit Arya:** **732.754.1894**

DulhanExpo provides it's Vendors a Promotional Platform & the Brides/Visitors a 1-Stop Shopping Convenience. Dulhan Inc. is not responsible for any Claims made by the Vendors & Delivery of Raffles and/or Deals offered by them. Please spend time Evaluating their Talent, Quality and Professionalism and Check all the References before Hiring them. We will be taking all Precautions related to Communicable Diseases and Following the Guidelines by the CDC, WHO, and the Government. Vendors and Attendees are to adhere to then applicable large gathering guidelines. DulhanExpo, it's Vendors & the Venues are not to be held responsible for a Rare Possibility of any type of Infection or Health Issues. Due to some restrictions some of the amenities may not be deliverable as announced.

FREE ADMISSION

**FREE PARKING, FREE FOOD-CAKE-COFFEE TASTING
FREE PHOTOS, T-SHIRTS, GOODIE BAGS & RAFFLES**

PHOTO CREDIT
RAJANI GUPTA
DESIGNER
R. Abhishek Sharma
PHOTOGRAPHER